

ALKMAAR

v.D.R. No.6/1948

*Kantoor zie Act 129726.
B*

OPGELEGD

*via P&B
naar B*

ONDERWERP: Openbare vergadering van het comité "Handhaving Rijkseenheid", Afd. Alkmaar.-

PLAATS: De zaal van het "Gulden Vlies" aan de Koorstraat alhier.-

DATUM: Maandag, 16 Februari 1948, te 20 uur.-

SPREKER: Ch. J. J. M. WELTER, oud-minister van Koloniën.-

Weekoverzicht.

Par., H datum 20 FEB 1948

V E R S L A G .-

19 FEB. 1948

-----BUREAU B
21-2-48

ACT/29727

Aanwezig ongeveer 350 personen. Zaalcapaciteit 450 à 500 personen. Te omstreeks 20 uur werd de vergadering door de secretaris van de Afd. Alkmaar van het comité "Handhaving Rijkseenheid", genaamd HENDRIK RINGERS, wonende Groeneweg No. 32 te Bergen N.H. met een kort welkomstwoord geopend. Hij zeide daarin o.m.: "Het koninkrijk der Nederlanden staat thans op z'n grondvesten te schudden en dat is zeer ernstig, maar ernstiger is het feit, dat een groot gedeelte van ons volk zich niet bewust is van het gevaar, dat in het huidige Indië-beleid schuilt. Zij zijn het slachtoffer van het illusionisme. Dank zij de voorlichting van "Rijkseenheid" herzien velen hun houding". Hierna nam Ch. J. J. M. WELTER het woord. Hij zeide in zijn rede o.m. "Wij horen tegenwoordig zoveel van staatkundige hervormingen in Indië. Heeft iemand U al eens verteld wat deze hervormingen tengevolge zullen hebben voor het volk hier en in Indië. Er heerst nog zoveel misverstand over Indië en men begrijpt niet waarover het gaat. De invloed, die Indië voor de oorlog op ons bestel had is geweldig geweest. Ongeveer 20 procent van het Nederlandse volksvermogen was in Indië belegd. Ongeveer 1 op de 5 Nederlanders leefde voor de oorlog van Indië. Wij weten nu ons levenspeil enigszins te stabiliseren door leningen uit het buitenland, maar op 1 April a.s. zijn onze deviezen op en dan zijn we failliet, tenzij het Marshall-plan nog tijdig in werking treedt. Al deze dingen zijn echter tijdelijk; men neemt de kwaal niet weg. In Indië hadden we voor de oorlog een prachtige politieke en economische eenheid opgebouwd en de Ned. vlag woei fier boven onze gebiedsdelen. Er bestond daar een fijne uitgebalanceerde economische eenheid. De gebiedsdelen, zoals Borneo, Celebes en een gedeelte van Java

konden zich zelf niet geheel bedruipen, maar dat was niet erg, want Sumatra dat rijk is aan alle grondstoffen compenseerde de rest. De schitterende eenheid gaat men nu uit elkaar halen. Hoe moeten die mensen daar nu leven. Welke macht zal de onderlinge staten economisch binden. Het is de revolutionnaire zucht van een gedeelte van het Indische volk, dat de verbreking wil en het is om de zucht van het staatsmannetje spelen van de Nederlanders. Men heeft het veel over vrijheid, over Merdeka. Wij gunnen die vrijheid aan onszelf en aan het volk daarginds, maar van vrijheid alleen kan met niet leven. Zonder een bordje rijst is Merdeka een vloek. Wij zijn begaan met het lot van die mensen daarginds, mensen zoals U en ik. In Indië nu, daar gooien we de boel doorelkaar en in Europa richten we een Benelux op. Hoe staat het met de Indische gulden. Wie vertelt ons dat. ~~W~~ Komt er één centrale bank of krijgt iedere staat haar eigen geld. Wij kunnen het die mensen daar niet kwalijk nemen, dat zij aan deze moeilijkheden geen voldoende aandacht schenken; die willen Merdeka, maar onze regering moest beter weten. Wat gebeurt er met de 10.000.000 gulden, die we aan Indië geleend hebben, met Uw en met mijn geld. De regering handelt er mede of het een stuk speelgoed is. Ook met onze culturele invloed in Indië zal het in de toekomst uit zijn. Duizenden Nederlanders, vooral afgestudeerden, vonden destijds in Indië een passende werkkring. Waar zullen deze mensen in de toekomst moeten blijven. In Nederland doet thans een fluister campagne de ronde. Men zegt dat we precies doen wat Amerika ons over Indië voorschrijft. Het is echter niet waar; het is een manier om het wanbeleid in Indië te dekken. De Amerikanen vinden ons thans sufferds, slappelingen, dit is in Amerika de reactie van "de man in de straat", de belastingbetaler. Wat wij na de oorlog in Indië gedaan hebben is on-Nederlands en oliedom. Het is een huis bouwen zonder dat er mensen in kunnen wonen. Wij doen alleen aan leuzen. Waarom ?, omdat onze regering sinds twee jaar uit fantasten bestaat. De Partij van de Arbeid is een "fantastische" partij. De leiders daarvan zeiden: "Wij zullen eens laten zien hoe men de voormalige koloniën moet besturen". Het zijn leuzen gebleken, zoals eveneens planeconomie en socialisatie leuzen zijn. Ze worden in de wolken geschreven, zoals voor de oorlog het woord "Persil" in de wolken geschreven werd. De Partij van de Arbeid is een doctrinaire partij. Zij is niet nationaal

maar internationaal. In België trekt VORRINK, wanneer hij spreekt, een ander jasje aan dan in Nederland. Alle parlementaire-democratische instellingen zijn door de regering bij het Indië-beleid opzij geschoven. De grootste fout van de KVP is geweest, dat zij een verbond met "rood" heeft aangegaan. BEEL doet thans wat hij wil met 61 zetels gezamenlijk in de kamer. Professor GERRETSON zei op een vergadering te Utrecht jl. Zaterdag: "De verbondenheid van de KVP. en de P.v.d.A. is een wederzijds huwelijksbedrog". De regering heeft ook nooit het advies van de oppositie gevraagd over het Indië-beleid. De door de Koningin jl. gehouden rede voor het buitenland heeft tot effect gehad, dat bijv. de "New York Times" een koel artikel schreef, waarin o.m. voorkwam: " Wij hebben meer van die geluiden gehoord. Laten de Hollanders eerst maar eens tonen wat ze kunnen in Indië". Als klap op de vuurpijl kwam daarna nog de verklaring van de commissie voor goede diensten. De regering haastte zich te zeggen dat het een misverstand was. Minister BEEL zegt veel. Hij heeft ook gezegd, dat de oppositie de grenzen van het behoorlijke overschrijdt en dat, wanneer zij ermede doorgaat, maatregelen tegen hen genomen zullen worden. BEEL is boos op ons en we weten wel hoe dat komt. Hij is boos omdat wij gelijk hebben en dat weet hij ook. Ik heb BEEL op het congres van de K.V.P. te Utrecht reeds gezegd, dat de republiek maar schijn is en dat we wel andere vrienden in Indië hebben. De republiek is onze vijand. Het is geen expressie van Javaanse nationalist. Ik kan overigens de wijze van uitdrukken over de oppositie niet appreciëren. Wij zijn gebonden aan de wet, maar overigens leven we in een democratische staat. Wanneer wij binnen de wet blijven heeft BEEL niets met ons te maken en wanneer wij daar buiten gaan, dan moet hij ons maar oppakken. Wat wil BEEL eigenlijk. Wil hij tegen ons oprukken inplaats van tegen Djokja. Hij heeft over onze handelingen niet te oordelen, dat moet de rechter maar doen. Wij Nederlanders zijn een groot volk. We hebben altijd goed uitgekeken in Indië, daarom is het een schande dat thans 55 vreemde officieren in Indië toezien of wij ons werk wel goed doen. Dit zijn dingen die ons tot verzet moeten prikkelen. De Spanjaarden, de Fransen en de Moffen kregen ons er niet onder, zal BEEL, VORRINK of ROMME er in slagen ? (applaus). De ministers zijn er om het volk te dienen, het zijn geen meesters over het volk. Elke dag dat deze regering langer aanblijft is een stap dichterbij de afgrond. Blijft daarom

actie van Rijkseenheid steunen. Zorgt dat de Nederlandse vlag in Indië niet onder gaat".-----
Hierna was er pauze en bestond er gelegenheid tot het indienen van vragen. Er werden vele vragen ingediend en daarna door WELTER beantwoord. Zij hadden o.m. betrekking op het Indië-beleid ten tijde van het Ministerschap van WELTER, het al of niet deelnemen aan de verkiezingen door Rijkseenheid en de houding van de Katholieke geestelijkheid tegenover "Rijkseenheid". In zijn antwoord hekelde spreker terloops de houding van de Nederlandse vertegenwoordiger bij de U.N.O. ten tijde van het debat over Indië. Een hoofdbestuurslid van Rijkseenheid maakte daarna nog propaganda voor het blad "Het laatste nieuws uit Indië". Eerdergenoemde H.RINGERS SLOOT daarna de vergadering op de gebruikelijke wijze.-----
Door de aanwezigen werd staande het Wilhelmus gezongen en een driewerf hoera op H.M.de Koningin uitgebracht.-----
Te 22.40 uur ging de vergadering ordelijk uiteen. In de zaal werden de aanwezigen voorzien van propagandalectuur van Rijkseenheid.-----

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE, 27 Februari 1948.

Javastraat 68

Tel. { ~~XXXXXX~~
~~XXXXXX~~

No. 29727.

Bijlagen: **een.**

GEHEIM.

Dicl.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

OPGELEGD

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een op 16 Februari 1948 te Alkmaar gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's GRAVENHAGE.

J.G. Crabbendam.

VERSLAG OPENBARE VERGADERING "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKSEENHEID" TE ALKMAAR OP 16 FEBRUARI 1948.

Aanwezig: ongeveer 350 personen.
Zaalcapaciteit: 400 tot 500 personen.

Sprekers: Hendrik Ringers, wonende te Bergen (N.H.);
Charles Joseph Ignace Marie Welter, geb. te 's-Gravenhage, 6-4-1880, won. te 's-Gravenhage, oud-Minister van Koloniën.

H. Ringers verklaarde in zijn openingsrede, dat de toestand, waarin het Koninkrijk der Nederlanden zich thans bevindt, ernstiger is dan het grootste deel der bevolking beseft. In de Indië-politiek der Regering zou een groot gevaar schuilen. Velen zijn het slachtoffer geworden van het illusionisme, doch dank zij de voorlichting van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid" hebben verschillenden hun houding herzien.

Oud-Minister Welter schetste op uitvoerige wijze de betekenis op economisch gebied van Indonesië voor Nederland. De Nederlandse welvaart was voor een groot deel te danken aan de inkomsten betrokken uit Indië. Thans nog kon het Nederlandse levenspeil worden gestabiliseerd door leningen van het buitenland; mocht echter het Marshall-plan niet spoedig in werking treden, dan zou Nederland voor een staatsbankroet gesteld zijn. Na te hebben besproken hoe de economische toestand in Indië voor de oorlog was en deze te hebben vergeleken met de thans daar heersende toestanden, ontkende spreker dat Nederland, zoals beweerd wordt, slechts uitvoert wat Amerika voorschrijft. Dit was z.i. een fluistercampagne, welke ten doel heeft "het wanbeleid in Indië" te dekken. Spreker vervolgde: "De Amerikanen vinden ons thans sufferds, slappelingen. Dit is in Amerika de reactie van de man in de straat, de belastingbetaler. Wat wij na de oorlog in Indië gedaan hebben is on-Nederlands en oliedom. Het is een huis bouwen zonder dat er mensen in kunnen wonen. Wij doen alleen aan leuzen. Waarom? Omdat onze Regering sinds twee jaar uit fantasten bestaat." In dit verband critiseerde hij de "fantastische Partij van de Arbeid". Deze partij zou niet nationaal doch internationaal zijn. Ook de houding van de K.V.P. betrof oud-Minister Welter in zijn critiek. De grootste fout van deze partij is z.i. geweest "het verbond met rood". Sprekende over de kortelings door H.M. de Koningin gehouden radio-rede zei spreker, dat hiervan het effect is geweest, dat o.m. in "the New-York Times" een koel artikel voorkomt, waarin te lezen was "Wij hebben meer van die geluiden gehoord. Laten de Hollanders eerst maar eens tonen, wat zij kunnen in Indië". Vervolgens critiseerde de Heer Welter Minister-President Dr. Beel, die gezegd zou hebben, dat de oppositie de grenzen van het behoorlijke overschrijdt. Indien de oppositie hiermede voort zou gaan, zou de Minister hiertegen maatregelen moeten doen treffen. De Heer Welter kon dergelijke zegswijzen niet appreciëren en verklaarde, dat indien men zich binnen de wet houdt "Beel niets met ons heeft te maken". Volgens hem zou Minister Beel niet over de oppositie hebben te oordelen en zou dit op het terrein van de rechter liggen. Spreker ging voort met te verklaren, dat het "een schande" is dat 55 vreemde officieren in Indonesië toezien of de Nederlanders hun werk wel goed doen. "Dit zijn dingen, die ons tot verzet moeten prikkelen. Onder het applaus van de toehoorders riep hij uit: "De Spanjaarden, de Fransen en de Mofen kregen ons er niet onder. Zal Beel, Vorrink of Romme er in slagen?" Elke dag, dat de tegenwoordige Regering langer aan het

bewind zal blijven, zou z.i. een stap nader tot de afgrond betekenen. Met de woorden "Zorgt dat de Nederlandse vlag in Indië niet ten onder gaat", besloot hij zijn toespraak.

Na de pauze werd gelegenheid gegeven de spreker vragen te stellen, waarvan velen gebruik maakten. De gestelde vragen hadden o.m. betrekking op het Indië-beleid ten tijde van Minister Welter, het al dan niet deelnemen van het Comité Handhaving Rijkseenheid aan de a.s. verkiezingen en de houding van de R.K.Gesetelijkheid t.o.v. het Comité. Bij de beantwoording van deze vragen hekelde de Heer Welter terloops de houding van de Nederlandse vertegenwoordiger bij de U.N.O. ten tijde van het debat over Indië.

Nadat een der bestuursleden propaganda had gemaakt voor het blad "Het laatste nieuws uit Indië", verklaarde Ringers de bijeenkomst voor gesloten.

De aanwezigen zongen daarop staande het "Wilhelmus" en brachten een driewerf hoera uit op H.M.de Koningin.

C.V.D.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

No. **29799.**

Bijlagen: **een.**

Dict.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: **Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".**

UITGEBOEKT
GEHEIM.

's-GRAVENHAGE, **2 Maart**
Javastraat 68
Tel. { ~~XXXX~~
 ~~XXXX~~

1948.

OPGELEED

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 13 Februari 1948 te Amersfoort gehouden voorlichtingsavond van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's GRAVENHAGE.

J.G. Crabbendam.

VERSLAG VOORLICHTINGSAVOND "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-EENHEID" TE AMERSFOORT OP 13 FEBRUARI 1948.

Aanwezig: ongeveer 400 personen.

Zaalcapaciteit: 525 personen.

Spreker: Charles Joseph Ignace Marie Welter, geb. te 's-Gravenhage, 6-4-1880, won. te 's-Gravenhage, oud-Minister van Koloniën.

Oud-Minister Welter, die werd ingeleid door de plaatselijke voorzitter van het comité, Johannes Gosewinus Bijdendijk, (geb. te Rotterdam, 1-8-1882, won. te Amersfoort), ving zijn rede aan met er op te wijzen, dat men bij alle plannen Indië betreffende, niet aan de economische gevolgen had gedacht. Een groot deel van de Nederlandse werkkraft en van het Nederlandse vermogen was steeds in Indië belegd, zodat spreker ernstige moeilijkheden verwachtte, indien Indië voor Nederland verloren zou gaan. De bewering, dat men van de veranderde situatie in Indonesië hier te lande zo weinig merkt, vond z.i. zijn oorzaak in de verkoop van het Nederlandse effectenbezit in Amerika en door de compensatie en zelfs de overcompensatie van de Nederlandse tekorten door de leningen. Oud-Minister Welter voorzag, dat dit zeer binnenkort tot een debacle moest leiden. De Minister van Financiën heeft er kortelings nog op gewezen, dat indien niet spoedig het Marshall-plan in werking zal treden, Nederland voor een staatsbankroet komt te staan, aldus spreker. De hulp van het plan Marshall is evenwel van tijdelijke duur. Spreker wees vervolgens op de thans gevoerde fluistercampagne, dat Nederland geheel aan de leiband van de U.S.A. zou lopen. Hij zei verder uit officiële stukken te weten, dat de Amerikanen zich ergeren aan de slapheid van de Nederlanders en staaft deze uitlating met enige voorbeelden. Sprekende over de "doctrinaire en totalitaire Partij van de Arbeid", critiseerde hij de samenwerking van de K.V.P. met deze partij. De leiders van de K.V.P. zouden hun fout wel inzien, doch er niet voor uit komen. De Heer Welter vond het verkeerd, dat er zo weinig rekening is gehouden met het Protestants Christelijke deel van het Nederlandse volk. Hierna wijdde hij enige woorden aan het rapport van de Commissie van Drie, waarbij hij opmerkte, dat het hem genoeg had gedaan, dat Dr. van Mook, op wie hij zoveel critiek geleverd had, tegen dit rapport had geprotesteerd. "De Nederlandse Regering zwijgt echter in alle talen", riep spreker uit. Voorts laakte hij de uitspraak van Minister-President Dr. Beel, over de rechtse oppositie. De Heer Welter zei te protesteren tegen het feit, dat de leden van de oppositie gelijk worden gesteld met de linkse extremisten. "Dat is geen taal voor een Minister-President. Wil Beel soms aan het hoofd van de politie optrekken naar de huizen van Prof. Gerbrandy en mij, in plaats van naar Djocja?" Volgens spreker zou de K.V.P. "angst" hebben voor de communisten en de P.v.d.A. en zou daarom trachten door samen te gaan met de P.v.d.A. de arbeiders achter zich te krijgen. Sprekende over de radio-rede van H.M. de Koningin, verklaarde spreker, na enige citaten uit Engelse en Amerikaanse couranten te hebben voorgelezen, dat deze in het buitenland geen effect heeft gehad. De rede zou hebben getuigd van gemis aan psychologisch inzicht. Met klem protesteerde de Heer Welter vervolgens tegen de houding van de Regering. "Wij zijn gebonden aan de wet en hebben geen bedreigingen te accepteren van wie ook. De Regering heeft zelf toegegeven, dat de republiek een roversnest is, nu pappen wij aan met onze vijanden. Maar houdt vast, steunt ons, de eenheid van ons Rijk moet behouden blijven. Ik weiger te geloven, dat

ons volk zo ten onder gaat. Mochten er onder U hier in de zaal agenten van de veiligheidsdienst aanwezig zijn, ik weet dat zij er zijn, laten ze dan goed luisteren en het goed overbrengen. "Ik zeg, blijft altijd binnen de grenzen van wet en orde, laat deze nooit los, want het hanteren van de revolutie is een tweezijdig zwaard. Laat dit nimmer los; toch kunt gij macht hebben. Bedenkt, dat wij de erfenamen zijn van een roomrijke Republiek der Verenigde Nederlanden. Deze Regering moet evenwel door een andere vervangen worden en dit zal ook gebeuren. Weest er van overtuigd, dat wij zullen winnen! Het recht zegociert altijd!"

Tot slot memoreerde spreker de Franse maatregelen in Indo-China en stelde deze ten voorbeeld.

De rede van de Heer Welter werd met een daverend applaus be-
leond.

Tijdens de pauze werd gelegenheid gegeven spreker vragen te stellen, waarvan een druk gebruik werd gemaakt. Na de pauze beantwoordde oud-Minister Welter de gestelde vragen, waarna de bijeenkomst werd besloten met de vertoning van enige vooroorlogse films over Indië.

C.V.D.

GEHEIM.
2269

Onderwerp: Voorlichtingsavond Nationaal Comité Rijksoverheid op Vrijdag 13 Februari 1948 in "Amicitia" te Amersfoort.

OPGELEGD

BUREAU B.

21-2-48

Spreker: C. Welter. Oud-Min. van Koloniën.

Wadat de spreker met een kort woord werd ingeleid door de plaatselijke voorzitter de heer Bijdendijk, vestigde Welter in het begin van zijn rede de aandacht van zijn gehoor op het feit, dat men bij alle plannen ten aanzien van Nederland-Indië, i. niet aan de economische gevolgen had gedacht. Niet alleen vreesde spreker, dat er moeilijkheden in Indië zouden ontstaan, omdat de verschillende gebieden daar elkaar door hun souvereiniteit practisch niet meer konden aanvullen, maar ook diende men rekening te houden met de omstandigheid, dat een groot deel van het vermogen en de werkkraft van ons volk steeds in Indië was belegd. Wij gunnen iedereen vrijheid, aldus spreker, maar zonder het bordje rijst betekent Merdeka voor de Indische volkeren een vloek. Voor de oorlog was er een perfecte economische eenheid.

Wat de situatie in Nederland betreft, merkte spreker op, dat men wel eens zegt, dat er eigenlijk niets van te merken is, dat wij Indië niet meer zoals vroeger kunnen zien. Dat komt in de eerste plaats door de verkoop van ons effectenbezit in Amerika en door de compensatie en zelfs overcompensatie van onze tekorten door de leningen. Dit kan zo niet doorgaan. Spoedig komt het demasque. Nog dezer dagen zijn er ministers geweest, die hierop wezen. De Min. van Fin. heeft pas gezegd, dat op 1 April a.s. onze dollars op zijn en als het Marshallplan er dan nog niet is, zijn we de sigaar. Vos en Mansholt hebben gezegd, dat we het failliet tegemoet gaan, indien het Marshallplan niet slaagt. Het Marshallplan is goed en gelukkig, maar de hulp ervan is slechts tijdelijk.

Er loopt een fluistercampagne door het land, dat wij precies moeten doen, wat de Amerikanen willen. Maar ik zeg U, aldus Welter, dat de Amerikanen zich ergeren over onze slapheid. Ik weet het uit de officiële stukken. "Hebben de Amerikanen medelijden met ons om onze verwoeste fabrieken?" Is jullie eigen schuld, zeggen zij. En toen er nog enige tijdelijk geleiden eens sprake was van een enorme partij suiker, welke buiten ons bereik in Indië lag, zeiden dezelfde Amerikanen: "Waarom halen jullie die suiker niet, zo is toch van jullie?"

Spreker wijdde voorts zeer critische woorden aan het adres van de Partij van de Arbeid, welke partij hij doctrinair en totalitair noemde en op de Rooms-Rode samenwerking, welke, naar Dr. Nolens indertijd verklaarde slechts "in de uiterste noodzaak" verantwoord was. De leiders van de K.P.V. zien hun ongelijk in wel in, doch zij komen er niet voor uit. Het is niet goed, aldus spreker, dat zo weinig rekening wordt gehouden met het Prot. Christ. deel van ons volk. Dit moet niet te lang duren.

De klap op de vuurpijl noemde spreker het rapport van de commissie van drie. Het heeft hem genoeg gedaan, dat de heer Van Mook, op wie hij vaak critiek heeft uitgeoefend, tegen dit rapport heeft geprotesteerd, terwijl de Nederlandse regering in alle talen bleef zwijgen.

Over de opmerking van Min-President Beel t.a.v. de rechtse/positie merkte spreker op: Ik kom daartegen op. Ik protesteer, dat wij een lijn worden gesteld met de linkse extremisten. Dat is geen taal voor een Min-President. Wil Beel soms aan het hoofd van de politie optrekken naar de huizen van prof. Gerbrandy of mij in plaats van naar Djokja? Niemand kan ons beletten in ~~de~~ vrijheid te spreken en te handelen, indien wij binnen de perken blijven van de wet.

Handwritten notes:
Op-
op
de Min. van Fin. heeft pas gezegd, dat op 1 April a.s. onze dollars op zijn en als het Marshallplan er dan nog niet is, zijn we de sigaar.
Vos en Mansholt hebben gezegd, dat we het failliet tegemoet gaan, indien het Marshallplan niet slaagt.

De K.V.P. heeft de "angst" voor de communisten en de Partij van de Arbeid en daarom gaat zij samen met de laatste om de arbeiders achter zich te ~~knijgen~~houden. De leiders hebben niet de grootheid der ziel om daaruit de consequenties te trekken. Ook de rede van de Koningin heeft geen resultaat opgeleverd. (leest hierna enige citaten voor uit een Am. en Eng. krant). De rede van de Koningin getuigt van een gemis aan psychologisch inzicht. Spreker protesteert tegen de gedragingen van de regering in de Kamer. Wij zijn gebonden aan de Wet en hebben geen bedreigingen te accepteren van wie ook. De regering, aldus spreker, heeft zelf toegegeven dat de Republiek een roversnest enz. ~~ix~~ was, nu pappen wij aan met onze vijanden. Maar houdt vast, steunt ons, de eenheid van ons rijk moet behouden blijven. Ik weiger te geloven dat ons volk zo ten onder gaat. Mochten er onder U hier in de zaal agenten van de veiligheidsdienst aanwezig zijn, ik weet dat ze er zijn, laten ze dan goed luisteren en het goed overbrengen: "Ik zeg U, blijft altijd binnen de grenzen van Wet en Orde, laat deze nooit los, want het hanteren van de revolutie is een tweezijdig zwaard; Laat deze nimmer los, toch kunt g~~e~~macht hebben. Bedenkt, dat wij de erfgenamen zijn van een roemrijke Republiek der Verenigde Nederlanden. Deze regering moet evenwel door een andere vervangen worden. En dit zal ook gebeuren. Weest ervan overtuigd, dat wij zullen winnen, het recht zegeviert altijd.

Spreker haalde tenslotte de Franse maatregelen in Indo-China (een rijk, één leger, één diplomatie) aan als voorbeeld, hoe het ook t.a.v. Indië zou kunnen zijn.

Spreker besloot zijn rede met een woord van dank aan de aanwezigen welke met een daverend applaus werd beklonken.

Opmerkingen: Aanwezig ongeveer 400 personen. Zaalcapaciteit 525 pers.

In de pauze werd gelegenheid gegeven om schriftelijk vragen in te dienen, waarvan nogal gebruik werd gemaakt. De vragen werden na de pauze door de Heer Welter beantwoord.

Hierna volgden enige films betreffende Indië van voor de oorlog.

Personalialia: BIJDENDIJK, Johannes Gosewinus, geb. te Rotterdam 1-6-1892, mijnningenieur, wonende te Amersfoort, Prinses Marielaan 2, voorzitter Rijkseenheid afd. Amersfoort.

Vergadering Comité Handhaving Rijkseenheid in de Stadsvergadering

te Kampen op 16 Februari 1948.

Vergadering
 20 FEB. 1948
 AD/29805

OPGELEGD

3
 BUREAU B
 21.2.48

Sprekers: Kolonel De Winter
 De Vree Nijmegen
 Van der Kouwe Kampen.

Zaalcapaciteit: 500 personen
 Aanwezig: 350 ,,

Aanwezig was voor het merendeel gegoed en intellectueel publiek. In de zaal waren affiche's met de doelstellingen van het Comité Handhaving Rijkseenheid opgehangen, terwijl gratis lectuur werd verspreid.

De Heer Van der Kouwe, Hoofd ener Garef. School alhier, opende de vergadering met een kort woord.

De Vree uit Nijmegen deelde mede, dat hij 12 jaar als planter in Indie was geweest. De samenwerking voor 1940 tussen Hollanders en inlanders was steeds goed. Toen Soekarno aan de macht kwam was het echter een chaos; moord, roof, vernielingen en plunderingen waren aan de orde van de dag.

Kolonel De Winter vertelde, dat hij op een 50 jarige militaire ervaring kon bogen, waarvan 34 jaar in Indie. De verdragen met de Republiek waren volgens hem afgesloten door terzake volkomen onbekwame en ondeskundige mensen. Overzeese Gebiedsdelen betitelde hij als: "Overgeleverde Gebiedsdelen." Hij waarschuwde voor de steeds groter wordende communistische penetratie in Indie.

Soekarno zou steeds met de Jappen hebben samengewerkt en hun orders hebben opgevolgd. Hij zou de dood van 90.000 inlanders op zijn geweten hebben. De Partij van de Arbeid noemde hij "De Partij van de Afbraak" Het was voor hem onbegrijpelijk dat de K.V.P. hiermede samenwerkte. Volgens spreker maakten deze partijen misbruik van hun huidige machtspositie, door alleen ambtenaren uit te zenden, die accoord gaan met de regeringspolitiek.

De Commissie van Goede Diensten noemde hij "De Commissie van Kwade Diensten". Naar spreker meende, hadden twee van de leden dezer Commissie, die overigens onbekwaam waren voor hun taak, kapitaal in Indie gestoken. Op kosten van de Staat werden deze leden der Commissie "gevoederd en gedrenkt".

Het Nederlandse volk werd opzettelijk onjuist voorgelicht. Minister President Beel zou in een opvlieging van heldhaftigheid de positionele actie hebben ingezet, doch hiervan spoedig berouw te hebben gekregen. Er had doorgezet moeten worden. Djokja had uitgeroepen moeten worden. De Regering verkracht thans de Grondwet.

Met betrekking tot de onlangs door Hare Majesteit de Koningin uitgesproken rede in het Engels, merkte spreker op, dat hierin leugens stonden. Hij had ondanks het trieste van deze rede, hartelijk moeten lachen, toen hij gehoord had, dat de Koningin zeide, dat al die dingen door bekwame mensen waren tot stand gebracht. Hare Majesteit wilde hij niet in discrediet brengen; zij was de spreektrumpet van de regeringspartijen, die Haar onjuist voorlichten en Haar zoveel mogelijk onkundig houden. Vandaar dat diverse aangevraagde audienties van de hand worden gewezen.

Na deze rede werden lichtbeelden vertoond, waarop men Soekarno en andere republikeinse grootheden in Japans uniform zag.

Enige schriftelijke gestelde vragen werden door Kolonel De Winter beantwoord, waarbij hij o.m. mededeelde, dat deze regering, al handelde zij onwettig, op wettige wijze diende te worden verwijderd.

De rede werd meermalen door luid applaus onderbroken en sloeg in. In de pauze gaven verschillende aanwezigen zich op voor een abonnement op de krant, uitgegeven vanwege het Comité.

Een exemplaar van de courant Strijdend Nederland, waarin een verslag van deze vergadering is opgenomen, gaat hierbij.

K.

9.195.
aan vertier
27.9.6057

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

No. 29805.

Bijlagen: een.

Dict.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

0/195
D.A. 100
32991
GEHEIM.

's-GRAVENHAGE, 2 Maart 1948.
Javastraat 68
Tel. ~~XXXXXX~~
~~XXXXXX~~

OPGELEGD

UITGEBOKT

Hierbij heb ik de eer Uwe Exoellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 16 Februari 1948 te Kampen gehouden vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze;

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
*
's-GRAVENHAGE.

J.G. Crabbendam.

VERSLAG VERGADERING "NATIONAAL COMITE HANDHAVING RIJKSEENHEID"
TE KAMPEN OP 16 FEBRUARI 1948.

Aanwezig: 350 personen.
Zaalcapaciteit: 550 personen.

Sprekers: Kolonel de Winter;
de Vree, won. te Nijmegen;
van der Kouwe, won. te Kampen.

Nadat v.d.Kouwe de vergadering had geopend, verhaalde de Vree, die naar hij zei 12 jaren als planter in Indië was geweest, van de goede verhouding tussen de inlandse bevolking en de Nederlanders. Toen echter Soekarno aan de macht kwam in Indonesië ontstond er een chaos, waarbij moord, roof, vernielingen en brandstichtingen aan de orde van de dag waren.

Kolonel de Winter begon zijn rede met te zeggen, dat hij een 50-jarige militaire ervaring heeft, van welke 50 jaren hij er 34 in Indië diende. In zijn loopbaan als militair had hij de mentaliteit van de inheemse bevolking niet leren kennen en hij vond het dan ook verwonderlijk, dat Minister Beel, die slechts eenmaal naar Indië was gevlogen "haar meteen kent". Sprekende over de met de republiek door Nederland afgesloten verdragen, betoogde hij, dat dit het werk was van volkomen onbekwame en ondeskundige personen, hierbij sarcastisch sprekend van "overgeleverde gebiedsdelen", inplaats van "Overzeese Gebiedsdelen". Na gewaarschuwd te hebben voor de steeds groter wordende communistische penetratie in Indonesië, leverde hij scherpe kritiek op Soekarno, die met de Japanners gecollaboreerd zou hebben en die de dood van 90.000 inlanders op zijn geweten zou hebben. Spreker vond het onbegrijpelijk, dat de K.V.P. samen kon werken met de P.v.d.A. (door spreker "Partij van de Afbraak" genoemd). Ook critiseerde hij de werkzaamheden van de Commissie van Goede Diensten. Naar hij meende, hadden twee leden van deze commissie, die overigens onbekwaam zouden zijn voor hun taak, kapitaal in Indië gestoken. "Op kosten van de Staat worden deze lieden gevoerd en gedrenkt". Het Nederlandse volk zou opzettelijk onjuist worden voorgelicht. De politie-actie in Indonesië betitelde hij als een "heldhaftige bevlieging van Minister-President Beel", die hiervan echter spoedig berouw zou hebben gekregen. Volgens de mening van spreker had men de actie moeten doorzetten en Djocja moeten uitroeien. Na te hebben betoogd, dat de Regering de Grondwet "verkracht", wijdde Kolonel de Winter enige woorden aan de kortelings door H.M.de Koningin in het Engels uitgesproken radio-rede, welke rede volgens hem leugens bevatte. Ondanks het trieste van deze rede, had spreker naar hij zei, hartelijk moeten lachen toen H.M. zei, dat de Indoncosische kwestie door bekwame mensen werd behandeld. Hij wilde H.M.de Koningin niet in discrediet brengen, "zij is immers de spreektrumpet van de Regeringspartijen, die Haar onjuist voorlichten en Haar zoveel mogelijk onkundig houden".

Hiermede beëindigde spreker zijn meer malen door luid applaus onderbroken rede, waarin hij o.m. nog wees op verlieslijsten van de Nederlandse strijdkrachten, die ondanks het feit, dat er van weerszijden niet meer geschoten wordt, nog steeds groeit. Hierop werden enige lichtbeelden vertoond, waarop men o.m. Soekarno en andere republikeinse autoriteiten in Japanse uniform zag. Vervolgens beantwoorde Kolonel de Winter nog enige schriftelijke vragen, bij de beantwoording waarvan hij opmerkte, dat de Regering "al handelt zij onwettig", op wettige wijze dient te verdwijnen.

Tijdens de pauze gaven verschillende personen zich op als abon- né op het orgaan van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid". (Dit is: Het Laatste Nieuws uit Indië).

C.V.D.

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN, 20 Februari

Volgne. ^{OPGELEGD}
1948 23 FEB 1948
AD 29991

LIT.: G.
No.: 44 / 48.

BIJL.:
BETR.: Openbare bijeenkomst Afd.
Heerlen Nationaal Comité Handha-
ving Rijkseenheid.

Aan
het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat 68

BUREAU B
25-2-48

Weekoverzicht.

1 MAI 1948 's-GRAVENHAGE.

Verzoeken bij beantwoording datum, letter
en nummer van dit schrijven aan te halen.

Op 18 Februari j.l. hield de Afdeling Heerlen van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid in de bevenzaal van het café-restaurant "Rute" een bijeenkomst, welke werd bezocht door een 120 personen, waaronder 35 vrouwen. De zaalcapaciteit bedroeg 120 personen, zodat de zaal geheel bezet was. De entreeprijs was gesteld op f. 0,50.

Te 20.10 uur opende de Afdelingsvoorzitter Thiadens de bijeenkomst. Hij vond het teleurstellend, dat er geen grotere zaal beschikbaar was. Hij heette vooral de spreker, Professor Gerbrandy, welkom en wees erop, dat het niet voor het eerst was, dat deze in het Zuiden van ons land sprak, daar hij reeds in het najaar van 1944 bij de bevrijding hier het woord voerde, toen als Minister-President, thans als voorzitter van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid. Verder deelde de afdelingsvoorzitter nog mede, dat na de pauze de heer Verhoef uit 's-Gravenhage het woord tot de vergadering zou richten. Hij verzocht te aanwezigen het Wilhelmus te zingen ter ere van de verjaardag van Prinses Marijke.

Te 20.20 uur nam Prof. Gerbrandy het woord. Hij noemde het een bijzonder voorrecht te Heerlen het woord te mogen voeren, daar dit hem de bevrijding van ons land in herinnering bracht en tevens de meest hartelijke ontvangst, die hij ooit ontving. Hij had gesaakt na zijn aftreden als Minister-President de verdere ontwikkeling rustig te kunnen gadeslaan en niet door het land te moeten reizen voor het houden van spreekbeurten. De toestand is echter op het ogenblik veel critischer als de situatie in 1940/1941, toen wij erop vertrouwden als overwinnaars uit de strijd te komen. Thans staan we op het punt, dat er zich een ramp gaat voltrekken over 80 miljoen mensen, omdat het afgelopen is met het staatsgezag. Is dit gezag niet in orde, dan gaat het verkeerd. Het staatsgezag dient het schild te zijn voor het leven van de onderdanen. Het staatsgezag is bezig te vermelden. Vervolgens gaf hij een uiteenzetting over de verhouding van Indië tot Nederland. Hij vertelde hoe wij aan Indië gekomen waren en hoe met veel toewijding Indië in cultuur werd gebracht. Zulks geschiedde echter niet zonder vlek of rimpel. Nederland gaf aan de Indiërs de vrijheden, die Roosevelt in het Atlantische Charter heeft neergelegd n.l. vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst, vrijwaring van vrees en nood. In arbeiderskringen zegt men: Met Indië gebeurt niets, want het is het land van de kapitalisten. Dit is niet zo. Indië is vlees van ons vlees en been van ons been. Het exploiteren van de rubber, tin, copra, kina, olie is het werk van het Nederlandse volk en niet van de kapitalisten. Onze mannen hebben er de ondernemingen gevestigd. Het land werd er door onze vaders en zonen ontgonnen. Door onze gezondheidszorg telt Java, na in het begin van de 19e eeuw slechts door 4½ miljoen mensen bewoond te zijn geweest, thans 50 miljoen zielen. De bodemschatten steenkool, olie, tin, werden door ons in exploitatie gebracht. Nederland zorgde goed voor de welvaart en eveneens voor de wetgeving. Daar kan men slechts land huren, niet kopen. Tin was het enige land waar boerenland in boerenhand bleef. Het verkeerswezen, de spoorwegen en het wegstelsel waren goed. De steenkolenmijnen en de kinacultuur waren voor 100% in handen der gemeenschap. Door ons werd in Indië gestreefd naar een geordend en rechtvaardig bestuur. Er werd een einde gemaakt aan het koppensnellen, aan knevelarij, weduwenverbranding en de oorlogen van de ene volksstam tegen de andere. In een door een Japans generaal aan zijn overheden uitgebracht rapport stond o.a. vermeld, dat de Nederlanders zeer goed voor de Indonesiërs zorgden; 60 miljoen inlanders werden door 200.000 Nederlanders bestuurd. Door wetenschappelijke methoden hebben zij Indië ontwikkeld, hebben de Indiërs onderdak gekregen en heerst er welvaart. Dit land werd door de Nederlanders een paradijs.

De tijd, dat de begrotingstekorten werden aangevuld met de overschotten van Indië is "reeds"

lang voorbij. Bij artikel 45 van het Indisch staatsrecht is bepaald, dat de bevolking beschermd zal worden tegen elke willekeurige overval van welke kant dan ook. Toen ik hierop voor de radio wees met het oogmerk aan te tonen, dat het Indische volk dus op grond hiervan door ons in bescherming diende genomen te worden, snoerde men mij voor twee maanden de mond.

De gezondheidszorg, de bevolkingstoename, de verhoogde productie, de agrarische wetgeving, het belastingstelsel kwamen allemaal tot stand in samenwerking met de inlanders. Wij zijn met het Indonesische volk ineengestrengeld. Een parlement was er nog wel niet, doch wel een Volksraad. In een staat moet er steeds hervormd worden. Er is geen staat waar alles steeds geregeld is. Men zal hieraan steeds moeten blijven werken. Het Indische volk wil voor 95% onder Nederlands bewind blijven. Zij durven dit echter niet bekennen, zolang zij er niet zeker van zijn dat wij blijven. Als Indië van Nederland afvalt, is dit alsof er een arm of een been van ons geamputeerd wordt. Op 3 December 1946 heb ik voor de microfoon reeds verklaard, dat de rechtstaat op het spel staat. Het Nederlandse volk is voor God en de geschiedenis verantwoordelijk voor het volk in Indië. Onder Schermerhorn en Beel kwam het naakte Linggadjati tot stand. Wij zullen echter verantwoordelijk blijven voor Indië, ook al wordt de datum 1 Januari 1949 genoemd. Bij de stopzetting der politionele actie werd aan onze soldaten hun ideaal ont-nomen en werden zij gedemoraliseerd. Dit is het werk van het ellendige kabinet Beel, dat zo spoedig mogelijk van de aardbodem moet verdwijnen. Een goed Indië-kenner verklaarde mij: "Ze maken van Indië een tweede China; daar blijft niets van over, omdat het opgebouwd wordt op rassenhaat". Hoe komen wij hieruit? Door te breken met de valse beginselen. Het beginsel, dat de regering voorstaat: "Onze wil hier respecteren en in Indië die der Indiërs" is vals. Het moet zijn: "Wij zijn in Indië en daardoor kunnen de Indiërs zijn, wat zij zijn. Het is niet Indonesië, doch Nederlands-Indië." De samenleving van Indiërs, Arabieren, Chinezen, Makassezen, Baliërs, Boeginezen, Ambonnezen en andere groepen is door Nederland samengesmeed, door er ons afhankelijk. Het beginsel, steunende op nationaliteit is vals. Het is een heidense opvatting, dat iedere stam zijn leidman moet hebben tegenover de andere. De R.K. en Christelijke Kerk zeggen: "Allen hebt gij één Heer, die voor U stierf op Golgotha". Alle rassen kunnen onder één bewind staan, zoals in Nederland de Friezen, Franken en Saksen. Het is de R.K.-fractie die de weg opgaat van het valse nationaliteitsbeginsel. In Amerika staat blank, zwart, rood en geel onder één bewind. Dit hadden wij volbracht in het Koninkrijk der Nederlanden. Het beginsel: zij daar, wij hier, is vals. Dit deed Hitler: Sudeten-Duitsers bij Duitsers en later zouden wij ook in die banen door Hitler geleid zijn. Dit beginsel zegt: "Ik zal wel voor U spreken". Hij kan dan met de miljoenen doen, wat hij wil.

In Indië zal een interim-regering gevormd worden. Van Mook zal de leden daarvan dan wel uitzoeken.

Wat in Nederland gebeuren moet is: 1. met deze beginselen breken; 2. dat roofnest in Indië, de Republiek, uitroeien; 3. van Mook wegsturen; 4. niet dulden, dat wij onder internationale controle komen. Moeten wij dan niet bevreesd zijn voor sancties? Neen, tegen een krachtig bestuur gaat men niet in. Toen men in de Veiligheidsraad zei, dat wij krachtens eigen constitutie van het Koninkrijk geen recht hadden om in Indië in te grijpen, had men moeten zeggen: Geef ons 9 à 10 dagen bedenktijd, en dan hadden wij moeten doorstoten naar Djokja, waar wij eraf geweest. Thans gaat onze vlag, symbool van macht, neer.

Wat moet er in Indië gebeuren als Nederland weggaat en miljoenen levens bedreigd worden? Indonesië ligt strategisch gevaarlijk tussen communisme en de Verenigde Staten van Amerika. Het Nederlandse volk moet zich, om Gods wil en ons geweten, weer doen gelden in Indië, om het welzijn van de verenigde staten der wereld. Hij doet dan ook een beroep op eenieder om zich achter het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid te scharen. Hiermede eindigde hij te 21.30 uur zijn redevoering.

Na de pauze nam te 21.45 uur de heer Verhoef, officieel propagandist van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid het woord. Hij gaf een beeld van de rol, die het communisme speelde na de vorige wereldoorlog en hoe de revolutionaire geest in Indië werd aangewakkerd en thans nog rijpt. Hierdoor werden de banden tussen Indië en het Rijk losser. Wij hebben verantwoording voor de Indonesiërs op ons te nemen. Heden wordt een lief volk aan het communisme overgeleverd. De K.V.P.-ers worden voor het communistische karretje gespannen. Hij vraagt dan ook Indië te redden en de volkeren van Indië te helpen door het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid te steunen.

Vervolgens beantwoordde Prof. Gerbrandy een zestal vragen van de toehoorders, waarna een langdurig applaus voor deze spreker volgde.

De Afdelingsvoorzitter dankte de sprekers, waarna het zesde complement van het Wilhelmus gezongen werd.

Te 23 uur werd de bijeenkomst gesloten.

o/o.

De Commissaris van Politie,

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

UITGEBRACHT
GEHEIM.

's-GRAVENHAGE, 3 Maart

Javastraat 68

Tel. ~~XXXX~~
~~XXXX~~

OPGELEGD 194 E.

No. 29991.

Bijlagen: **een.**

Dict.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: **Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".**

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 18 Februari 1948 te Heerlen gehouden vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's GRAVENHAGE.

J.G. Crabbendam.

VERSLAG VERGADERING "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKSEENHEID"
TE HEERLEN OP 18 FEBRUARI 1948.

Aanwezig: 120 personen, o.w. 35 vrouwen.
Zaalcapaciteit: 120 personen.

Voorzitter: Dr. Albert Thiadens, geb. te Utrecht, 15-10-1910,
won. te Heerlen.

Spreekers : Verhoef, won. te 's-Gravenhage, en
Prof. Mr. Pieter S. Gerbrandy, geb. te Wymbritseradeel,
13-4-1885, won. te 's-Gravenhage.

Dr. A. Thiadens opende met een korte welkomstrede de bijeenkomst, waarna hij de aanwezigen verzocht ter ere van Prinses Marijke het "Wilhelmus" te willen zingen.

Prof. Gerbrandy vervolgens het woord nemend, wees op de z.i. critieke toestand, waarin het Koninkrijk der Nederlanden zich thans bevindt. Hij was van mening, dat zich een ramp zal voltrekken over 80.000.000 Rijksgenoten, hetgeen zijn oorzaak zou hebben in het Staatsgezag, "dat bezig is te vermolmen". Op uitvoerige wijze schetste spreker het beleid der Nederlanders in Indië, waarbij hij de nadruk legde op de vele verbeteringen aldaar aangebracht. Hierbij memoreerde hij het rapport van een Japanse generaal, die met lof over het beleid van de Nederlanders had gesproken. Prof. Gerbrandy wees er vervolgens op, dat hij, toen hij voor de radio er de nadruk op had gelegd, dat het Indische volk tegen elke willekeurige aanval van welke kant dan ook, door Nederland in bescherming moest worden genomen, hem de mond was gesnoerd. Op felle wijze critiseerde hij vervolgens de houding van de Regering t.o.v. het Indische probleem, waarbij hij naast de stopzetting van de politie-actie de tot standkoming van het accord van Linggadjati hekelde. "Dit is het werk van het ellendige Kabinet Beel, dat zo spoedig mogelijk van de aardbodem moet verdwijnen". Spreker wees er op, dat de verschillende bevolkingsgroepen in Indonesië door Nederland zijn samengesmeed en achtte hij een beginsel, steunende op nationaliteit, vals. Prof. Gerbrandy vervolgde: "In Indië zal een interim-regering gevormd worden. Van Mook zal de leden daarvan dan wel uitzoeken. Wat in Nederland gebeuren moet is: 1. met deze beginselen breken; 2. dat roofnest in Indië, de republiek uitroeien; 3. van Mook wegsturen; 4. niet dulden, dat wij onder internationale controle komen. Moeten wij dan niet bevreesd zijn voor sancties? Neen, tegen een krachtig bestuur gaat men niet in. Toen men in de Veiligheidsraad zei, dat wij krachtens onze eigen constitutie geen recht hadden om in Indië in te grijpen, had men moeten zeggen: "Geef ons 9 tot 10 dagen bedenktijd, en dan hadden wij moeten doorstoten naar Djocja. Dan waren wij er af geweest. Thans gaat onze vlag, symbool van macht, neer!"

Prof. Gerbrandy betoogde verder, dat Indië gevaarlijk ligt tussen het communisme en de U.S.A. "Het Nederlandse volk moet zich om Gods wil en ons geweten weer doen gelden in Indië, om het welzijn van de verenigde staten der wereld". Met de opwekking tot de toehoorders zich achter het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenhed" te scharen beëindigde hij zijn rede.

Na de pauze gaf Verhoef een uiteenzetting van de rol, welke het communisme na de vorige wereldoorlog speelde en hoe de revolutionaire geest in Indië werd aangewakkerd en z.i. thans nog rijpt. De banden tussen Nederland en Indië werden daardoor lossen. Na te hebben gezegd, dat "de K.V.P.-ers voor het communistische karretje worden gespannen", wekte ook hij de aanwezigen op het comité te steunen.

Prof. Gerbrandy beantwoordde hierop een zestal ingekomen vragen, waarna de vergadering hem met een langdurig applaus dankte.

De bijeenkomst werd met het zingen van het zesde couplet van het "Wilhelmus" gesloten.

C.V.D.

bijlage 19991

Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid

Voorzitter: Prof. Mr. P. S. GERBRANDY

VOORLICHTINGSDIENST

's-Gravenhage
Andries Bickerweg 5
Telefoon 330295
Postrekening No. 6866
Bankiers:
Van Hoboken & Co
's-Gravenhage

Geachte Lezer,

De oplossing van het Indische probleem wordt met de dag dringender.

Elk uitstel brengt zowel Nederland als Indië dichter bij de totale ondergang.

Ons doel en streven is dit te voorkomen door in woord en geschrift te getuigen tegen het huidige Indië-beleid en de waarheid over Indië mede te delen. Ook bijgaande brochure beoogt een betere voorlichting over Indië, als deel van 't Koninkrijk, te geven. Wij zullen het op hoge prijs stellen Uw oordeel hierover te vernemen, opdat bij een eventuele herdruk dan wel bij 't doen verschijnen van nieuwe brochures daarmede zoveel mogelijk rekening kan worden gehouden.

Mogelijk wilt U aan de verspreiding hiervan medewerken, opdat een zo groot mogelijk deel van het Nederlandse volk van de politieke, economische en culturele toestanden en verhoudingen in Indië op de hoogte komt.

U kunt dit doen door bij ons, per aangehecht bestelbiljet (zie pag. 4), een aantal exemplaren te bestellen en deze zelf te verspreiden, dan wel ons een aantal namen en adressen op te geven om op Uw kosten deze brochure daarheen te zenden.

Mocht U zelf geen personen weten, aan wie U deze brochure zoudt willen toezenden, dan hopen wij, dat

Bestelbiljet

Naam
Straatnaam
Woonplaats

Aan de Voorlichtingsdienst van het „Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid“
Andries Bickerweg 5, Den Haag.

U gelieve voor verspreiding te zenden:

- Aan mijn adres ex. van de brochure
- Aan ieder der op het door mij hierbijgesloten biljet vermelde adressen voor mijn rekening ex. van de brochure
- en ex. van de folder
- Aan een tal nader door U aan te wijzen adressen voor mijn rekening 1 ex. van de brochure(s)
- en aan een tal de folder(s)

Het U hiervoor toekomende bedrag groot x + x = f

wordt heden op Uw girorekening 6866 overgeschreven.

Handtekening:

U door overmaking van een bedrag op onze giro-rekening ons in staat stelt gratis een exemplaar te doen toekomen aan een aantal personen, voor wie het ons inziens gewenst is, dat zij van de inhoud van dit geschrift kennisnemen.

Ook op deze wijze zoudt U aan de verspreiding kunnen medewerken.

Gaarne Uw kritiek c.q. Uw bestelling tegemoetziende, verblijven wij

met de meeste hoogachting,

NAT. COMITE HANDHAVING RIJKSEENHEID

TE BESTELLEN

Schijnwerpers

op het Indische probleem en het funeste Indië-beleid

Mag op geen enkele leestafel ontbreken

CRISIS DER WAARACHTIGHEID

Dr. J. W. Meyer Ranneft contra Prof. Dr. H. Kraemer f 0.50

NAAR DE SOVJET-REPUBLIEK INDONESIA

door Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn..... f 0.75

NAAR DEN FINANCIËLEN EN ECONOMISCHEN CHAOS IN NEDERLAND

door Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn f 0.60

HET INDIE-BELEID

door N. W. van Hartingsveldt, met een voorwoord van Prof. Mr. P. S. Gerbrandy..... f 0.75

SLAVERIJ

door Ir. J. Frijling..... f 0.50

TROPISCH NEDERLAND IN ZAKFORMAAT

Serie van 10 deeltjes. Elk deeltje bevat een verhandeling over een Indisch cultuurproduct, resp. Rubber, Suiker, Tabak, Cocos- en Palmolie, Thee, Koffie, Vezelstoffen, Kina, Specerijen, Voedingsgewassen.

De 10 deeltjes tezamen..... f 5.-

„VRIJ”, een documentatie over de toestanden na de Japanse capitulatie, met ca. 150 foto's, door J. A. Stevens en B. Grevendamme..... f 3.90

HERZIENING VAN DE POLITIEKE EN STAATSRECHTELIJKE STRUCTUUR VAN NEDERLAND EN ZIJN GEBIED OVERZEE NA DE OORLOG

door Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn..... f 2.90

INDIE'S TOEKOMST (gebonden), door Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn..... f 3.90

KLARE TAAL, een bundel van alle radiotoespraken contra Linggadjati..... f 0.25

„INDIE EN WIJ”, door P. N. Christen..... f 0.50

INDISCHE PEPERTJES. WIST U DAT....., door insiders f 0.25

MELATI EN ROTAN, 64 gedichten van J. F. Kunst en 21 pentekeningen in kleur van J. Roberti, gedrukt op zwaar oud-Hollands..... f 12.50

VOOR VOORLICHTING IN HET BUITENLAND

REPORT OF THE PARLIAMENTARY COMMISSION DUTCH EAST-INDIES (rapport van Poll)..... f 0.75

THE RISING SOVIET STAR OVER INDONESIA, door William F. de Bruyn..... f 0.90

VOOR VERSPREIDING OP GROTE SCHAAL

„HET ROER MOET OM”, fotofolder, betreffende de toestanden in de republikeinse gebieden..... 10 stuks f 0.45

KRITIEK EN PROGRAM (Wij zijn het oneens met Beel, Wat WIJ willen) 10 stuks f 0.25

VREES IS EEN SLECHTE RAADGEEFSTER (analyse van het funeste Indië-Beleid) Radiorede van oud-minister Ch. J. I. M. Welter..... 10 stuks f 0.25

RAAMBILJETTEN „HET ROER MOET OM” gratis

„EN WAT IS UW HOUDING?”, foto-folder over het communisme in de „republiek” en de gevolgen, 10 stuks f 0.50

Wacht niet met Uw steun. De vernietigende krachten wachten ook niet. — Er is geen uur te verliezen.

bylage 1997

**Nationaal Comité
Handhaving
Rijkseenheid**

LANDGENOTEN!

STEUNT DE PROPAGANDA-ACTIE
RIJKSEENHEID

Daar werd wat groots verricht!

Doch wat is er van overgebleven? Als we niet alles in het werk stellen om aan de chaos die in Indië heerst paal en perk te stellen, staan we straks in plaats van voor één Rijk voor twee ruines! Daarom, mannen en vrouwen van Nederland, slaat de handen ineen en helpt ons uit de nood waarin we verkeren. **HET ROER MOET OM!** Opdat ons Rijk in de wereld weder een plaats en naam krijgt waarop het recht heeft krachtens zijn bestaan en traditie!

„Wat gij niet blijkt te hebben begrepen is, dat, hoe paradoxaal het ook moge schijnen, uw eis tot staking van het vuren de moord op honderden onschuldigen tot gevolg heeft gehad!” Aldus onze Ambassadeur Van Kleffens te Lake Succes! Wat is er de oorzaak van dat de Veiligheidsraad dit gevolg van zijn inmenging niet heeft

begrepen? Dat is de slechte voorlichting naar het buitenland. Maak die voorlichting goed en Nederland en Indië zal ook internationaal weer gerespecteerd worden.

Daarvoor is ontzettend veel geld nodig en dat geld moet er komen en moet gij ons geven, opdat een grootscheepse actie op touw gezet kan worden.

Volk van Nederland: de daad is nu aan U! Toont door een royale gift, dat net U ernst is met ons te strijden onder de leus:

*Nauw verbonden,
op vaste gronden!*

Namens het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid,
De Voorzitter,

Prof. Mr. P. S. GERBRANDY.

Het streven van het Comité Handhaving Rijkseenheid heeft de volledige instemming van de heren:

1. J. Schouten (A.R. Partij) te Rotterdam
2. H. W. Tilanus (C.H.U.) te 's-Gravenhage
3. Mr. J. Vonk (Partij v. d. Vrijheid) te Haarlem
4. Ds. P. Zandt (Stk. Geref. Partij) te Delft
5. C. I. I. M. Welter (Oud-Minister en Voorzitter Voorl. Kath. Comité van Actie) te 's-Gravenhage.

GEMEENTEPOLITIE
MAASTRICHT

La
No. **B**
DICT. **1253**
EJL. **Mu.**
ONDERWERP: **1.**
ANTWOORD OP SCHRIJVEN:

Maastricht,

B
Geheim.

OPGELEGD

1948
v21 Febr. 8.

23 FEB 1948

LA 30137

vergadering Nationaal Comité Handhaving
Rijkseenheid.

BUREAU B

25.2.48

Hierbij heb ik de eer U te doen
toekomen een afschrift van het rapport
mijner administratie, No. 106, betreffen
de een op 17 Februari j.l. in de Stads-
schouwburg alhier gehouden vergadering
van het "Nationaal Comité Handhaving
Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik
U moge verwijzen.

Coll.

De Commissaris van Politie,

[Handwritten signature]

aan het Hoofd L e Centrale Veiligheidsdienst
AG. AG.

P O L I T I E - M A A S T R I C H T .
 =====

A F D - I N L I C H T I N G E N D I E N S T .
 =====

Weekoverzicht.

NO. 106
 =====

. I MKI 1948

ONDER WER P;

Vergadering van het

"Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid."

R A P P O R T .
 = = = = =

Ondergetekende Wilhelmus RODOLF, agent rechercheur van Politie te Maastricht, tevens onbezoldigd Rijksveldwachter, heeft de eer Uedelgestrengte het navolgende te rapporteren;-----

"Op Dinsdagavond, 17 Februari 1948, omstreeks 20,00 uur, heeft de afdeling Maastricht, van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid, een openbare vergadering gehouden in de Stadsschouwburg te Maastricht. De vergadering, welke bedoeld was als propaganda avond was aangekondigd door middel van het verspreiden van pamfletten en bekendmakingen in het plaatselijk dagblad, de "Gazet van Limburg" en was er gelegenheid tot vrij debat. Aanwezig waren ongeveer 300 personen, bij een zaalcapaciteit van 750 personen. Onder de aanwezigen bevonden zich zeer vele personen uit de goede stand en vele leden der Katholieke Volks Partij. Aan de ingang der stadsschouwburg werden propaganda-boekjes en pamfletten uitgereikt, terwijl in de foyer nog diverse brochures verkrijgbaar werden gesteld.-----

De vergadering werd, omstreeks 20.10 uur geopend door de plaatselijke voorzitter van het Comité Handhaving Rijkseenheid, de heer Ch. van OPFEN, advocaat en wonende te Maastricht, Henri van Veldekeplein No.29. Het inleidende betoog van deze persoon was zeer kort. Hij heette al de aanwezigen op de eerste plaats hartelijk welkom en verzocht hen aandachtig te willen luisteren naar de uiteenzetting van het Indië-vraagstuk door de volgende spreker. Deze spreker was de heer P.S. GERREBANDY, oud-minister-president der Nederlandse Regering in de bezettingstijd in Engeland. Zijn toespraak komt in het kort op het navolgende neer;-----

"Dames en Heren. Het is mij hedenavond een voorrecht tot de Maastrichtse bevolking te mogen spreken en wel over het grootste beklemmende vraagstuk aller tijden, ons Nederlands-Indië. Dit Nederlands Indië verkeert in de grootste nood en het is daarom dat ik het land doortrek en voor de radio spreek, om de grote massa een beter begrip voor dit vraagstuk bij te brengen. Ik wil even terug blikken naar de tijd, toen ik in Engeland Minister President was en met mannen als Churchill, Sikorski en de Gaulle heb gestreden en gewerkt voor de vrijheid en onafhankelijkheid van ons Koninkrijk. Aldaar was ik ook verwijderd van al wat mij dierbaar was en het was het mooiste ogenblik in mijn leven, toen ik het Nederlands Volk kon mededelen, dat onze taak volbracht was en zij weer in volle vrijheid konden leven. Mij werd toen hier in Nederland medege-

deeld, dat er een nieuwe Regering moest komen, alwaar mannen in zitting moesten hebben die de Duitse bezetting aan den lijve hadden meegemaakt en ondervonden. Deze mensen konden de toen heersende toestand beter aanvoelen en aldaar naar handelen. Dit heb ik ingezien en er is een nieuwe regering gevormd en wel de Regering Schefferhorst. Dit kabinet is opgevolgd geworden door het tegenwoordige kabinet BEEL en ik vraag U geachte dames en heren, wat is er van ons mooie Koninkrijk terecht gekomen? -----

Men had mij na mijn Londense periode hier in Nederland gezegd, treedt af, geef de Regering over aan mannen die de Duitse bezetting meegemaakt hebben en ziet toe. Spreker vervolgde toen stemverheffend; "Ik heb toegezien." Ik heb gezien en zie het nog alle dagen hoe ons Koninkrijk tot de grond toe wordt afgebroken en in het moeras verzinkt. Het is hemelschreiend dat, de idealen waarvoor ik in Londen gevochten en gestreden heb, op het ogenblik vertrappt en met voeten getreden worden. Ik keek naar Indië, waar de inheemse bevolking, geterroriseerd wordt, door benden en personen met wie onze huidige en voorgaande Regering onderhandelingen heeft aangeknoopt. Aldaar wordt een terreur uitgeoefend die veel en veel erger is dan de Duitse en Russische onderdrukking. Ik zag ons Koninkrijk al dieper en dieper in het moeras weg zinken en heb ik in het jaar 1945 besloten te spreken. Ik moest spreken daar ik heb mij als een heilige plicht achtte, het Nederlandse Volk in te lichten over de werkelijke stand van zaken. Ik heb om gewetens bezwaren niet kunnen zwijgen en nu nog niet. Ik zeg U mijn toehoorders, het gaat mis met ons Koninkrijk. Kijk naar het verleden. Eerst de verklaring van minister Logemann. Daarop het accord van Linggadjati, waarover het Nederlandse Volk verstedeld stond. Daarna de poging van minister Romme in de 2-e Kamer om het naakte Linggadjati aan te kleden en om alsnog te redden, wat nog te redden viel. Daarop volgde de politieke actie in Ned-Indië en ten slotte het ingrijpen van de Veiligheidsraad. Men heeft toen verder ons Koninkrijk zien afzakken doordat onze Regering met de Republiek ging onderhandelen waarmede niet te onderhandelen is. Ik kan U verzekeren, dat deze Republiek maar een ding op het oog heeft en dat is al de Nederlanders te verdrijven uit onze Oost. Na al deze vernederingen te hebben aangezien besloten wij tot oprichting van ons "Comité Handhaving Rijkseenheid", om het Nederlandse Volk wakker te schudden en toch in Godsnaam in te zien, wat met ons Koninkrijk gaande is. Mijn toehoorders, ik sta hier om der wille van het Koninkrijk en om der wille Gods, zo riep spreker hartstochtelijk uit en vervolgde: "Weet dat het gaat om de toekomst van uw kinderen en kleinkinderen. Niemand kan zich van die verantwoordelijkheid aftrekken. Men heeft zich hier in de lande altijd te weinig rekenschap gegeven over de bealgnrijkheid van ons Indië. Ik weet wel, door de linkse pers hi in Nederland wordt geageerd, dat ons Indië een belegging voor de kapitalisten zou zijn, maar ik verzeker U met klem, dat zulks niet waar is. Ik zeg nogmaals het is niet waar en ik weet ook dat die mening van de linkse pers niet gedeeld wordt door het overgrote deel der Nederlandse bevolking. Ik vraag U mijn toehoorders, wie heeft ons Indië opgebouwd en gecultiveerd. Dat zijn de kloekke Nederlandse ondernemers geweest. Wie heeft er suiker, rubber, thee, koffie enz. geplaat en verbouwd. Wie heeft een einde gemaakt aan de onderlinge twisten der inlandse stammen. Wie heeft het levenspeil der Inboorlingen hoger gebracht. Ik zeg U nogmaals uit is te danken aan de pioniersgeest van onze Nederlanders. In het jaar 1800 bestonden de inboorlingen uit 4½ miljoen personen en nu uit ongeveer 50 miljoen. Dat dit alles mogelijk is geworden is te danken aan innige samenwerking tussen de inlanders en ons.-

Trouw

Nu weet ik wel geachte vergadering, dat U zult zeggen; Ja maar, U heeft toch ook grondstoffen uit de grond aldaar gehaald en naar Nederland gevoerd." Maar ik verzeker U dat ook deze grondstoffen ten goede kwamen aan de inlandse bevolking en in zeer ruime mate. Dat de verhouding in ons Indië zeer goed is geweest tussen de Nederlanders en de inlanders, moge U uit het volgende buitgemaakte rapport blijken van een Japanse generaal. Daarin schrijft deze in het geheim aan zijn regering in Tokio het navolgende; "Het Nederlandse beheer in Indië moet uitermate knap zijn geweest, gezien a de wetenschappelijke aangelegde bevoelingen, welke het mogelijk maken tot hoog in de bergen rijst te verbouwen. De inboorlingen leefden gelukkig onder het Nederlandse beheer en zorgden de Nederlanders opmerkelijk goed voor hen. En dit te bedenken, dat het bestuur werd waargenomen door nog geen 200.000 Nederlanders, tegen een bevolking van bijna 60 miljoen. Aan dit rapport mijn toehoorders ziet U, dat het nog zo slecht niet in Indië was, als dat men van bepaalde zijde wil laten voorkomen. Toen ik verleden jaar voor de radio heb uitgesproken dat de bevolking van Indië volgens hun staatswetten recht hadden op bescherming van personen en goederen heeft men mij een verbod opgelegd van 2 maanden, om nog voor de radio te mogen spreken. Ik vraag U, is dat nog vrijheid? Is het in Nederland al zover gekomen, dat men tot zulke maatregelen moet overgaan. Vervolgens wijde spreker weer de aandacht aan de huidige toestand in Indië en haalde daarbij een voorbeeld aan, van wat er op Madoera in 6 maanden tijd was gebeurd. Aldaar, zo vervolgde spreker, zijn 900.000 Madoerezen in 6 maanden tijds van honger en ontbering gestorven of in zodanige toestand geraakt, dat zij van ontbering en ellende nog zullen omkomen. En dat op een bevolking van 2 1/4 miljoen zielen. Dit is allemaal mogelijk onder het Republikeinse bewind. Onder deze terreur kan niemand leven. Aldaar lopen heren rond van de Veiligheidsraad, die het doen of zij het gezag zelve zijn. Deze toestand is verschrikkelijk en er moet zo snel mogelijk een einde aan gemaakt worden. Men kan de vraag nu stellen; Wat nu! Ik weet wel, dat op het ogenblik door bepaalde groeperingen naar zelfstandigheid wordt gestreefd in Indië, welk streven door de Nederlandse Regering in de hand wordt gewerkt en men daarbij uitgaat van het beginsel, dat de Indonesische volken in hun landen zo goed het recht moeten hebben hun lot in eigen handen te nemen, als wij zelf hier in Nederland. Het klinkt allemaal zeer aantrekkelijk, maar ik zeg U het is een duivelsbeginsel in de gedaante van een engel. Ik zeg U nogmaals, dit beginsel is vals en wel omdat het valse tegenstellingen in het leven roept, dat het zich baseert op het valse revolutionaire nationaliteitsprincipe en ten slotte, omdat de mensen, die voornoemde beginselen huldigen, slechts zichzelf zoeken. Tegen dit alles moeten en zullen wij ons blijven verzetten. Onze enige hoop om daaraan een einde te maken is, dat wij hier in Nederland een nieuwe Regering krijgen want de huidige Regering is, daarvoor niet meer in staat, omdat deze zich zo vast in het moeras heeft gewerkt, dat zij er niet meer uit weet te komen. Ik stel nogmaals de vraag; "Wat moeten we doen" Erken met dit alles! Propageer het overal, dat de huidige politiek leidt tot verderf en ondergang van ons Koninkrijk. Wij moeten terug naar een werkelijk democratisch bewind, waar weer rechtszekerheid zal zijn. In Indië moeten we onze Volksraad weer terug krijgen en andere rechtsinstellingen. Ik weet uit betrouwbare bronnen, dat de Indonesische bevolking voor 95 procent het Nederlands bestuur weer terug wil hebben en de Nederlandse vlag. Vervolgens wijde spreker enige woorden aan de gehouden rede van minister van Klaffens in de veiligheidsraad. over het stopzetten

van de politieke actie, deze rede, van de bij uitstek uitnemende staatsman, is wel de allerberoemdste rede van hem geweest. Daar had hij moeten zeggen, dat men (de veiligheidsraad) zich niet had te bemoeien met interne Nederlandse aangelegenheden en tegen de veiligheidsraad moeten zeggen; "Aldus mijne heren, wij gaan onze eigen weg." dan was heel de zaak in Indië allang achter de rug geweest. Ik herinnere mij toen ook uit die tijd van de Politieke actie, hetgeen een Amerikaanse ambtenaar tegen mij zei, toen de actie op last der Veiligheidsraad was stopgezet. Hij zei; "Bij het stopzetten der actie hadden jullie bedenktijd moeten vragen en in die bedenktijd moeten doormarcheren naar Djokjakarta, dan waren wij van de zaak af geweest en was de zaak voor Nederland in orde. (applaus). Tot slot wil ik hierbij nog opmerken, dat er momenteel in heel de wereld een macht bezig is, die ons allen ten ondergang kan voeren en dit is, wij weten het allemaal, het Communisme. Dit communisme slaat overal haar armen naar uit, ook naar ons land en ons mooie Indië. Daarom, mijne toevoorders, moeten wij vechten en strijden voor onze mooie zaak, een hereenig Koninkrijk onder een nieuwe regering en dat God ons daarbij moge helpen."-----

Voornoemde voorzitter Mr. van Oppen kondigde toen een korte pauze aan en stelde daarbij de gelegenheid open tot het stellen van mondelinge vragen aan Prof. Mr. Gerbrandy. Van deze gelegenheid maakten ongeveer een 3 tal personen gebruik en hadden deze ongeveer dezelfde Vraag; n.l. "WAT KUNNEN WIJ DOEN" ?-----

Spreekster Gerbrandy antwoordde daarop in het kort, dat men het Rijkseenheid-idee meer onder het Volk moest verbreiden en dat ten gevolge daarvan de regering van heden zou moeten wijken. Tegen de internationale druk vanuit het buitenland hadden en kunnen wij nog optornen, als onze vertegenwoordigers enige tijd geleden maar hun tanden hadden laten zien. Tenslotte spoorde spreker de vergadering nogmaals aan mede te werken aan de Rijksgedachte en daarin vol te houden.-----

De voornoemde voorzitter Mr. van Oppen dankte daarna de heer Gerbrandy voor zijn toespraak en sloot de vergadering omstreeks 22.15 uur.-----

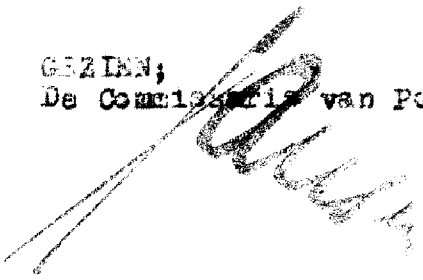
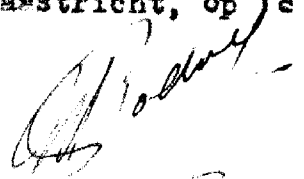
De vergadering had een zeer ordelijk verloop en deden er zich geen ongeregeligheden voor.-----

Daarvan door mij, rapporteur, persoonlijk op afgelegde amotseed is opgemaakt, dit rapport, gesloten en getekend te Maastricht, op 18 Februari 1948.

coll: Kr.

AAH;
De Heer Commissaris van Politie
te M A A S T R I C H T.

GEZIEN;
De Commissaris van Politie,

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE, 3 Maart

194 8.

No. 30137.

Bijlagen: een.

Dict.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

UITGEROEP
R.I.M.

Javastraat 68

Tel. ~~XXXX~~
~~XXXX~~

OPGELEGD

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 17 Februari 1948 te Maastricht gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze: *2/3*

Aan E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's-GRAVENHAGE.

J.G.Crabbendam.

VERSLAG OPENBARE VERGADERING "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE MAASTRICHT OP 17 FEBRUARI 1948.

Aanwezig: ongeveer 300 personen.
Zaalcapaciteit: 750 personen.

Voorzitter: Mr. Ch. van Oppen, won. te Maastricht.
Spreker : Prof. Mr. Pieter S. Gerbrandy, geb. te Wymbritseradeel,
13-4-1885, won. te 's-Gravenhage.

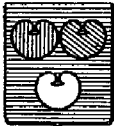
Mr. Ch. van Oppen opende de vergadering, waarop vele leden van de K.V.P. aanwezig waren, met een korte toespraak.

Prof. Mr. P. S. Gerbrandy ving zijn rede aan met te zeggen, dat Nederlands-Indië in de grootste nood verkeert. Het is daarom, dat hij het land doortrekt en voór de radio spreekt om de grote massa een beter begrip van het probleem Indië bij te brengen. Vervolgens gaf hij een overzicht van zijn werken en streven tijdens de periode, gedurende welke de Nederlandse Regering in Engeland vertoefde en hij als Minister-President met mannen als Churchill, Sikorski en De Gaulle had gestreden en gewerkt voor de vrijheid en onafhankelijkheid van het Koninkrijk. Bij de bevrijding van Nederland had men hem gezegd het bewind over te geven aan lieden, die de Duitse bezetting aan den lijve hadden ondervonden, waarin hij had toegestemd. "Ik heb gezien en zie het nog alle dagen, hoe ons Koninkrijk tot de grond toe wordt afgebroken en in het moeras verzinkt. Het is hemelschreiend, dat de idealen, waarvoor ik in Londen gevochten en gestreden heb, op het ogenblik vertrapt en met voeten getreden worden", aldus Prof. Gerbrandy met stemverheffing. Hij schetste voorts de dictatuur en de terreur, welke z.i. in Indonesië heerst en waarbij de Duitse en Russische onderdrukking in het niet zou zinken. Op hartstochtelijke toon riep hij zijn gehoor toe, dat hij ter vergadering stond te spreken ter wille van het Koninkrijk en der wille Gods en spoorde hij de aanwezigen aan meer begrip te tonen voor het belang van Indië voor Nederland. De linkse pers zou weliswaar beweren, dat Indië een beleggingsobject voor de Nederlandse kapitalisten vormt, doch spreker wist, dat het overgrote deel van de Nederlandse bevolking hier anders over denkt. Na een beschouwing te hebben gegeven over hetgeen de Nederlanders in Indonesië hebben gepresteerd, welke prestaties mogelijk waren geworden door de innige samenwerking tussen Inlanders en Nederlanders, memoreerde hij een rapport van een Japanse generaal, die met bewondering heeft gesproken over het beleid der Nederlanders. Scherp becritiseerde Prof. Gerbrandy het feit, dat hem gedurende twee maanden werd verboden voor de radio te spreken. De aandacht vestigend op de thans in Indië heersende toestanden, betoogde spreker, dat de Inlandse bevolking te lijden heeft van honger, ontberingen en terreur. In zes maanden tijds zouden 900.000 Madocreezen van honger omgekomen of in een toestand geraakt zijn, dat zij van honger en ellende zullen orkomen. Spreker leverde hierna critiek op de in Indië vertoevende leden van de Veiligheidsraad "die net doen of zij het gezag zelf zijn", critiseerde de houding van de Regering t.o.v. Indië en zei, dat het enige middel tot verbetering van de hedendaagse toestanden is, de vorming van een nieuwe Regering, daar de tegenwoordige Regering "zich zo ver in het moeras heeft gewerkt, dat zij er niet meer uit kan komen". Prof. Gerbrandy vervolgde: "Wat moeten wij doen? Breken met dit alles! Propageer het overal, dat de huidige politiek leidt tot verderf en ondergang van ons Koninkrijk. Wij moeten terug naar een werkelijk democratisch bewind, waar weer rechtszekerheid zal zijn. In Indië moeten wij onze Volksraad en andere rechtsinstellingen terug krijgen. Ik weet uit betrouwbare bronnen, dat de Indonésische bevolking voor 95% het Nederlandse bestuur terug wil hebben".

Op de bekende wijze besprak Prof. Gerbrandy nog het optreden van Minister van Kleffens in de Veiligheidsraad en het stopzetten der politieke actie. Een Amerikaanse ambtenaar zou tot Prof. Gerbrandy gezegd hebben, "Bij het stopzetten van de actie hadden jullie bedenktijd moeten vragen en in die bedenktijd moeten door-marcheren naar Djocja, dan waren wij van de zaak af geweest en was de zaak voor Nederland in orde". Tot besluit wijdde hij nog enige woorden aan het communisme, dat "overal haar armen naar uit slaat, ook naar ons land en ons mooie Indië".

Na de pauze werd gelegenheid gegeven Prof. Gerbrandy vragen te stellen, waarvan een drietal personen gebruik maakte. Bij de beantwoording van deze vragen betoogde spreker, dat het Rijks-eenheid-idee zich meer onder de Nederlandse bevolking moest verbreiden, tengevolge waarvan de tegenwoordige Regering zou moeten wijken.

C.V.D.

⤴

BLOEMENDAAL, 23 Februari 1948.

OPGELEED

GEMEENTE-POLITIE TE BLOEMENDAAL

No. 15 / Geheim

BIJLAGE: ---

Brieven te zenden aan den Hoofdinspecteur van Politie te Overveen.

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te

Onderwerp: Inlichtingen.

's-GR A V E N HOEVENDAAL

GEHEIM.

25 FEB. 1948
A 30143

BUREAU B B
25.2.48

Voerman

C.O. 28240
24.2. redou
A.C.D.

In antwoord op Uw brief van 18 dezer, No. 28240, Geheim, heb ik de eer U te berichten, dat omtrent de door U bedoelde HOEVENDAAL dezerzijds geen inlichtingen kunnen worden verstrekt. Zijn naam komt in de Bevolkingsregisters der gemeente Bloemendaal niet voor, terwijl ook overigens omtrent hem niets is kunnen blijken.

Aangenomen kan worden, dat hij niet in deze gemeente woont.

De Hoofdinspecteur v. Politie,

Voerman

J. Voerman.

GEMEENTEPOLITIE

SCHIEDAM

DOSS.: P.I.D.
No. 33/48.
TYP.: St/vD

SCHIEDAM, 25 Februari 1948

1 - MRZ. 1948

ACD/30404

Aan de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheids-
dienst te 's-Gravenhage.

BUREAU B

1.3.48

ONDERWERP: verslag "Handhaving Rijkseenheid."

BIJLAGEN: van 23-2-48-

ANTWOORD OP:

Ik heb de eer UEG. hierbij te doen
toekomen een verslag van de op 23 Februari
1948 te Schiedam gehouden openbare bijeen-
komst van het Comité Handhaving Rijkseen-
heid.

De Commissaris van politie.

(J.N. van Veen.)

Verlag van de Openbare Bijeenkomst "Comite Handhaving Rijkseenheid" in gebouw "Het Verenigingslokaal" te Schiedam op Maandag 23 Februari 1948.

Zaalruimte 350 personen.

Aanwezig circa 350 personen.

Aanvang 20.00 uur, einde 23.15 uur.

- | Sprekers: 1. Henri Joseph Elisa MOLL, geboren te Bindjei (NI)
14-4-1894, wonende te Schiedam (voorzitter)
- X | 2. H.A. Lunshof, hoofdredacteur van het "Dagblad"
(personalia onbekend.)

De Comite-voorzitter H.J.E. Moll opende de bijeenkomst te omstreeks 20.00 uur en kondigde met een kort woord de spreker aan, waarna hij het woord gaf aan H.A. Lunshof.

Spreker begon met een overzicht van de toestand zoals die op het ogenblik in Oost-Indië is. Hij vergeleek de toestand die van voor de oorlog, toen er orde, rust en veiligheid was. Er werd toen veel voor de inlander gedaan, zoals zending en missie, ziekenhuizen en onderwijs. De mensen hadden voldoende voedsel en kleding en hadden een betrekkelijk onbekommerd bestaan. Nu, onder de zegeningen van de vrijheid, was er hongersnood en terrör gekomen en werden de menselijke rechten en vrijheid vertrappt. Dit alles was volgens spreker te danken aan de huidige regeringspolitiek, die te slap en te toegankelijk is. Hij hekeld de minister-president, prof. Schermerhorn en prof. H.A. Zij zijn de mensen die ons Koninkrijk verscheuren en ons land naar de ondergang helpen, zo zeide hij. Voor hen zal ook de toekomst komen, dat zij evenals de Geer, voor het gerecht hun daden moeten verantwoorden. Verder schetste spreker nog de wijze van dr. v. Mook Oost-Indië aan de aanvallen van Amerika en Engeland blootstelt. De dictatoriale gezagsuitoefening, die hij in een tijd gekregen had, had hem reeds lang ontnomen moeten zijn. Nu gebruikt hij zijn tijd, om allerlei staatjes in het leven te roepen, die gedoemd zijn om onder te gaan, omdat zij afzonderlijk van elkaar werken. Wat het leger betreft aldus spreker, het blijft staan en nietsdoen laat steeds naar zijn functie gekom-
men. Het leger zal zijn geachtste en zij weten dat...

Spreker riep de aanwezigen op zich aaneen te sluiten en front te maken, tegen degenen die de ondergang van ons Koninkrijk bewerken.

Na de pauze werd de gelegenheid opngesteld om de spreker vragen te stellen. Er werden ongeveer 10 vragen gesteld uit het aanwezige publiek o.a. betreffende de uitzending van troepen naar Indië, of dit nu wel zijn nut had. Volgens spreker had dit wel degelijk zijn nut, want, als wij alle troepen uit Indië zouden terugtrekken, dan zouden wij alle gezag overzee verliezen en dan was er niets meer te redden.

In een slotwoord dankt de voorzitter de spreker voor zijn betoog en het publiek voor de opkomst en de aandacht.

De bijeenkomst had een ordelijk en rustig verloop. Het merendeel der bezoekers bestond uit het gegoede deel der Schiedamse bevolking (o.a. zakenmensen, fabrikanten, doktoren en predikanten.)

De bijeenkomst was aangekondigd door middel van aanplakbiljetten en biljetten, die huis aan huis werden bezorgd.

Aan de ingang van de zaal werden brochures uitgereikt. Er werd niet gecollecteerd.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE, 5 Maart

Javastraat 68

Tel. { ~~XXXX~~
~~XXXX~~

194 8.
OPGELEGD

No. 30404.

Bijlagen: een.

Dict.: Typ.:

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

GEHEIM.

UITGEBOKT

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 23 Februari 1948 te Schiedam gehouden openbare bijeenkomst van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze: ₃₋₅

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's-GRAVENHAGE.

L.L. van Laere.

VERSLAG OPENBARE BIJeenKOMST "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE SCHIEDAM OP 23 FEBRUARI 1948.

Aanwezig: ongeveer 350 personen.
Zaalcapaciteit: ongeveer 350 personen.

Sprekers: Henri Joseph Elisa Moll, geb. te Bindjei (N.O.I.),
14-4-1894, won. te Schiedam, afdelingsvoorzitter;
H.A.Lunshof, Hoofdredacteur van "Het Dagblad".

H.A.Lunshof begon zijn toespraak, ma door H.J.E.Moll te zijn ingeleid, met een overzicht te geven van de tegenwoordige toestand in Indonesië, welke hij vergeleek met de voor-oorlogse toestanden aldaar. Toen heerste er orde, rust en veiligheid, doch thans is er onder het mom van vrijheid, dictatuur en terreur. Dit alles weet spreker aan het Regeringsbeleid, dat te slap en te toegevelijk zou zijn. Degenen, die het Koninkrijk ten verderve voeren zijn, naar hij verklaarde, Prof.Schermerhorn en Prof.Romme. Hij vervolgde: "Voor hen zal ook te tijd komen, dat zij evenals de Geer, voor het gerecht hun daden zullen moeten verantwoorden". Dr.van Mook zou, aldus spreker, Indië bloot stellen aan de aanvallen van Amerika en Engeland. De dictatoriale gezagsuitoefening had aan Dr.van Mook reeds lang ontnomen moeten zijn. Thans zou hij zijn gezag gebruiken om allerlei staatjes te stichten, die, doordat zij afzonderlijk van elkander werken, gedoemd zouden zijn te verdwijnen. Sprekende over het leger in Indonesië, zei Lunshof "Het stilstaan en niets doen laat steeds meer zijn funeste gevolgen zien. Vele soldaten zijn geslachtsziek en zij weten van verveling geen raad. Zij snakken er naar de terreur, die zij om zich heen zien, de kop in te drukken". Ten besluite van zijn toespraak riep Lunshof de aanwezigen op zich aaneen te sluiten en front te maken tegen degenen, die z.i. de ondergang van het Koninkrijk bewerkstelligen.

Van de gelegenheid om vragen te stellen maakten ongeveer 10 personen gebruik. Bij de beantwoording van de gestelde vragen merkte spreker op, dat de uitzending van militairen naar Indië zeker zijn nut had, daar de Nederlanders, indien tot terugtrekking van de troepen besloten zou worden, alle gezag in de Overzeese Gebiedsdelen zouden verliezen, zodat er dan niets meer te redden zou zijn.

C.V.D.

GEWEST ARNHEM DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT APELDOORN
COMMANDANT

OPGELEGD

Volgns.

APELDOORN, 26 Februari 1948.

B

ACD/30488

No. : W.224. Geheim.
Aan den Heer : Pr. Gen.fgd.Dir.v.Pol. te ARNHEM.
(doorslag aan Hoofd C.V.D. te 's GRAVENHAGE.
Onderwerp : Inlichtingen; C.Hagen te BRUMMEN.
Antwoord op : - - - - -
Bijlagen : één.

BUREAU B
3.3.48

Hiermede moge ik U EdelGrootachtbare
doen toekomen, het schrijven van 25 Febr.
1948, W.no.224, Geheim, betreffende inlich-
tingen omtrent C.Hagen, oud-wethouder der
gemeente Brummen, naar de inhoud waarvan
ik korthedshalve met verwijzing moge vol-
staan.

De Districtscommandant,
De Dirig.Off.der Rijkspolitie 3e kl

A.M.C.Mollerus.

APELDOORN, 25 Februari 1948.

W. no. 224. GEHEIM.

ONDERZERP:

INLICHTINGEN omtrent C. Hagen, oud-
wethouder der gem. Brummen. - - -

28406

Thakant

Hiermede heb ik de eer U Hoogedelgestrenge beleefd
het navolgende te berichten.

Gezien het gestelde op bladz. 10 en 11 van het weekoverzicht
van 10 Februari j.l. is op 15 Januari 1948 te Zutphen een open-
bare debat-vergadering gehouden door het "Nationaal Comité
Handhaving Rijkseenheid", alwaar C. Hagen, wethouder der gemeente
te Brummen voor de P.v.d.A., gewezen onderwijzer in Indië als
debater het woord heeft gevoerd. Hierbij heeft hij, blijkens
het gestelde in aangehaald weekoverzicht, gezegd dat hij, toen
Soekarno in 1928 uit de gevangenis was ontslagen, hij persoon-
lijk naar Batavia was gereisd om hem -Soekarno- de hand te
drukken en hem te complimenteren met zijn vrijlating. Hij Ha-
gen zag Soekarno als een idealist, die weliswaar wellicht ty-
dens de Japanse bezetting niet de juiste houding had aangeno-
men, doch nimmer een verrader was geweest.
Naar aanleiding daarvan is omtrent hem een onderzoek ingesteld
waarbij het navolgende is gebleken.

- | Doenraad HAGEN, geboren te Tegelen (L.), 27 april 1895, ~~wo-
nende~~
wonende te Brummen, A. 61, is Nederl. Herv., gehuwd met S.E.
Lintveld en kwam op 1 September 1939 te Brummen, vanuit Batavia
op 8 Februari 1933 was hij met zijn gezin als onderwijzer naar
Ned. Indië vertrokken. Daarvoor was hij onderwijzer aan de U.
L.O. school te Brummen en thans is hij als onderwijzer aan de
openbare U.L.O. school te Doesburg werkzaam.

Gedurende de bezettingstijd was zijn houding goed te noemen en
op zijn gedrag viel niet het minste aan te merken. Hij was il-
legaal werker en later lid van de G.O.I.V. te Brummen.

Voor hij naar Indië vertrok, was hij een vurig S.D.A.P. er en
na de bezetting een strijder voor de P.v.d.A. Voor die partij
was hij ook lid van de raad en wethouder der gemeente Brummen.
Nadat aldaar burgemeester Dekker als zodanig was benoemd, nam
Hagen al vrij spoedig ontslag als wethouder en raadslid. De
Brummen zegt men dat Hagen ook naar de betrekking of het ambt
van burgemeester van Brummen heeft gedongen. Daarna werd hij
U.L.O. onderwijzer te Doesburg.

De Raad der gemeente Brummen bestaat uit 16 leden, waarvan 8
tot de P.v.d.A. behoren. Dit resultaat wordt te Brummen geweten
aan het werk van Hagen, daar de S.D.A.P. in 1940 te Brummen
maar drie zetels had.

Hagen is een goed spreker en voert, vooral in de verkiezings-
tijd, in tal van openbare vergaderingen het woord, waarbij hy
zich dan een vurig bestrijder van het communisme en het kapi-
talisme toont. Vooral bij zijn partijgenoten staat hij hoog
aangeschreven. Hagen is lid van de provinciale Staten van Gel-
derland, en door zijn politieke activiteit in zijn vrije tijd
maar zeer weinig thuis.

Bij de politie is niets ten nadele van hem bekend.

De Adjudant der Rijkspolitie,
H. de Wilde.

Aan
de Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te APELDOORN.

HB

MINISTERIE VAN JUSTITIE

AFDEELING POLITIE

's-GRAVENHAGE,

BUREAU: Rijksvreemdelingendienst.

tv. No. 32919.

Volg.
11 Maart 1948. 16 MRZ. 1948.
ACD/31401

B.

Onderwerp: Drs. J. Thiessen
geb. 28.8.1906.

Men wordt verzocht bij de aanhaling van dit schrijven, Afdeling, Bureau, dagteekening en nummer te vermelden.

Bijlage(n):

195

*CO 31401 BUREAU B
17-3-48*

28686

Hierbij heb ik de eer U te verzoeken mij een afschrift te doen toekomen van Uw schrijven van 9 Februari 1948 nr. 28686, gericht aan de Minister van Justitie, benevens een afschrift van de bijlage, zijnde een verslag van een op 28 Januari j.l., onder de auspiciën van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid" te Amsterdam gehouden openbare vergadering.

Deze bescheiden zijn niet in mijn bezit gekomen en dezerzijds is niet kunnen blijken of de stukken op een andere afdeling van het Ministerie van Justitie zijn beland.

Het Hoofd van de Rijksvreemdelingendienst,

Vreemd!

[Handwritten signature]
J. Grevelink.

Aan: het Hoofd van de Centrale
Veiligheidsdienst,
's-GRAVENHAGE.

B. 3101
con.

UITGEBOKT

8 April

8.

OPGELEGD

VIII 4 RD.3

SECRET

Vergaderingsverslag.

Hiertoe heb ik de eer Uw Excellentie aan te bieden afschrift van een aan mij gericht brief van het Hoofd van de Rijksvreemdelingendienst van 11 Maart j.l., no. 12919.

Uit de inhoud van deze briefte maak ik te moeten concluderen, dat mijn schrijven van 20 Januari j.l. no. 25505 met bijlage 5 niet heeft bereikt.

Evenwel een antwoord te kunnen doen instellen naar de eventuele vermissing mag ik u verzuchen mij te willen doen berichten of behoudt schrijven intusschen niet in bezit is gekomen.

Voor de toezending van de door genoemde dienst verzochte afschriften is dezerzijds het nodige verricht.

Aan E. B. de Minister van
Justitie
te
's-GRAVENHAGE.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
nummer 6000 ²/₈₁₄

*Middel, affeeren
de mede fien stuk nummer
Kabinet B 6 x 2-7-48.*

J. G. Crabbendam.

UITGEBOERT

7 April

8.

B. 31401

VIII. NR.3

32919

GEHEIM

OPGELEGD

11 Maart 1948.

Toezending verslag.

Bijl. twee.

Naar aanleiding van het in Uw terszijde vermeld schrijven
gedaan verzoek, heb ik de eer U bijgaand de verlangde afschriften
te doen toekomen.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens dezes/

De Heer Hoofd van de
Rijksvreemdelingendienst
te
's - GRAVEENHAGE.

J.G. Grabbendam.

VERSLAG van de openbare propaganda-vergadering in de grote zaal van het Concertgebouw te Amsterdam, op 28 Januari 1948, onder auspiciën van de afdeling Amsterdam van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid.

Door middel van bekendmakingen in de plaatselijke pers werd de aandacht van het publiek gevraagd voor deze bijeenkomst. Ongeveer 950 personen hadden aan de oproep gehoor gegeven. Zoals gebruikelijk bij vergaderingen van deze groep, waren velen afkomstig uit kringen van de gegoede burgerstand, terwijl bovendien een belangrijk aantal gerepatrieerden en Indo-Europeanen aanwezig waren. Onder het publiek bevond zich een twaalftal personen in uniform van het Nederlandse Leger.

De toegangskarten voor deze vergadering, welke door de houders van hun naam en adres moesten worden voorzien, waren verkrijgbaar gesteld tegen de prijs van F.0.50. Vóór de ingang van de zaal werden wederom de bekende oranje-groene strikjes te koop aangeboden. Tijdens de bijeenkomst werd gecolporteed met verschillende uitgaven van het betreffende comité, terwijl bovendien een collecte tot bestrijding van de onkosten werd gehouden. Op alle zitplaatsen was propaganda-materiaal gedeponeed. De vergadering stond onder leiding van Prof. COOPS, die met een zevental bestuurders had plaatsgenomen op het podium. De zaal was zeer eenvoudig versierd met wat bloemen en planten. Vlaggen of spandoeken waren niet aanwezig; slechts op enkele plaatsen waren affiches bevestigd. Het gesproken woord werd door middel van geluidsversterkers hoorbaar gemaakt. In de pauzen werden vaderlandse liederen op het orgel gespeeld.

Te 20.10 uur opende de voorzitter met een woord van welkom aan sprekers en belangstellenden. Hij gaf vrijwel onmiddellijk zijn plaats weer af aan de eerste spreker van deze avond, Mr. L. J. J. CARON, die de gehele geschiedenis van de onderhandelingen tussen Nederland en de Republiek Indonesië de revue liet passeren en daarbij in het bijzonder wees op de rol van de Masjoemi-partij, die van geen compromis wil weten en niet zal rusten vóór zij de alléénheerschappij in Indië kan uitoefenen. In dit verband noemde spreker de nieuwe premier HATTA de ergste vijand van het Nederlandse volk. Spreker kon geen vertrouwen stellen in de vorming van een Unie en was er dan ook van overtuigd, dat het Koninkrijk uiteen zou vallen. Hij verklaarde, dat het Nederlandse volk niet mee kon spreken in deze allerbelangrijkste aangelegenheid, omdat en de Kamer en het Kabinet niet gekozen zijn voor het verrichten van deze taak. In z'n niet altijd even logisch betoog komt Mr. Caron dan bij herhaling op de noodzakelijkheid van een volledige bezetting der Republiek Indonesia. Vervolgens hekelt hij het feit, dat de volledige verlieslijsten van de Nederlandse troepen niet mogen worden bekend gemaakt. Daarna verklaart hij, dat, waar Indië vroeger een winst opleverde van 3 miljoen gulden per dag, nu maar liefst 5 miljoen per etmaal kost, hetgeen betekent 1 gulden per dag per persoon, wat vooral de arbeidende bevolking maar al te goed merkt op de prijs van het levensmiddelenpakket. Spreker becritiseert dan Prof. Schermerhorn, die niet deskundig genoemd kan worden, omdat hij maar één jaar van zijn leven in Indië doorbracht. De voorlichting van de Nederlandse Regering noemt spreker absoluut onvoldoende en resumerende, zegt hij, dat het enige wat de tegenstanders van de huidige Indië-politiek nog te doen is het op een behoorlijke wijze gebruiken van hun stembiljet bij de komende parlementsverkiezingen. "Rijkseenheid moet haar post betrekken". Spreker is er nog niet zo zeker van, dat

het stemmen bij volmacht voor de militairen overal goed zal worden gebruikt. Mr. CARON besluit met de verklaring, dat hij het de Nederlandse Regering kwalijk neemt, dat deze de goede Indonesiërs in de steek laat.

Prof. Coops dankte de inleider en sprak vervolgens over de ondergraving van het Staatkundig bestel. In dit verband meende hij, dat het nog 5 minuten voor twaalf was, de hoogste tijd, maar nog niet te laat.

Als tweede en voornaamste spreker werd vervolgens het woord gevoerd door de oorlogscorrespondent Drs. J. THIESSEN, die de belangstellendenvilde confronteren met de feiten, zoals hij deze zelf had meegemaakt en in originele foto's vastgelegd. Hij sprak daarbij over de gedesorteerde 15.000 Japanners en 6000 Brits-Indiërs, die het Republikeinse leger versterken. Hij meende niet aan "vunzige" politiek te moeten doen of zich te gaan verliezen in bijkomstigheden. Spreker wenst zijn gehoor bekend te maken, met wat er in Indië is gebeurd en wat er nu te doen staat. Teruggrijpende naar de Japanse overval op het gebied van Nederlands-Indië, meende hij, dat men toen reeds door de geallieerden "in het oetje" genomen is. Hij sprak in dit verband van kortzichtigheid in het regeringsbeleid van die dagen. Zonder persoonsnamen te gebruiken, verklaarde hij, dat men in plaats van de huidige Indische gezagsdragers behoefte had aan mensen van eer en geweten. Hij noemde het werken van de betreffende autoriteiten destijds in Australië "geklungel" en sprak over het "vieren" in plaats van "voeren" van beleid. Spreker kondigde aan, dat over dergelijke feiten een gedocumenteerd witboek zou verschijnen, hetwelk in het buitenland gebruikt zal worden, "omdat hier geen papier ter beschikking wordt gesteld voor een dergelijk werk". Linggadjati noemde spreker een experiment en geen beleid. In de Republikeinse propaganda wordt over de Nederlandse Kroon gesproken als een ornament. De Koningin wordt "mandoer" (?) van de Republiek genoemd. Spreker betreurt het dan, dat de journalist "LUNSHOF, door hulp van onze mensen in staat gesteld de beruchte notulen te publiceren," voor een rechtbank wordt gedaagd en schuldig bevonden. "Hij verdient eerder een onderscheiding".

Drs. Thiessen gaat dan nog verder in op de toestanden in Indië als gevolg van het slappe beleid. Hij veronderstelt, dat Minister-President Beel voor zijn radiotoespraak tot de Republiek gebruik maakte van de zender Medan, omdat hij te Batavia wellicht tot de orde zou zijn geroepen. Spreker verklaart, dat het politionele optreden één maand eerder zou zijn geschied, als niet op de bewusten vooravond een bode van het Paleis Rijswijk de tijding van het naderend optreden had gemeld aan Sjahrir, waardoor Radio Djoeja de bijna volledige tekst van de betreffende legerorder kon voorlezen. Inleider belicht dan met voorbeelden de goede verstandhouding tussen Nederlandse militairen en Indonesische bevolking. Naar zijn overtuiging heeft de politionele actie geleerd, dat er geen Republiek Indonesia bestaat en dat wie de jure of de facto deze lieden erkent een dwaas is. Hij en de Nederlandse militairen voelden tijdens het optreden, dat ze tevoren door de Regeringsvoorlichtingsdienst waren bedrogen. Spreker noemt de democratie in de Republiek een "demonen-creatie". Soekarno is een profiteur. Een republikeins leger bestaat evenmin, alles is daar terreur en collaboratie. Wat naar zijn overtuiging wel bestaat is een sterke communistische kern, hetgeen uit gevonden materiaal duidelijk blijkt. Daarin

wordt zelfs gesproken over de Republiek Indonesia als de 12e Sovjet Republiek. Het daarop betrekking hebbende bewijsstuk heeft spreker in handen gesteld van de Amerikaanse ambassadeur te Batavia, die het zeker wel zal weten te gebruiken.

Zeer fel hekelt Drs.Thiessen vervolgens de beruchte order: staakt het vuren, waardoor in het zicht van Djocja de Nederlandse militairen gedwongen werden tot werkeloosheid. Hij zegt te weten, wie voor deze order verantwoordelijk is. Niet Van Mook of Generaal Spoor. De naam van de schuldige wil hij nog niet noemen, maar spreker zal een en ander zwart op wit zetten, waarna de betreffende persoon zich kan proberen te verdedigen. Naar zijn mening hadden Van Mook en Spoor kunnen verklaren, dat het om technische redenen niet mogelijk was de order onmiddellijk uit te voeren en was Djocja genomen kunnen worden. Toch hoopt spreker, dat zulks binnenkort alsnog kan geschieden en hij wil nog enig vertrouwen stellen in de vorming van een Verenigde Statenbond, wanneer de leiding daarvan wordt toevertrouwd aan een kundig man, die niet experimenteert, maar regeert. Nog even gaat spreker in op de toestanden in het Aziatische deel van de wereld, waar Pakistan gemaakt wordt tot uitvalspoort van het communisme. De toekomstige rol van de Nederlanders moet niet zijn die van "adviseurs" maar van humane directeuren. Op een hartstochtelijke wijze roept spreker dan uit: "Weg met deze regering, weg met dit kabinet, weg met het verraad". Want zeventvoudig verraad is gepleegd. Lunshof signaleerde reeds het verraad aan de Nederlandse vlag, maar spreker zou willen, dat er nog zes artikelen verschenen, gewijd aan het verraad van het volk; aan de militairen, aan de Indo's; aan de gevangenen; aan de goedwillenden; aan de doden. "Nooit zal God ons vergeven, als wij verraad durven plegen".

Ook deze spreker besluit zijn geestdriftverwekkend betoog met een opwekking de aanstaande verkiezingen te benutten en geen uitstel hiervan te dulden. Hij zegt te weten, "dat Hare Majesteit heu is van het huidige gedoe, maar door het parlementaire stelsel niet tot een oplossing kan komen".

De woorden van deze inleider werden bij herhaling onderbroken voor tekenen van instemming.

Prof.Coops dankt ook deze man voor zijn woorden en deelt dan nog mede, dat door het huidige wanbeheer hier en in Indië, de voedselvoorziening van Nederland in ernstig gevaar komt te verkeren. Hij besluit daarbij met de uitroep: "Laat Minister Beel horen, dat Nederland het zo niet wenst".

Naar aanleiding van binnengekomen schriftelijke vragen, worden vanaf de bestuurstafel door de heren Coops, Caron en Thiessen na de pauze o.m. de volgende opmerkingen gemaakt:

Het bestuur van "Rijkséénheid" beraadt zich nog over de mogelijkheid met een eigen candidatenlijst uit te komen bij de aanstaande verkiezingen.

Een massa-demonstratie in Den Haag kan niet overwogen worden, omdat zulks zeker gevolgd zou worden door een nog massalere communistische manifestatie.

Het Comité Rijkséénheid zal zorgdragen voor publicatie van volledige verlieslijsten in haar orgaan "Het laatste nieuws uit Indië".

Mogelijk zou, in gelijke zin als het geval De Geer, een gerechtelijk onderzoek tegen Schermerhorn gewenst zijn, om diens contact met Sjahrir in de periode van de politionele actie, maar de veronderstelling wordt geuit, dat de Nederlandse Regering van een en ander op de hoogte moet zijn geweest.

Een suggestie om te komen tot een paleisrevolutie en het in handen nemen van de regering, wordt afgeraden in verband met de positie van H.M.de Koningin.

De naam van een geschikt leider voor Indië kan nog niet worden genoemd, want dan zou deze man "misschien met steun van de regering worden gekidnapt".

De regering beschikt over voldoende documentatiemateriaal, maar bewaart dit in een glazen kastje. Een met foto's verlicht boekwerk mag, op last van Minister Beel, niet verschijnen. Drs. Thiessen heeft aan het Comité-Gerbrandy een 50-tal van deze boeken ter beschikking gesteld.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de regering zal trachten de grondwettelijk voorgeschreven tussentijdse verkiezingen te omzeilen.

Onder overweldigende instemming wordt het voorstel overgenomen om een telegram te zenden aan H.M.de Koningin, waarin de zorg van de aanwezigen over Indië's toekomst wordt uitgesproken.

Als sluitstuk van de bijeenkomst worden een serie lichtbeelden vertoond, vervaardigd en van explicatie voorzien door meergenoemde Drs.Thiessen, over de huidige situatie in Indië, waarbij vele afbeeldingen voorkomen van door Indonesiërs bedreven wandaden tegen de persoon en bezittingen van Europeanen, Indo's en Chinezen. Ook over het verloop van de politionele actie zijn verschillende opnamen te zien. Het geheel duurt ruim een uur en heeft de volle belangstelling van de aanwezigen.

Te 23.30 uur wordt de bijeenkomst gesloten met zingen van twee coupletten van ons volkslied en een drieverf hoera op de Landsvrouwe.

Het organiserend comité was kennelijk tevreden over het verloop van deze vergadering.

GEHEIM

R A P P O R T.

Volgno.

OPGELEGD

17.MRZ.1948

ACD/31457

ONDERWERP: Verslag van de op Dinsdag, 9 Maart 1948 te Bussum gehouden openbare bijeenkomst van het Comité Handhaving Rijkseenheid.

Op Dinsdag, 9 Maart 1948, aanvangende 20.00 uur, werd in een zaal van Hotel "De Rozerboom" aan de Brinklaan alhier, een openbare bijeenkomst gehouden van de Afdeling Bussum-Naarden van het Comité Handhaving Rijkseenheid, over welks verloop ik, Johannes Martinus HOES, Hoofdagent van Politie te Bussum, U als volgt moge rapporteren:

"Zaalcapaciteit: 100 personen. Aanwezig: + 70 personen.

Spreker: J. Fabius, Redacteur van "Het Dagblad" te 's-Gravenhage.

Spreker oefende fel critiek uit op Prof. Schermerhorn en Koos Vorink, die volgens spr. momenteel door het gehele land trekken om te spreken over het ontwaken van Azië, doch naar de mening van spr. weten en begrijpen zij van dat Azië totaal niets.

Spreker meende door een zesjarig verblijf in Japan en daarna een langdurig verblijf in de Japanse concentratiekampen, met een degener kennis van zaken over die materie te mogen spreken; spr. voelde zich zelfs daartoe verplicht in de voor ons land zo critieke tijd. Spr. bracht naar voren, dat het Nederlandse volk voor de mal wordt gehouden en daardoor een valse voorstelling van de zaken. Zijdellings deed hij daarbij een aanval op de Nederlandse pers die hun lezers beter moesten inlichten. Spr. voerde tevens daardoor een propagandastunt uit ten behoeve van "Het Dagblad", hetwelk zijn lezers behoorlijk over de toestanden in Indië inlichtte. Spr. vervolgde met te zeggen, dat er van het ontwaken van Azië geen woord waar was. Wel zijn er volgens hem, verschillen tussen het Oosten en het Westen o.a. verschillen de opvattingen over "democratie" sterk. Spr. hekelde de regering betreffende haar gemis aan begrip voor de veelbesproken Aziatische geest. Spr. zeide verder, dat de Oosterlingen enorme waarde hechten aan het prestige.

Door het gesol met de Republiek heeft men voor de inlanders "het gezicht verloren", wat feitelijk betekent, dat alle invloed verloren is gegaan, een invloed, die men had kunnen behouden, als maar de juiste mannen aan het stuur hadden gestaan.

In het verloop van zijn betoog, kwam spr. tot de volgende merkwaardige uitspraak, dat "de" thans door ieder zo gewaardeerde en aanbedene Ghandi, een charlatan was, die niets meende van wat hij zeide en die steeds tegen de Europeanen stookte, behalve wanneer hij ze nodig had."

Met betrekking tot de Republiek, concludeerde spr., dat onder het huidige bestuur miljoenen omkomen. Volgens spr. was de regering en ook de heer Schermerhorn daarmee op de hoogte. Spr. vergeleek daarbij Schermerhorn met Himmler, die ook wist wat er zich in de concentratiekampen afspeelde.

Aan het slot van zijn zeer verwarde rede, wees spr. op het communistisch gevaar, dat niet alleen Europa, doch ook Indië dreigt.

De bijeenkomst werd daarna met een kort woord van de voorzitter dezer afdeling - de heer J. Th. v. d. Voorde uit Bussum - gesloten, en had een rustig verloop".

Waarvan door mij is opgemaakt, dit rapport. Gesloten te Bussum, 10 Maart 1948.

rapporteur,

J. M. Hoes.

Aangeboden aan de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te 's Gravenhage.

Bussum, 16 Maart 1948.

DE COMMISSARIS VAN GEMEENTEPOLITIE,

(J. F. Berkel).

AAN DE COMMISSARIS VAN

GEMEENTEPOLITIE

A L H I E R.

/krijgt JH/

25 Maart

GUITGEBOEKT
E I N.

B. 31474.

1.

VIII. T.Z. 4.

Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 9 Maart 1948 te Hilversum gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Van Z.E. de Minister van
Verzeese Gebiedsdelen,

~~J. G. G. G. G.~~ L. v. Laere.

AMSTERDAM

B. 31459.

1.
VIII. TZ.4.

UITGEBOKT

25 Maart 1948

8.

XXXXX
XXXXX

GEHEIM.

Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 9 Maart 1948 te Bussum gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze: *h*

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,

THE HAGUE.

~~Overzeese Gebiedsdelen~~ L. v. Laere.

VERSLAG OPENBARE VERGADERING "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE BUSSUM OP 9 MAART 1948.

Aanwezig: ongeveer 70 personen.
Zaalcapaciteit: 100 personen.

Spreker: J. Fabius, won. te 's-Gravenhage.

Fabius ving zijn toespraak aan met scherpe critiek te leveren op Prof. Schermerhorn en Koos Vorrink, wie hij verweet van Azië "toetaal niets" te begrijpen. Spreker daarentegen, die lange tijd in Japanse gevangenschap had verkeerd, achtte het zijn plicht deze materie in Nederland te bespreken. Hij was van oordeel, dat het Nederlandse volk omtrent de Indonesische kwestie vals wordt voor- gelicht. Slechts "Het Dagblad" - waarvan spreker redacteur is - licht zijn lezers op de juiste wijze omtrent Indië in. Hij ver- volgde met te beweren, dat de Nederlandse Regering geen enkel begrip heeft voor "de veel besproken Aziatische geest". Door de onderhandelingen met de Indonesische republiek heeft de Neder- landse Regering veel van haar prestige tegenover de Inlandse be- volking verloren. Zij had, naar spreker zei, haar invloed kunnen behouden, indien de Indië-kwestie door terzake kundige personen was geleid.

J. Fabius verkondigde vervolgens dat "de thans door ieder zo ge- waardcerde Gandhi een charlatan was, die nietsmeende van wat hij zei en die steeds tegen de Europeanen stookte, behalve wanneer hij hen nodig had". Tot slot van zijn zeer verwarde rede verge- leek Fabius Prof. Schermerhorn met Himmler "die ook wist wat zich in de concentratie-kampen afspeelde".

C.V.D.

VERSLAG OPENBARE VERGADERING "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE HILVERSUM OP 9 MAART 1948.

Aanwezig: 450 personen.

Zaalcapaciteit: 450 personen.

Voorzitter: Mr. Dr. H. F. J. Westerveld, won. te Hilversum.

Spreekers : Charles Joseph Ignace Marie Welter, geb. te 's-Gravenhage, 6-4-1880, won. te 's-Gravenhage, oud-Minister van Koloniën;
Johan van Hulzen, won. te Zeist;
H. A. Lunshof.

"Aan het eind van deze maand zijn onze deviezen op als resultaat van twee jaar wanbeleid en staan wij voor een failliete boedel van Schermerhorn en Beel", aldus ving oud-Minister Welter, na door Mr. Dr. H. F. J. Westerveld te zijn ingeleid, zijn toespraak aan. Hij vervolgde dat hiervoor bovenal verantwoordelijk is de P. v. d. A., die ons een defaitistische politiek heeft opgedrongen. De "Rood-Roomse samenwerking" is een dictatoriale macht, welke er niet aan denkt de mening der oppositie te vragen. Het weren van de protestants-christelijke groepen was z. i. "een onvergeeflijke blunder". Oud-Minister Welter verklaarde voorts, dat de tegenwoordige Regering "niet nationaal genoeg" is en derhalve dient te verdwijnen. "Het volk zal moeten zorgen voor een nieuwe regering, die zorgt voor een groot Rijk, met behoud van de traditionele banden van Nederland en Indië."

J. van Hulzen begon zijn toespraak met de woorden: "Geloof niet, dat het droevig Indië-drama is toe te schrijven aan onbekwaamheid, gebrek aan kennis en boos opzet, maar de grond is te vinden in verschil van staatkundig inzicht", waarna hij op scherpe wijze kritiek leverde op de volgens hem gebleken "tweeslachtigheid in het Regeringsbeleid". Tot slot van zijn toespraak merkte hij op, dat nu het communisme de democratie dreigt te overvleugelen men hierover alomtegenwoordig klachten hoort "maar waar is de klacht over de moord op eigen vlees en bloed in Indië?".

Na de pauze vroeg H. A. Lunshof zich af, hoe het Nederlandse volk zich het recht aanmatigt de communistische staatsgreep in Tsjecho-Slowakije te critiseren, zonder ooit een woord van protest te hebben laten horen over de in Indië heersende terreur. Opzienbarend achtte spreker de verklaring van de Raad van State. "Beel moge toornen tegen de buitenparlementaire oppositie, maar nu is het het hoge Staatscollege zelf, dat protesteert tegen de grondwetschending. Beel heeft nu gedreigd scherp te zullen optreden tegen de oppositie van links en rechts. Van de maatregelen tegen links heb ik niets gemerkt, maar wat Beel ons moge verwijten, wij verwijten Beel, dat hij de Grondwet vertrapt. In deze openbare vergadering, waag ik het te zeggen, dat eens de dag zal komen, dat Beel daarvoor ter verantwoording geroepen zal worden", aldus betoogde spreker onder het applaus van zijn auditorium. Na er op te hebben gewezen, dat de Nederlandse militairen in Indië dienen onder het oog van vreemde officieren en 25.000 personen in concentratiekampen zijn opgesloten "omdat menoor Soekarno dit belijft", beweerde Lunshof, dat de oppositie uiteindelijk toch zal winnen.

De sprekers werden allen met geestdriftig applaus voor hun redevoeringen beloond.

GEMEENTE-POLITIE TE WINTERSWIJK

TELEFOON 2244 - KENGETAL K 5430

OPGELEED

Volgens

Gelieve bij beantwoording de getekening en nummer van ons schrijven aan te halen

15 MRZ. 1948

B.

48

31292

Aan de heer

Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

BUREAU B

15-3-48

's-GR A V E N H A G E.-

Uw kenmerk: No. 28240.

Uw brief van: 18-2-48

Ons nummer: 519/48P

Winterswijk: 13 Maart 1948.

GEHEIM

Onderwerp

A. Wildeman; J. A. Wiggers.

Naar aanleiding van uw bovenaangehaald schrijven, houdende het verzoek te worden ingelicht omtrent de politieke oriëntering c.q. activiteit van de bovengenoemde personen, doe ik u hierbij beleefd toekomen een politie-rapport mijner administratie, naar de inhoud waarvan ik u korthedshalve moge verwijzen.

De Inspecteur van politie,
Compschef

S. van Ingen.

Bijl.: 1.

Verzoeken in elke brief slechts één zaak te behandelen.

VUGA

Winterswijk, 13 Maart 1948.

No. 519 /48P.

Onderwerp: Inlichtingen omtrent

A.Wildeman en
J.A.Wiggers.

RAPPORT

Naar aanleiding van een ingekomen schrijven van de Centrale Veiligheidsdienst te Den Haag, dd. 18 Februari 1948, No.28240, Geheim, houdende het verzoek te worden ingelicht omtrent A.Wildeman en Alb. Wiggers, beiden wonende te Winterswijk, rapporteer ik, Jan Bartus Renskers, agent van politie te Winterswijk, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, na daartoe ontvangen opdracht, u beleefd het volgende:

" ABRAM W I L D E M A N,

geboren 1 November 1909 te Amersfoort, van beroep hoofd ener school, wonende Dorpbeurt 212 te Winterswijk, vestigde zich op 29 April 1940 te Winterswijk, komende van Ruinerwold.

A.Wildeman voornoemd belijdt de Gereformeerde godsdienst en bezit de Nederlandse nationaliteit.

Op politiek gebied treedt A. Wildeman wel op de voorgrond, hetwelk moge blijken uit het feit, dat hij voorzitter is van het comité "Handhaving Rijkseenheid", afdeling Winterswijk. Tijdens een door Prof. Ir. W. Schermerhorn in de gemeente Winterswijk voor de afd. Winterswijk van de partij van de arbeid vervulde spreekbeurt stelde genoemde A. Wildeman de spreker enige vragen, daarbij beginnende met te zeggen, dat hij anti-revolutionair was in hart en nieren. Hij is lid van de Anti-Revolutionnaire Partij en wanneer een vergadering van deze partij zal worden gehouden, heeft A. Wildeman steeds een aanplakbiljet betreffende de te houden vergadering voor de ramen van zijn woning hangen. Op 17-9-1947 sprak A. Wildeman te Winterswijk op een door de afdeling Winterswijk van het comité "Handhaving Rijkseenheid" belegde voorlichtingsavond over "Om de eer van onze vlag" en op 12-3-1948 debatteerde hij met Prof. Ir. W. Schermerhorn in een door de P.v.d.A. te Winterswijk belegde openbare vergadering.

A. Wildeman, voornoemd, komt in de politie-administratie alhier niet voor. Hij staat te dezer plaatse gunstig bekend.

De tweede hierboven genoemde persoon is genaamd

JAN ALBERT W I G G E R S,

geboren 13 Januari 1893 te Winterswijk, van beroep inspecteur Indisch onderwijs, thans wonende Weurden 1 a, Winterswijk. Hij belijdt de Gereformeerde godsdienst en bezit de Nederlandse nationaliteit.

Betrokkene is op 30 Augustus 1916 van Winterswijk naar Harderwijk vertrokken en hij is vermoedelijk van daar naar Nederlands-Indië (Indonesië) gegaan, alwaar hij blijkens de in het bevolkingsregister dezer gemeente voorkomende gegevens, tot 13 Mei 1925 heeft vertoefd. Verder bleek daaruit, dat hij van 15 Augustus 1928 tot 14 Juli 1932; van 1 Februari 1933 tot 17 April 1940 en van 5 October 1945 tot 26 Januari 1948 in Nederlands-Indië (Indonesië) heeft gewoond. Thans vertoefd genoemde J.A. Wiggers te Winterswijk. Volgens mededeling van zijn broer is J.A. Wiggers met een regeringsopdracht hier te lande.

Genoemde Wiggers is, voor zover bij onderzoek is gebleken, geen lid van de Partij van de Arbeid. Hoe hij politiek georiënteerd is, is bij de politie alhier niet bekend. Hij treedt op politiek gebied niet op de voorgrond.

In de politie-administratie alhier komt J.A. Wiggers niet voor. Hij staat te dezer plaatse gunstig bekend.

Aan den Heer Staat te dezer plaatse gunstig bekend.
CORPSCOMMANDANT VAN POLITIE
te WINTERSWIJK

Noch A. Wildeman, noch J.A. Wiggers komen in de alhier aanwezige P.R.A.-administratie voor." Aldus naar waarheid dit rapport opgemaakt, gesloten en getekend te Winterswijk, 13 Maart 1948.

De agent van politie,

J. B. Renskers
(J. B. Renskers.)

Met betrekking tot de op Dinsdag, 9 Maart 1948, in "Het Hof van Holland" te Hilversum gehouden openbare vergadering van de afdeling Hilversum van het "Nationaal comité Handhaving Rijkseenheid", bericht de inlichtingendienst te Hilversum het volgende:

Aanwezig: ruim 450 personen.

Zaalcapaciteit: 450 personen.

Weekoverzicht.

Sprekers: Ch.J.I.M. Welter van s-Gravenhage.

23 MRT 1948

Van Hulzen van Zeist

H.A. Lunshof

Oud-Minister Welter, die werd ingeleid door de plaatselijke voorzitter van het Comité, Mr. Dr. H.F.J. Westerveld, wonende te Hilversum, ving zijn rede aan met de woorden "Aan het eind van deze maand zijn onze deviezen op, als resultaat van twee jaar wanbeleid en staan wij voor een failliete inboedel van Schermerhorn en Beel!" ~~Erna~~ Volgens spreker is bovenal verantwoordelijk voor deze gang van zaken, de Partij van de Arbeid, die aan ons een defaitistische politiek heeft opgedrongen door het verzwijgen van de waarheid, een tendentieuze voorlichting en een dictatoriale methode, met name in het Indië-beleid. Spreker critiseerde het gebrek aan nationale houding van deze partij en haar internationale instelling. Samenwerking van Rood en Rooms noemde spreker ~~het gebrek aan nationale~~ principieel verkeerd, maar Beel heeft bij de samenstelling van dit kabinet geen ernstige poging gedaan de christelijke partijen in de regering op te nemen. Rooms-Rood werd een groep, een dictatoriale macht die er niet aan dacht naar de mening der oppositie te vragen. Het weren van de protestants-christelijke groepen is een onvergeeflijke blunder. Voor de bouw van een nieuw koninkrijk is deze regering niet nationaal genoeg. Deze regering moet weg.

Maar een regering, die regeert tegen de wil van het volk, zal zich nooit staande kunnen houden. Het volk zal moeten zorgen voor een nieuwe regering, die zorgt voor een groot rijk, met behoud van de traditionele banden van Nederland en Indië.

Vervolgens sprak de heer J. van Hulzen die in zijn betoog o.m. zei, "Geloof niet, dat het drowig Indië drama is toe te schrijven aan onbekwaamheid, gebrek aan kennis en boos opzet, maar de grond is te vinden in verschil van staatkundig inzicht". Aan de hand van talrijke illustraties toonde spreker de twee-slachtigheid van het regeringsbeleid aan, dat hij op scherpe wijze bestreed.

Het schuwt gezagshandhaving en vlucht in sophismen. Nu het communisme de democratie dreigt te overweldigen, hoort men ach en wee, maar waar was de klacht over de moord op eigen vlees en bloed in Indië?

Na de pauze trad als laatste spreker op de heer H.A. Lunshof, die begon met te wijzen op de reactie, die de communistische staatsgreep in Tsjechoslowakije hier te lande heeft verwekt en vroeg of ons volk het zedelijk recht heeft over dit inderdaad betreurenswaardige feit te jammeren, zonder ooit een woord van protest te laten horen over de terreur, moord en doodslag, die nog steeds in Indië voortduren. Een tweede feit is de opzienbarende verklaring van de Raad van State. Beel moge toornen tegen de "Buiten-parlementair"

oppositie, maar nu is het het hoge staatscollege zelf, dat protesteert tegen grondwetschending. Beel heeft nu gereisd tegen de oppositie van links en rechts streng op te treden. Nu, aldus spreker, van maatregelen tegen links heb ik nog nooit iets gemerkt. Maar Beel zegt het wel, maar hij doet het niet. Maar wat de heer Beel ons moge verwijten, wij verwijten Beel dat hij de Grondwet vertrapt. In deze openbare vergadering, aldus spreker, waag ik het te zeggen, dat eens de dag zal komen, dat Beel daarvoor ter verantwoording zal worden geroepen (applaus).

Waarom stuurt onze regering eigenlijk troepen naar Indië. Onze jongens lopen daar onder een wakend oog van vreemde officieren. In Indië zitten 25.000 vrije mensen opgesloten in concentratiekampen, omdat zulks meneer Soekarno belijft.

Ik, aldus spreker, ben dan maar liever partijgenoot van Winston Churchill dan van Koos Vorrink. De oppositie zal het winnen, ook al is het "vijf minuten voor twaalf", want deze oppositie verkondigt dingen die waar zijn."

Alle redevoeringen werden door geestdriftig applaus onderbroken en besloten.

Te omstreeks 23.- uur werd de vergadering, na het gezamenlijk zingen van 2 coupletten van het "Wilhelmus" gesloten.

Verzonden aan de Centrale Veiligheidsdienst te s-Gravenhage,
Javastraat 68.

Gemeentepolitie Oldenzaal.

GEHEIM.

B
Oldenzaal, 19 Maart 20.MRZ.1948
Telef.: K: 5410 - 333

Volgno.
ACD/31702

No: 425-89-48

Onderwerp: Verslag vergadering
Comite Rijkseenheid te Oldenzaal.

~~SECRET~~

BUREAU B
23.3.48

Bijgaande heb ik de eer U Hoofdelgestrenge te doen toekomen een verslag van een vergadering van het Comite Rijkseenheid te Oldenzaal, gehouden op 17 Maart j.l. in de zaal van hotel Reerink te Oldenzaal. De zaalcapaciteit bedraagt plm. 400 personen. Aanwezig waren plm. 40 personen.

X De vergadering werd geopend door de voorzitter van het Comite, de heer De Meere, leeraar aan het Twents Carmellyceum te Oldenzaal en wonende te Oldenzaal. De spreker in die vergadering was G.Kemper, Majoor van het K.N.I.L. met het onderwerp: "Toestanden in Indië voor en na den oorlog".

Alles had een rustig verloop.

Aan
Hoofd Bureau Centrale Veiligheids-
dienst,
Javastraat 68 te s Gravenhage.
In afschrift aan de Heer Procureur-Generaal,
fgd. Directeur van Politie te Arnhem.

De Inspecteur van Politie te Oldenzaal,

Th. Padberg.

31 MKI 1948

Afd. recherche.

n° 425-89-48

Onderwerp:

Openbare vergadering van de Stichting
Handhaving Rijkseenheid, Comité Oldenzaal en Omstreken
met als onderwerp, "Toestanden in Indië, vóór en na den Oorlog",
in het hotel Reerink te Oldenzaal, op Woensdag 17 Maart 1948,
spreker de heer G.Kemper, Majoor K.N.I.L.(b.d.).

R A P P O R T .

Onder auspiciën van de Stichting Handhaving Rijkseenheid
Comité Oldenzaal en Omstreken, werd op Woensdag 17 Maart 1948, te
20 uur een Openbare vergadering gehouden in het hotel Reerink, aan
de Spoorstraat te Oldenzaal, waar als spreker optrad, de heer G.Kem-
perx, Majoor K.N.I.L.(b.d.) met als onderwerp, "Toestanden in Indië,
vóór en na den Oorlog."

Te 20.15 uur die avond werd de vergadering geopend door de Voorzit-
ter van opgemelde stichting, de heer de Meere. Deze heette de aan-
wezigen, bestaande uit een 40 tal bezoekers hartelijk welkom en
sprak er zijn leedwezen over uit, dat de belangstelling voor deze
vergadering niet groter was. Het doel van deze avond is, aldus spre-
ker wat meer licht te verspreiden over de toestanden in Indië op
het moment, hetgeen ons allen toch ter harte gaat.
Men kan wel zeggen, "ik doe niet aan politiek, maar de politiek be-
moeit zich momenteel met U".

Helaas ontbreken op deze vergadering juist diegenen, die hier aan-
wezig moesten zijn, maar hij hoopt, dat de aanwezigen hetx gespre-
kene naar buiten zullen uitdragen. De toestand waar ons overbevolk-
te land met weinig natuurproducten op het moment in verkeerd kan
niet blijven voortduren en deze luxe kunnen wij ons niet permit-
teren. Het Comité Nationale Rijkseenheid verzet zich tegen de hui-
dige koers en tot nu toe heeft het weinig kunnen bereiken. Maar het
gaat in Indië niet best en daarvoor moeten wij waken. Meestal wan-
neer de ogen open gaan, dan is reeds alles vergokt. Na deze inlei-
ding gaf hij het woord aan de Spreker van dezen avond, de heer G.
Kemper, Majoor K.N.I.L.(b.d.), over het onderwerp: het Indië -beleid.
In een zeer uitvoerig en gedocumenteerd betoog toonde Spreker aan,
dat er momenteel in Indië wantoestanden heersen.

Het jaar 1948 is een verkiezingsjaar, een jubileumjaar, maar het kan
ook worden een rampjaar. Het laatste hebben wij in eigen handen en
kunnen we bepalen of het nog erger wordt dan in 1672.

Door de kabinetten Schermerhorn en Beel is veel verhield, maar red-
ding is nog mogelijk, al is de nood zeer hoog gestegen. De Neder-
landse driekleur dreigt in Indië neergehaald te worden, terwijl wij
hier straatarm zijn. We moeten ons ten eerste realiseren hoe dit
jaar zich zal ontwikkelen en hoe uiteindelijk de eindbalans van
dit jaar zal zijn. De regering, aldus spreker, voldoet niet en daar-
door ligt over het volk een zekere politieke matheid.

De leus "laissez faire, laissez passer" mag ons echter niet meester
worden. Wij hebben toch immers ook onze stem in het kapittel.

Zonder Indië kunnen wij niets, op welk gebied ook. Er zijn nu uit-
erst gecompliceerde verhoudingen geschapen, al beweert Professor
Rommé ook, dat de scherpte en diepte van de belangen in Indië niet
opgeheven en we bezig zijn aan een constructieve opbouw, hetgeen

volgens spreker niet waar is. De belangen eisen immers een verbondenheid van alle delen van ons Koninkrijk. Spreker, zelf een K.V.P. er, is van mening dat momenteel hoogstens 50% der bevolking achter de gevoerde politiek in Nederland staat, maar dat 100% tegen de gevoerde politiek in Indië is. Ons Vaderland was eens gevierd en groots, maar is thans met de Indië-kwastie geworden een speelbal van profiteurs en collaborateurs. 350 jaar hebben we daar gehad een rechtstreeks staat, welke enig was in zijn soort, veel is er op allerlei gebied gedaan voor de bevolking, nu echter zijn er weer wantoestanden geschapen. Professor Schermerhorn heeft zich toch zelf als volgt uitgelaten: we moeten dit nog staatkundig ontwetend eens niet met mes en vork laten omgaan. Door andere vooraanstaande personen, zoals Professor Van Hamel, zijn toch telkens weer uitlatingen gedaan, hoe goed Indië door Nederland is bestuurd. Ook van materiële zijde zou een afscheiding van Indië voor ons een grote ramp betekenen, maar voor Indië zeker zo groot. Veel Westers kapitaal is immers in Indië belegd, maar ook omgekeerd, want voor de oorlog was niet minder dan 1/3 van het Indische volksinkomen afkomstig uit Westerse bedrijven, terwijl de Republiek nu al bewezen heeft, dat zij deze industrialisatie, enz. waarvan een zeer grote bevolkingsaanwas het gevolg is, niet kan redden.

De samenwerking van Nederland met Indië is op allerlei gebied gewenst en van het grootste belang.

Het leven van miljoenen mensen staat hierbij op het spel. Zo dikwijls wordt de mening geopperd, dat alleen de kapitalisten bij een verbreking met Indië het nadeel zouden hebben.

Niets is echter minder waar, minstens 1/5 gedeelte van de Nederlandse bevolking is toch aangewezen op de band met Indië.

Vervolgens hekelde spreker het beleid van het Kabinet Beel over Indië, waarmede onverantwoordelijk is omgesprongen en ook de houding van de sterkste staatkundige partij hier, welke bang is voor een verbreking van de band met de Partij van de Arbeid, in wier handen de sleutelposities van Indië zijn gesteld.

Vooraf door de Indië-affaire is er veel wantrouwen gezad. Soekarno en de zijnen willen de overheersing. Bij dezen is geen sprake van nationalisme.

De soldaten die naar Indië zijn gegaan, ofschoon aanvankelijk met tegenzin, denken nu over Indië anders. Zij hebben gezien, wat Nederland daar gedaan heeft en hoe Soekarno met zijn communistische bende daar geterroriseerd heert.

Het was geen strijd om het "Ontwakens Azië", maar alleen het despotisme van Soekarno.

De Regering is gezwicht voor de eisen van de Partij van de Arbeid; de voorlichting was slecht; noch in het binnenland, noch in het buitenland mocht men weten wat er gebeurde; noch de politiek van Van Mook, of van Schermerhorn mocht bekend worden gemaakt, die toen Indië los wilden van van Nederland, aldus Spreker.

Waarom vraagt hij verder, is het noodrecht van Londen niet opgeheven en een einde gemaakt aan de dictatuur van één persoon.

De Rijksgetrouwen en echte vaderlanders huiveren er voor, wat er is geschied. Door de wil van de Partij van de Arbeid zijn wij overgeleverd aan het Buitenland.

Het ontbreekt de Nederlandse Regering aan kracht en wil om stelling te nemen tegen de door Rusland gesteunde Djokja-republiek en dat dient te geschieden, anders dreigt alles verloren te gaan. Overal is men bezig het communisme te bestrijden, maar waarom wij dan niet in ons eigen gebiedsdeel of delen.

Willens en wetens laten we met ons zollen. Hoe staat het met de souvereiniteit in Indië, is dit nu een unie. souvereiniteit of een federatieve. De zaak kraakt en rammet aan alle zijden.

Het program stond in de Koninklijke verklaring van 1942, op welke manier het Rijk zou worden opgebouwd.

Hier hadden mensen aan het werk moeten worden gesteld, die Indië kenden, maar niet een greep, welke gepresideerd werd door een Stuw-

3e.

men. Men tracht alles goed te praten, maar dan krijgen wij Indië toestanden als in de Balkan, waar de Russische invloed ingang zal vinden. De Nederlandse bevolking zal moeten beseffen, dat er in Indië een andere politiek dient te worden gevoerd. Hier wordt socialistisch gehandeld en dat mag niet. Van democratie is geen sprake meer. Tenslotte wees spreker er nog uitdrukkelijk op, dat het Comité Handhaving Rijkseenheid er nog eensterdege op, dat het geen koloniale overheersing wenste en ook niet wenst, maar dat zij, die Indië kennen en liefhebben het beste voor Indië willen op allerlei gebied onder één vlag. Daarom moeten allen medewerken, dat onze Regering bestaat uit mannen, die belangen van het Nederlandse en Indische volk boven alles gaat, dan is er misschien nog iets van te maken!

Hierna werd er gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen, waarvan een persoon gebruik maakte.

Om 22.15 uur die avond werd de vergadering gesloten en werd overgegaan tot het geven van films en lichtbeelden, welke een beeld gaven van de toestanden in Indië vóór en na de oorlog. Het geheel had een rustig en ordelijk verloop.

Waarvan door mij op de eed, bij de aanvang mijner bediening afgelegd is opgemaakt, gesloten en getekend dit rapport te Oldenzaal op Donderdag 18 Maart 1948.

De Brigadier van politie,

GEZIEN:

De Inspecteur van politie Korpschef
van gemeentepolitie te Oldenzaal,

7. 31702.

een.

VIII. LV. 7.

UITZEND

GEHEIM.

5 April

8.

XXXX
XXXX

OPENBOD

Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 17 Maart 1948 te Oldenzaal gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze: *my*

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's-GR A V E N H A G E.

J.G.Crabbendam.

VERSLAG OPENBARE VERGADERING "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE OLDENZAAL OP 17 MAART 1948.

Aanwezig: ongeveer 40 personen.
Zaalcapaciteit: v..... personen.

Voorzitter: De Meere, won. te Oldenzaal.

Spreker: G. Kemper, Majoor K.N.I.L. b.d., won. te 's-Gravenhage.

Na een inleiding van De Meere, hield G. Kemper een beschouwing over het Indië-beleid van voor en van na de oorlog. Hij betoogde, dat de "Regringen Schermerhorn en Beel" veel hebben vernield, doch dat nog redding mogelijk is. Het jaar 1948 zou voor Nederland een zeer belangrijk jaar zijn, het is een verkiezingsjaar en een jubileumjaar, doch het zou ook een rampjaar kunnen worden. Volgens spreker zou de Regering niet voldoen aan de gestelde verwachtingen, waardoor over de Nederlandse bevolking een zekere mathoid heerst. Hij waarschuwde zijn auditorium er evenwel voor zich niet te laten leiden door de louze "laissez faire, laissez passer". Zou het bezit van Indië zou Nederland verloren zijn op elk gebied. De wederzijdse belangen van Nederland en Indië zijn zo groot, dat verbreking van de band de meest rampspoedige gevolgen zal hebben, meende spreker. Zeer veel Westers kapitaal is in Indië belegd, doch voor de oorlog was meer dan een derde deel van het Indische volksinkomen afkomstig van de Westerse bedrijven. De republiek heeft bewezen de industrialisatie niet te kunnen redden. G. Kemper vervolgde zijn rede met scherpe critiek op het Kabinet Beel, dat er voor zou terugdeinzen de banden van de P.v.d.A., welke partij de sleutelposities in Indië bezit, te verbreken. Spreker de over Soekarno, betoogde G. Kemper, dat bij deze geen sprake is van nationalisme, doch dat hij met "zijn communistische bonden" Indië wil overheersen. Na critiek te hebben geleverd op de binnen- en buitenlandse voorlichting omtrent Indië, zei spreker, dat de Regering is gezwicht voor de eisen van de P.v.d.A. Voorts vroeg hij zich af, waarom het in Londen afgekondigde noodrecht nog bestaat. Het dient z.i. te worden opgeheven, waardoor er een einde gemaakt zou worden aan de dictatuur van een persoon. Door de wil van de Partij van de Arbeid zijn wij overgeleverd aan het buitenland. Het ontbreekt de Nederlandse Regering aan kracht en wil om stelling te nemen tegen de door Rusland gesteunde Djoeja-republiek. G. Kemper vond het verwonderlijk, dat men overal het communisme bestrijdt, doch dit niet doet in de Overzeese Gebiedsdelen. Wat de Koninklijke verklaring van 1942 was bepaald, had moeten worden uitgevoerd door Indië-kenners, "doch niet door een groep welke wordt gepresideerd door een stuwman". Hoewel men allerwegen het Indië-beleid zou trachten goed te praten, ontstaan in Indië toestanden als in de Balkan, waar de communistische invloed ingang vindt. Van democratie is, volgens spreker, geen sprake meer. Het Nationale Comité Handhaving Rijkseenheid wenst geen herstel van de koloniale verhoudingen, doch wil het beste voor Nederland en Indië bereiken onder één vlag.

C.V.D.

30 MRT 1948

20 Maart 1948.

BUREAU B

24-3-48

Volgen

22.MRZ.1948

31754

Rapport betr. Voorlichtingsavond "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", Afd. Renkum-Heelsum, op 16 Maart 1948 te Renkum.

Aanwezig waren: ongeveer 50 personen. Zaalcapaciteit: 400 pers.
 Sprekers: Arie van Engeldorp Gastelaars, geb. 24.9.94 te 's-Gravenhage, meubelmaker, won. Parallelweg 21 te Heelsum (afdelingsvoorz. Renkum-Heelsum).
 M.H. du Croo, Kolonel K.N.I.L. b.d.

Na een korte inleiding door de Afd.voorzitter, hield Kolonel du Croo een toespraak, waarin hij een overzicht gaf van de wijze waarop Ned. Indië voor de oorlog bestuurd werd. Hij wees daarbij op de grote verscheidenheid der bevolking van de Archipel en op de onmogelijkheid om al die rassen in vrede met elkaar te doen leven zonder een gezag, dat boven alle anderen uitsteekt. Volgens spreker waren de bewoners van Indië bij lange na nog niet rijp voor het zelfbestuur, dat hun thans wordt gegeven. Dit blijkt wel uit de Stichting van de Staat Oost-Indonesië, die niets liever wil dan terugkeer naar de toestand van voor de oorlog. Ook het in stand houden van al die aparte regeringen kunnen de betrokken delen nimmer bekostigen. Over de politionele actie zeide spreker, dat het stopzetten daarvan de schuld van de Partij van de Arbeid was. Nog een halve dag, aldus spreker, en de troepen hadden Djocja onder de voet gelopen. De Britse Consul te Batavia had het stopzetten van de politionele actie als een waanzinnige daad gekwalificeerd. In het slot van zijn toespraak wees spreker er op, dat de enige oplossing voor beide partijen was, dat deze regering werd vervangen door een krachtige regering, hervatting van de politionele actie, zuivering van de thans bestaande regeringen in Ned. Indië en samenwerking met de besten van Indië op de oude vertrouwde manier.

In de pauze werd propaganda gemaakt voor het blad "Het laatste nieuws uit Indië" en werden enige brochures, getiteld "Indië Beleid" en "Dit vroeg Indië" verkocht.

Na de pauze werd gelegenheid geboden om vragen te stellen, waarvan een drietal personen gebruik maakte en welke vragen door Kolonel Du Croo werden beantwoord.

Een der vragen luidde: "Kunnen wij het volhouden om op deze wijze door te gaan in Indië"? Spreker antwoordde, dat het in normale tijd niet te bekostigen was, maar dat het thans niet op een paar miljard meer of minder aankwam. Uiteindelijk, aldus spreker, zullen wij, wanneer Nederland en Indië verenigd blijven, deze krachtsinspanning wel te boven komen, omdat de rijkdommen van de bodem van Indië onuitputtelijk zijn. Een eenheid is voor beide partijen, op stoffelijk en geestelijk terrein, het beste.

Daarna sloot de voorzitter de vergadering en wakte de aanwezigen op een ruime bijdrage in de aan de uitgang te houden collecte te storten.

Het geheel had een ordelijk verloop.-

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-GRAVENHAGE, 31 Maart

1948.

B. No. 31754.

Bijlagen: een.

Dict.: VIII. Typ.: M. 4.

Uw schrijven No.

dd.

Onderwerp: Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

~~GEHEIM~~ ~~UITGEBOKT~~

~~GEHEIM~~

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 16 Maart 1948 te Renkum gehouden voorlichtingsavond van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's-GRAVENHAGE.

J.G. Crabbendam.

VERSLAG VOORLICHTINGSAVOND "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE RENKUM OP 16 MAART 1948.

Aanwezig: ongeveer 50 personen.
Zaalcapaciteit: 400 personen.

Voorzitter: Arie van Engeldorp Gastelaars, geb. te 's-Graven-
hage, 24-9-1894, won. te Heelsum (gem. Renkum).
Spreker : M.H. du Croo, Kolonel K.N.I.L. b.d.

A. van Engeldorp Gastelaars opende de vergadering met een korte inleiding, waarna Kolonel du Croo een overzicht gaf van de wijze waarop Nederlands-Indië voor de oorlog werd bestuurd. Indonesië zou z.i. in het geheel nog niet rijp zijn voor zelfbestuur.

Spreker critiseerde vervolgens de Partij van de Arbeid, welke hij verweet debet te zijn aan het stopzetten van de politieactie, wat de Britse Consul te Batavia een waanzinnige daad had genoemd. De enige oplossing van het huidige conflict achtte du Croo vervanging van de Regering door een krachtig bewind, hervatting van de politieactie en zuivering van de thans bestaande regeringen in Indonesië.

Tijdens de pauze werd propaganda gemaakt voor "Het laatste Nieuws uit Indië" en werden te koop aangeboden enkele door het Comité Handhaving Rijkseenheid uitgegeven brochures. Na de pauze bestond gelegenheid vragen te stellen. Een der vragen luidde: "Kunnen wij het volhouden om op deze wijze door te gaan in Indië"? waarop spreker antwoordde, dat het in normale tijden niet te bekostigen was, maar dat het thans niet op een paar milliard meer of minder aankwam. Uiteindelijk zal deze krachtsinspanning wel zijn te overwinnen als Nederland en Indië verenigd blijven, omdat de rijkdommen van de bodem van Indië onuitputtelijk zijn.

C.V.D.

POLITIE
TE
ENSCHEDÉ

Inlichtingendienst.

Typ. HJB
No. R. 89.
Bijl. 1

ENSCHEDÉ, de 20 Maart 1948.

Wolgan.

23.MRZ.1948

ACD 31824

BUREAU B

24.3.48

Ik heb de eer Uedelgestrenge hierbij te doen toekomen een verslag van een alhier op 17 Maart j.l. gehouden openbare vergadering van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid.

De Commissaris van Politie,

E. J. van der Vliet

AAN:

de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

te

's-Gravenhage.

VERSLAG van de op Woensdag, 17 Maart 1948 te Enschede in Hotel "Avion" gehouden openbare vergadering van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid.

Aanwezig: ± 300 personen (zaalcap. ± 450)

Sprekers: Mr. Rijk Christiaan Schlingemann, geb. te Velsen, 30-4-07, advocaat en procureur, secretaris van het Tribunaal te Enschede, wonende te Enschede, Molenstraat 36; H.A.Lunshof, hoofdredacteur van "Het Dagblad".

Mr. R.C.Schlingemann gaf na een zeer korte inleiding, waarin hij op de ernst van de internationale- en nationale toestand wees, het woord aan H.A.Lunshof.

Spreker begon met een vergelijking te maken tussen Praag en Djocja. Hij vroeg zich af waarom men nu pas, na de gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije, fel geworden was tegen het communisme, terwijl men in eigen rijk een hamer en sikkel heeft, n.l. in het hart van Java.

Men vergeet volgens spreker blijkbaar wat in Djocja gebeurt, terwijl daar toestanden heersen in vergelijking waarmee men Praag misschien zou kunnen benijden.

Spreker wees vervolgens herhaaldelijk op de z.i. strafbare schennis van de grondwet en andere wetten, die door de regeringen van na de oorlog zouden zijn gepleegd in haar beleid betreffende de overzeese gebiedsdelen.

Na sprekers mening was de oppositie nog nooit zo behandeld als de laatste tijd. Ze zou nimmer zijn geraadpleegd. Tegen de rechter zijde past men volgens hem dezelfde maatregelen toe als tegen de ultra-linkse zijde. Beel dreigt, aldus Lunshof, doch laat Beel oppassen voor wat er in ons deel van het volk leeft. 't Ogenblik zal komen, dat hij ter verantwoording zal worden geroepen en dit zal voor hem zeer somber zijn.

De oppositie van rechts wordt de groep van de kolonialen, de reactionairen en de kapitalistenknechten genoemd, maar onze beschuldiging is, aldus spreker, dat de huidige regering de grondwet en de wetten des lands overtreedt en ons mooi Koninkrijk sloopt

Vervolgens viel spreker de P.v.d.A. en haar voorgangers op scherpe wijze aan.

Hij noemde de socialisten de dienaren van de chaos in Indië, de wegbereiders voor de overwinning van de brandkast, omdat zij een kans geven aan het Aziatisch fascisme en het slechte soort Amerikaanse kapitalisme.

In felle bewoordingen hekelde spreker in dit verband de politiek van Schermerhorn, die hij "vage en ethische" praatjes noemde. De politiek van Schermerhorn is geen politiek, want zij gaat niet van een beginsel uit.

De P.v.d.A. is z.i. verantwoordelijk voor het fiasco, dat straks komt. Zij heeft nog nooit een duidelijk Indië-programma gehad.

Spreker beweerde, dat indien wij Indië zouden kwijtraken, dit een verlies van 20% van ons nationale inkomen zou zijn, wat voor de arbeiders zeggen wil, dat juist die dingen worden weggenomen, die het leven waard maken geleefd te worden.

Dit geschiedt, aldus spreker, onder het applaus van Schermerhorn, Vorrink en Kupers. Een belangrijk feit zou ook zijn, dat onze nationale zelfstandigheid, waarvan de sleutels overzee liggen op het spel staat.

In Indië was naar sprekers mening een gezagsvacuum ontstaan. De historie zou steeds bewezen hebben, dat er dan internationale kapers- b.v. Rusland en de slechtste Amerikaanse kapitalisten - op de kust komen.

Naast de P.v.d.A. draagt ook de K.V.P. schuld, vervolgde spreker. Romme was z.i. nog duizend keer erger dan Schermerhorn, omdat hij heel Indië opofferde aan de binnenlandse partij-politiek. Hij noemde voorts de Rooms-Rode coalitie een der gevaarlijkste die de wereld kent, omdat daaronder het protestantse- en het middenstandselement in de verdrukking komt.

Aan Hitler en De Gaulle gingen ook Rooms-Rode coalities vooraf.

De vooraanstaande figuren misleiden hun eigen volgelingen, aldus spreker. Lieftinck en de andere heren zouden zonder het Marshall-plan de beheerders van een failliete boedel zijn en niets meer. Thans zijn de ogen van het socialisme gevestigd op de kapitalistische Wallstreet.

Millioenen inlanders zijn volgens spreker opgeofferd aan de ethische politiek, achter het prikkeldraad van St. Michielsgestel uitgedacht.

De Nederlandse staatkunde wordt naar sprekers oordeel niet meer door een beginsel geleid, zij is losgeraakt van elk nobel gevoel, het is een incidentele staatkunde geworden van laag-bij-de-grondse-acties, waarbij bovendien onze jongens in Indië nog zijn misleid. Het is een misdaad tegenover hen die vielen.

~~Wij kunnen nog en moeten naar Djocja marcheren,~~ aldus spreker. Indien de komende maanden echter onbenut voorbijgaan, dan kan spreker maar één ding zeggen: "God ontferme zich over dit arme Nederland".

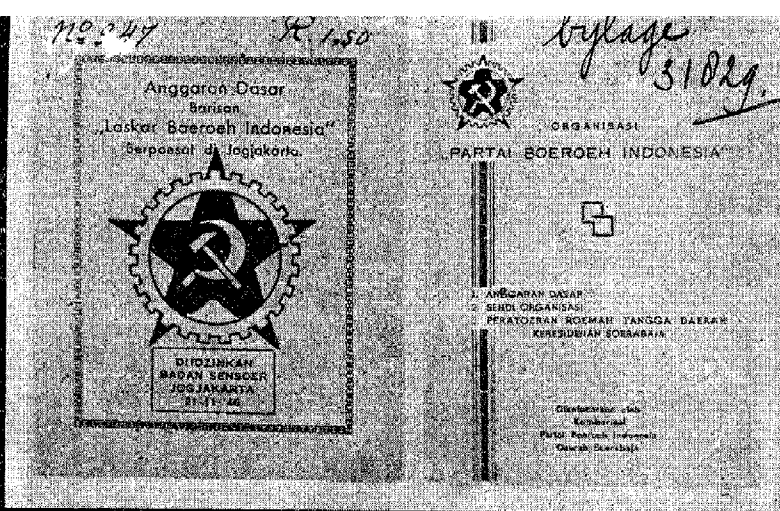
De rede van H.A.Lunshof werd enige malen door een applaus onderbroken.

Na de pauze beantwoordde spreker een aantal schriftelijke en mondelinge vragen. Een aanwezige jonge bestuursambtenaar uit West-Borneo, die in de zaal tijdens de rede van H.A.Lunshof veel notities had gemaakt, hield gedurende ongeveer een half uur een betoog, waarbij hij spreker Lunshof critiseerde en mededeelde, dat zijn eerste kennismaking met de oppositie in Nederland geen onverdeeld genoegen was, doch waaruit bleek, dat hij het in veel gevallen met de spreker eens was.

Bedoeld ambtenaar verwachtte veel van de tot stand gekomen deelstaten in Indonesië, waarbij de republiek slechts als gelijke zou mogen optreden. Bewees zij dit in de nabije toekomst niet te doen, dan was een opmars naar Djocja op korte termijn z.i. noodzakelijk.

Op elk tafeltje lagen exemplaren van "Het laatste nieuws uit Indië" en "Het Dagblad" alsmede een fotoreportage van de voorlichtingsdienst van het Nat. Com. Handhaving Rijkseenheid.

----- Enschede, 20 Maart 1948.

GOEDGEKEURD EN BEVOORRECHT...

Titelblad van de Statuten en Reglementen van de Arbeiderspartij en haar strijdorganisatie met stempel van de republikeinse censuur. Evenals de communistische partij (P.K.I.) is in de statuten vermeld, dat de basis wordt gevormd door het socialisme van Marx en Lenin. Soekarno bracht het aantal zetels van deze partij in het parlement onlangs van 4 op 35

No. **LASKAR BOEROEH INDONESIA**

DOOR WIE DE VERNIETIGINGS-POLITIEK WORDT UITGEVOERD...
 Voor- en binnenzijde van de armband der „Laskar Boeroeh Indonesia”, de strijdorganisatie der arbeiderspartij.

COMMUNISME IN DE HOOGSTE LEGERKRINGEN VAN DE REPUBLIEK...

Soedirman, opperbevelhebber T.R.I. en andere bevelhebbers op een congres. Links: het embleem van de „Sobsi”, de communistische vakcentrale. Midden: dat van de „Barisan Tani”. Beide organisaties zijn de voornaamste uitvoersters van de verschroeiende-aarde-politiek.

(Foto ontleend aan pub. Regeringsvoorlichtingsdiens)

COMMUNISTISCHE ACTIVITEIT DIEP IN DE BINNENLANDEN...
 Gevonden embleem op een vernielde theeplantage.

DE LEIDERS WORDEN GEËERD...
 1 Mei-viering 1947 te Djogja. In de optochten, die voor een deel bestonden uit leerling-propagandisten het Marx House, worden naast die van Soekarno, de portretten van Marx, Engels, Lenin en Stalin gedragen.
 (Foto uit „Nan Yang P...")

COMMUNISTISCHE PROPAGANDA LEIDT IN INDIË TOT VERNIETIGING VAN VOEDSEL, CULTUUR EN CHRISTEN. DE MILLIOENEN BEVOLKING HUNKERT NAAR RECHTSZEKERHEID, DIE ALLEEN DOOR NEDERLAND GEBRACHT KAN WORDEN.

„STEEKT HET VUUR AAN OM HET IMPERIALISME TE VERBRANDEN.”

„WERPT HET OUDE OMVER EN RICHT HET NIEUWE OP.”

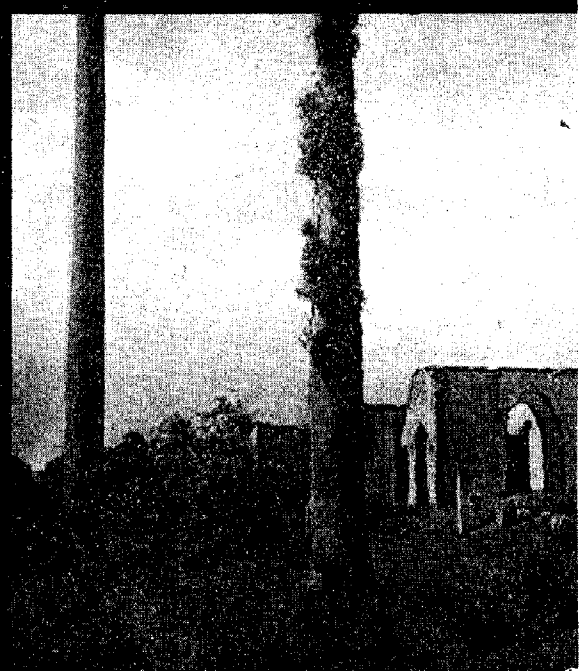
„DE GRONDSLAG VAN DE SOUVEREINITEIT VAN HET VOLK IS HET VRIJ-
MAKEN VAN DE WEG NAAR HET SOCIALISME.”

„CONSEQUENT ZIJN EN NIET BEREID WEZEN TOT ENIG COMPROMIS
MET VIJANDEN VAN BINNEN EN VAN BUITEN.”

... VAN SJHRIR EN SJARIFOEDIN ... EN HET BEVEL TOT CONSEQUENTE
RNIETIGING.

n nummer van de „Penghela Rajat” van de Pesindo (de geweldplegende jongeren van Indonesia).
t op de Sovjet-ster. Deze partij van Sjahrir en Sjarifoedin blijkt sterk communistisch georiënteerd.
chts boven: de vrijheidsproclamatie van de Communistische Partij Indonesia.

„STEEKT HET VUUR AAN ... CO

„... CONSEQUENT ZIJN ...”
Onzinnige vernietigingswoede. Het Europese kerkhof te
Lewang werd door de T.N.I. beroofd en onteerd.

„... DE WEG NAAR HET SOCIALISME OPENMAKEN ...
CONSEQUENT ZIJN ...”

Klooster der Franciscanessen bij Tjitjoeroeg vernield.

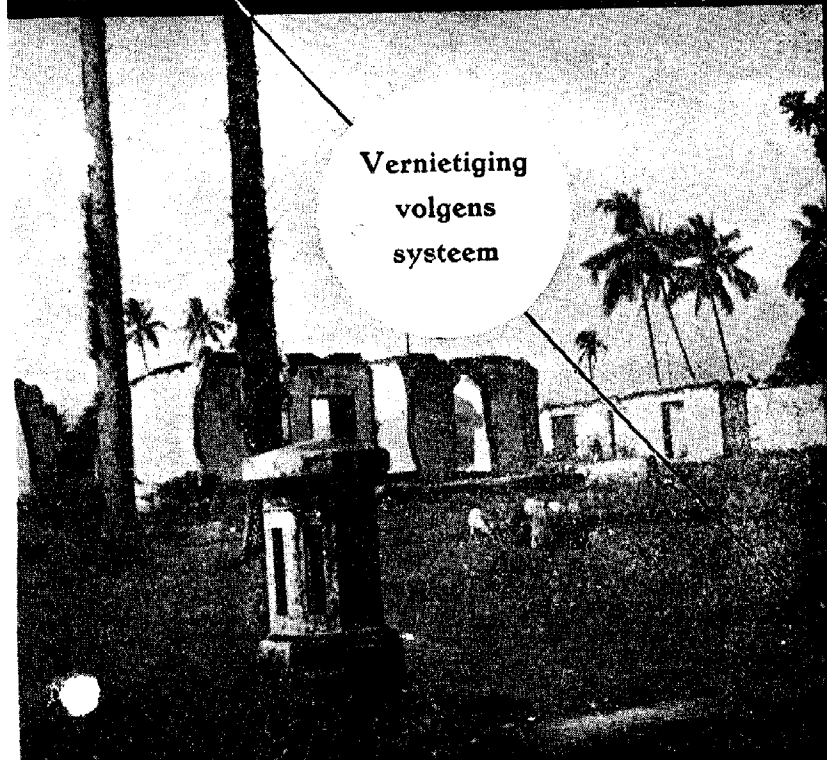
.....CONSEQUENT ZIJN....."

Vernietiging van volksvoedsel. Chinese rijstpellerij te Soekoredja geheel verwoest.

..... WERPT HET OUDE OMVER..... CONSEQUENT ZIJN....."

Letterlijk worden de bevelen uit Djogja uitgevoerd. 95 % van Soempion vernietigd. Boven de hoofden van de inheemsen werden de huizen in brand gestoken.

Vernietiging volgens systeem

..... DE SOUVEREINTEIT VAN HET VOLK ... CONSEQUENT ZIJN....."

De „Heilstaat“ bracht hen verwoesting, honger, ziekte, verbittering, wanhoop. Zal Nederland hen geen redding brengen?

..... CONSEQUENT ZIJN....." Kerk bij Buitenzorg verwoest en verbrand.

.....CONSEQUENT ZIJN EN NIET BEREID WEZEN TOT ENIG COMPROMIS....."

Huis van een Javaanse dokter te Tjilatjap vernield en in brand gestoken.

Dit noemt men „Vrijheid en welvaart“

BEVRIJDING KWAM NET TE LAAT....

In de gevangenis te Banjoemas werden inheemsen aangetroffen, die eerst, volgens Japans systeem, een der hovenarmen had gebroek. De misdadigste misdaad was: „Koerang Semangat“, d.w.z. niet enthousiast genoeg voor de „republiek“. Deze man stierf de hongerdood enkele uren voordat de soldaten hem konden bevrijden.

Er is een bevel gegeven:

Consequent zijn"

En wat is Uw houding?

Er zijn nog nooit gevaren gekeerd door toezien, door lijdelijkheid!

Optocht van de vrouwen-strijdorganisatie der Arbeiderspartij. Het embleem op het spandoek zegt genoeg. (Foto ontl. aan pub. Regeringsvoorlichtingsdienst).

FEEST IN DE „HEILSTAAT“!!

1 Mei-viering. Midden: Soekarno spreekt over „arbeiders-emblemen“.

COMMUNISTISCHE LEUZEN . . .

Boven: waarschuwing tegen de Nederlanders. Rechts: de wapen van arbeiders, boeren, volk en leger doen hun werk.

DE „HEILSTAAT“ VAN DJOGDJAKARTA . . .

- stierven reeds op Java 2 1/2 miljoen mensen de hongerdood;
- ging 40 % der bevolking van Madoëra ten gronde;
- verblijven duizenden Nederlanders in gijzelaarskampen;
- worden vrouwen gedwongen in concubinaat te leven;
- gaat het volk gebukt onder de gesel van terreur, honger en ziekte;
- worden sluipochten ondernomen naar bevrijd gebied, waar door onze jongens en mannen dagelijks ten offer vallen.

COMMUNISTISCHE SCHOLINGSLECTUUR DOOR REPUBLIKEINSE STANTIES.

brochure, die blijkens de tekst op de omslag, een uitgave is van de hlikseine regeringsdrukkerij (Landsdrukkerij) te Djogja.

COMMUNISME

Een der achtergelaten visitekaartjes te midden van verwoestingen.

bylage 3102g

DRUKWERK

DEN HEER

.....

.....

PRINSENWEG 111
WASSENAAR

Lientje, de bankwecker uit Brabant

gaf welvaart terug aan ontredderd land

HIJ EN ZIJN HONDERDDUIZEND MAKKERS KUNNEN EEN KONINKRIJK REDDEN

*„Terwijl de hoge omes beraadslaagden, ging Insulinde verloren”.
(Vrij naar een Romeinse geschiedschrijver).*

„Batavia is thans een milloenenstad met een bijzonder druk verkeer, waar de avondklok nog gehandhaafd is. Ik zou liever spreken van een reusachtig kamp, waar de mensen onder de meest ongunstige omstandigheden gehuisvest zijn. Waar de straatverlichting ontbreekt. Waar de waterleiding niet overal functioneert. Waar je zeker niet voor je plezier gaat wonen. Waar alles zo verschrikkelijk duur is. Waar gebrek is aan de meeste dingen, waaraan een mens behoefte heeft om zijn leven enigszins aangenaam te maken. Waar de bureaucratie nog erger is dan vóór de oorlog. Waar de corruptie in alle lagen en alle diensten een publiek geheim is. Waar....., waar....., enz. enz. tot in het oneindige, maar waar het belangrijkste, de rede van Hare Majesteit de Koningin van 7 December 1942, niet werd verstaan en zeker niet in praktijk gebracht. Vier ministers zijn nu hier aangekomen. Op de „Renville”, die voor onbepaalde tijd ter beschikking wordt gesteld, worden iedere dag onderhandelingen gevoerd. In de binnenlanden worden iedere dag talloze Chinezen en Indonesiërs vermoord, weggevoerd en aan hun lot overgelaten, nadat hun huizen zijn leeggeplunderd en verbrand. Schone woorden worden door de aether geslingerd. Zo zou ik door kunnen gaan, maar wat bereiken we ermee? Wij wachten met spanning en ongeduld op de Hercules, die deze Augiasstal kan schoonvegen.”

Dit schrijft een Indische intellectueel eind December 1947 naar Holland. Er ligt iets van wanhoop in zijn somber relaas en inderdaad, zoals 1948 begint, is er weinig hoop op een werkelijke wending-ten-goede in de toestand daarginds. Men praat en men praat..... terwijl duizenden Indonesiërs verhongeren en vermoord worden onder de terreur van rondzwerfende fanatici, aan wie Djocja de vrije teugel laat. Terwijl dagelijks Nederlandse militairen, tot werkeloosheid gedoemd, vallen door verraderlijk lood. „Staakt het vuren”, heet dat..... Ondertussen knijpt de armoede Nederland en Indië, eenmaal kostelijke domeinen der welvaart, nauwer en nauwer de keel toe. Ja, er is weinig hoop in ons hart. En toch.....

Er is een boek verschenen. Er verschijnen zoveel boeken, geschreven door beroemde lieden, die de „waarheid” komen vertellen en de „oplossing” aan de hand doen. Maar het boek, dat hier bedoeld wordt ¹⁾, hoort daar zeker niet bij. Het vertelt van de Nederlandse soldaat in Indië en heeft „geen andere pretenties dan dat gij hem hieruit zult leren kennen; met al zijn vreugden en zorgen, zijn gekanker en lef.” Het werd samengesteld „door drie hunner, die even naamloos wensen te blijven als de wapenbroeders, die met hun daden dit werk schreven in zweet, stof en modder.” Wij hebben geen commerciële belangen bij het loven van dit boek. Het is een eerlijk en eenvoudig relaas over eerlijke, eenvoudige Nederlanders in Indië, een openbaring voor allen, die gewend raakten aan „voorlichting” zoals Het Parool durft te geven: „Uit een dessa wordt op een majoor geschoten; de dessa wordt platgebrand. Putten? Nee, een dessa bij Cheribon.” „In een dessa zitten vermoedelijk extremisten; zij wordt gebombardeerd. Mei 1940 in Rotterdam? Nee, November 1947, ergens in Indonesië.”

Wie in „Soldaat Overzee” leest van het leven en streven van onze jongens, vervloekt de lafheid van zulk een „voorlichting”, verafschuwt de elementen, die het wagen de Nederlandse soldaat te vergelijken met Nazi-sadisten en Nazi-moordenaars. De Indische intellectueel, die schreef dat er met ongeduld wordt gewacht op de Hercules, die de Augiasstal in Indië kan schoonvegen, doet goed hem, als hij ooit komt, naar de broeinesten der anti-Nederlandse agitatie te verwijzen. Dáár moet de bezem over! Maar wat Indië betreft, kan hij vertrouwen op de gewone Nederlandse jongen, die er de voet aan wal zet en zijn taak begrijpt, spontaan en alle smadelijke aantijgingen als „moordenaar” en „koloniale imperialist” ten spijt. Mits hij in staat worde gesteld aan het werk te gaan! Uit „Soldaat Overzee” nemen wij in verkorte vorm het volgende ware verhaal over, dat voor zichzelf spreekt en dat wij, behalve in handen van iedere Nederlander, verspreid zouden willen zien over de gehele wereld, van Australië tot Amerika, overal waar men, als gevolg van een verkeerde voorstelling van zaken en een onvoldoende en meestal valse voorlichting, een radicaal onjuiste en voor ons funeste indruk heeft van de verhoudingen in Indonesië. Men leze

HET VERHAAL VAN LIENTJE

„Dit is het ware verhaal van Lientje.

Toen het grote gebied bij Soerabaja door de onzen bevrijd werd, riep de bataljonscommandant Lientje bij zich; Lientje was een Brabantse bankwerker, sergeant en overtuigd sociaal-democraat. De commandant zei hem onder de bevolking te gaan werken. Lientje zocht zich een helper en tolk in een in de streek geboren en getogen Nederlander, trok een wit hemd aan, zette een zonnebril op en ging ongewapend de kampongs in.

Zij hielden conferenties met dorps- en districtshoofden; soms merkten zij, dat het hoofd impopulair was bij de bevolking; zij zetten hem af en lieten de bevolking een nieuw hoofd kiezen, benoemden hem en stonden hem ter zijde met raad en daad. Zij legden de vergaderingen uit, hoè noodzakelijk het was dat er eindelijk iets gedaan werd voor de zo veel geplaagde bevolking. De noodzakelijke rust en veiligheid werden gewaarborgd, er zou hulp komen voor de hongerigen en zieken, maar in de eerste plaats moest de bevolking zelf aan het werk.

De tolk vertaalde Lientje's sappige Brabants en de dorps- en districtshoofden knikten: Inggih (Jawel). Lientje en zijn helper lieten het er niet bij zitten en hielden persoonlijk toezicht. Lange en hete dagen zwierven zij rusteloos rond; verzakte huisjes werden gerepareerd, plassen en modderpoelen gedempt, moerassige erven gedraineerd, onkruid verwijderd en de velden bewerkt. Zij zorgden ervoor, dat er voedsel kwam en nood-kleding, dat er polikliniekjes geopend werden en dat de bevolking angst en schuwheid overwon en zich liet helpen. Zij vonden een kanaal dat practisch dichtgeslibd was met vuil en modder, zodat er niet voldoende water kwam om de dorstende velden te bevoeien. Lientje sprak met de mensen; wekenlang hebben de kampongs vrijwillig honderden krachten geleverd, die het kanaal uitbaggerden over vele kilometers afstand. Het water kon weer vrijelijk stromen; over de sawah's klonk weer het murmelende geruis van water. Lientje sprak met het Binnenlands bestuur en kreeg bibit (jong rijstgewas), medicijnen en nood-

¹⁾ „Soldaat Overzee”, uitgave H. L. Smit en Zoon, Hengelo 1947. Prijs f 3.50.

kleding los. Hij verdeelde het onder de mensen. Hij wees hen op de kapotte bruggetjes: „Hoe moet het, als jullie vrouwen of kinderen daar doorheen zakken, schamen jullie je niet voor je onachtzaamheid?” Er kwamen nieuwe, sterke bruggen.

Terroristen bliezen een belangrijke brug op. Lientje sprak er met de bevolking over, dat deze voor haar zeer gewichtige brug weer in orde moest komen. „Wij durven niet”, zeiden de mensen, bang voor de wraak der extremisten. Lientje beloofde met soldaten terug te zullen komen ter bescherming, maar toen hij dagen later zijn belofte verwezenlijkte, vond hij een gekrioel van mannen bij de brug, die al voor driekwart gerepareerd was. De mannen lachten hartelijk om zijn verbazing.

Lientje en zijn helper kregen de naam van „Vader der dessa's en Zoon van den Vader”. Zij werden de vertrouwden der dessa-hoofden en de vrienden van de bevolking. Men kwam bij hen om hulp en nooit zal Lientje die eerste keer vergeten, dat door de nacht een eenvoudig kampongmannetje bij hem kwam om te vertellen, dat terroristen bommen hadden gegraven in een weggetje. Hij kwam de weg wijzen en de soldaten, die meteen mee terug gingen, vonden twee vliegtuigbommen.

Er kwam rust en welvaart in de kampongs. Passars werden geopend en vele mensen gingen naar de naastbijgelegen stad met manden vol veldvruchten en kippen. Zij maakten een omweg om langs Lientjes huis te gaan en brachten een kip, een mandje vruchten of een handvol eieren. „Voor den Vader”. Simpele blijken van dankbaarheid van een volk dat bewust ontwaakte uit de nachtmerrie, maar geen woorden vinden kan om de dank uit te spreken. Als Lientje thuis komende de gaven vond, foeterde hij zijn onschuldige djongos uit: „Ge mut 't niet aanneme van dieje arme doonders...” Maar steeds weer lagen de eenvoudige gaven op zijn deurdrempel. Lientje kreeg het druk en opende een bureau met kaartsysteem, schrijvers en een klerk. Hij formeerde een eigen inlichtingendienst en had overal zijn vertrouwensmannen in de kampong.

Toen er weer volksschooltjes waren en de laatste rijstooft een overweldigend succes was, zodat de bevolking vele maanden gevrijwaard was tegen hongersnood, kwam een delegatie Lientje uitnodigen voor een feest. En of Lientje de soldaten ook vragen wou. Elke soldaat, die zich vrij kon maken, was van de partij; nachten lang werd er feest gevierd en vele kampongpleinen werden gebruikt, want de bevolking van vijf en dertig kampongs nam deel.

In het hol van de leeuw.

En steeds maar verder ging Lientje. Zijn naam en faam dongen door tot over de demarcatielijn. Er kwamen geheime boodschappers: De T.N.I.-leiding wilde kennis maken met Lientje.

Lientje ging met hen mee langs honderd onvermoe-

de binnenweggetjes en sluipgangen. Soms was er beweging in de struiken en loerde een donker gezicht over de loop van een mitrailleur. „Pas op”, zei de gids soms en dan wist Lientje, dat hij bijna op een landmijn was gestapt of gestruikeld over het trekkoord van een vliegtuigboom. Zij kwamen bij het huis, waar de TNI-officieren wachtten. Lientje zag, dat hij omsingeld was door wel honderd soldaten. De officieren gedroegen zich correct en spraken zuiver Nederlands. Zij wilden praten „Dat kèn”, zei Lientje. Zij spraken over vele dingen, maar zij begrepen elkaar niet. Lientje wilde niet over militaire dingen praten en hij wilde helemaal niet officier van de TNI worden. „Ik ken niet met jullie praten”, legde hij uit, „jullie zijn dom”. De officieren werden kwaad en Lientje verklaarde zijn woorden. „Kijk maar 's om je heen. Dit gebied staat onder jullie bescherming en wat zie ik? Onbewerkte sawah's, onverzorgde kampongs en zieke mensen. De mensen zijn niet rustig genoeg om hun gewone werk te doen, want steeds nog wordt er gerampokt door benden, die zich soldaten van jullie noemen; dat staan jullie toe, dat er misbruik gemaakt wordt van jullie naam. Zie eens om je heen, de mensen zijn uitgemergeld van de honger, maar jullie soldaten zien er goed uit en jullie leiders nóg beter. Als jullie niet dom waren kon het anders; jullie kunnen er voor zorgen, dat er niet meer gerampokt wordt, dat er weer rust heerst, zodat de mannen hun velden kunnen bewerken en de vrouwen haar tuinen wieden; dat de modderpoelen verdwijnen en de bruggen hersteld worden.”

Grimmig zeiden de officieren, dat Lientje maar eens over een paar weken moest terugkomen, dan kon hij zien dat ze niet dom waren. Hij kwam terug en er was rust en orde in de kampong. Hij gaf de officieren een sigaret, en zij boden hem een goede maaltijd. Bij het natafelen vroegen ze terloops, wat er nog meer gedaan kon worden.

Als Lientje zijn er zovelen.

En zo gaat hij rond; Lientje, de bankwerker uit Brabant. Rusteloos, levensgevaar en alle risico's ten spijt, alle moeilijkheden opzij wikkend met zijn massieve schouders en staalblauwe ogen. Waar hij kwam, zette hij het eigen stempel op de kampongs: dat van noeste arbeid aan een wezenlijke opbouw.

Als Lientje zijn er zovelen. Soldaten van de Militaire Inlichtingendienst, van de Militaire Politie en Koninklijke Maréchaussee. In elke voorpost is een klein detachement van dergelijke soldaten, dat uitzwerft in de kampongs en dessa's en een intensief contact onderhoudt met de bevolking. Deze soldaten registreren de kampongbevolking en houden toezicht op alles, wat in- of uitgaat. Zij controleren de passarprijzen, zij adviseren bij rijstooft en sawah-bevloeiing, waken tegen diefstal en rampokpartijen; zij zijn de ogen en oren van het leger en staan met inzet van heel hun persoonlijkheid voor de belangen van het volk.”

Het verhaal van Lientje is waar gebeurd en dateert uit de tijd, „dat de soldaat overzee zich met groeiende onrust bleef verbijten aan zijn kant van een demarcatielijn, waarachter hij grove willekeur en de diepste, mensonterende ellende wist.” Daarna kwam de politieke actie en thans „heeft de soldaat overzee nieuwe demarcatielijnen. Zijn hart weet de oplossing. Maar zij, wier harten deze ellende nooit ontmoetten, beraadslagen nog.”

„Zijn hart weet de oplossing”. De oplossing, inderdaad. Het verarmde en uitgemergelde Nederland heeft, vèr

boven zijn krachten, een groot leger naar Indonesië gestuurd. Het kwam recht en veiligheid brengen in een door Japanse terreur en ophitsing verwilderd land. Maar het eindeloze woord heeft de daden verdrongen; in de chaos der discussies heeft men vergeten, dat de beste oplossing het meest voor de hand ligt. Geef de Nederlandse soldaten hun kans om het grote werk der pacificatie van geheel Insulinde te volbrengen! Dit moet de bede zijn van heel ons volk. Wij kunnen vertrouwen op Lientje en zijn makkers. De Indonesiërs ook. De wereld kan op hen vertrouwen. Daarvoor zijn zij jonge Nederlanders, die van aanpakken weten en van orde, die wars zijn van chaos en terreur, onvrijheid en onderdrukking!

*„Daaglijks vallen in de tropen
door het extremistenlood
Neerlands zonen, Neerlands hope:
onder palmen loert de dood.
Daarom vraag ik: hoelang blijven
Indië en Nederland,
nu het schuim blijft bovendrijven,
tegen het bestand bestand?
Zal men dit heus laten duren
tot het Koninkrijk vergaat, —
of brengt ons te elfder ure
redding eindelijk: de DAAD?“*

Palpius.

Geef dit papier door en bespreekt dit onderwerp in de kring van Uw vrienden en bekenden! Slechts door samenwerking van ons allen kan nog tijdig een andere koers worden gevolgd, opdat eenmaal betere dagen zullen aanbreken!

Meerdere exemplaren op aanvraag te verkrijgen: Prinsen weg 111, Wassenaar, giro 155923. Bijdrage in de kosten wordt gewaardeerd en is een vereiste voor het doeltreffend voortzetten van deze actie.

5 April

8.

3. 31829.

een.

VIII. TZ.3.

GEHEIM.~~XXXX~~
~~XXXX~~

Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 17 Maart 1948 te Enschede gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's-GR A V E N H A G E.

J.G. Grabbendam.

VERSLAG OPENBARE VERGADERING "NATIONAAL COMITE HANDHAVING RIJKS-
EENHEID" TE ENSCHEDE OP 17 MAART 1948.

Aanwezig: ongeveer 300 personen.
Zaalcapaciteit: ongeveer 450 personen.

Sprekers: Mr. Rijck Christiaan Schlingemann, geb. te Velsen,
30-4-1907, won. te Enschede.
H.A. Lunshof, Hoofdredacteur van "Het Dagblad".

Mr. Schlingeman hield een korte inleiding, waarbij hij wees op de ernst van de internationale en nationale toestanden.

H.A. Lunshof ving zijn rede aan met een vergelijking te trekken tussen Praag en Djoeja. Spreker vroeg zich af, waarom men eerst nu het communisme gaat bestrijden, terwijl men in eigen rijk, t.w. in het hart van Java, "de hamer" de sikkel" heeft. Men vergeet, aldus vervolgde hij, dat er in Djoeja toestanden heersen, waarbij men de toestand in Praag wellicht zou benijden. Spreker wees vervolgens herhaaldelijk op de z.i. strafbare schennis van de grondwet en andere wetten, die door de regeringen van na de oorlog zouden zijn gepleegd bij haar beleid betreffende de overzeese gebiedsdelen. De oppositie was door de Regering nimmer geraadpleegd, integendeel de Regering zou tegen haar dezelfde maatregelen nemen als tegen de ultra-linkse zijde. H.A. Lunshof waarschuwde Minister Beel voor wat in een deel van het Nederlandse volk leeft. "Het ogenblik zal komen, waarop hij ter verantwoording geroepen zal worden en dit zal voor hem zeer somber zijn." Volgens spreker zou de Regering de grondwet overtreden en het Koninkrijk slopen. Ook de Partij van de Arbeid ontkwam niet aan zijn critiek. De socialisten noemde hij "de dienaren van de Indische chaos" en "de wegbereiders voor de overwinning van de brandkast". Zij zouden aan het Aziatisch fascisme een kans geven en tevens de slechtste soort van Amerikaanse kapitalisme dienen. De politiek van Prof. Schermerhorn is, naar spreker verklaarde, geen politiek, daar zij niet van een beginsel uitgaat. Indien Nederland Indië kwijt zou raken, zou dit een verlies van 20% van het nationale inkomen betekenen, wat voor de arbeiders wil zeggen, dat juist die zaken worden weggenomen, waarvoor het leven waard is geleefd te worden. Na in felle bewoordingen Prof. Schermerhorn, Koos Vorrink en Kupers te hebben gehokeld, beweerde hij, dat in Indië een gezagsvacuum is ontstaan. Door de historie zou zijn bewezen, dat in een dergelijk geval de internationale kapers, d.w.z. Amerika en Rusland, op de kust komen. Niet alleen de P.v.d.A. zou schuld hebben aan de tegenwoordige toestand in Indië, ook de K.V.P. zou een zware schuld op zich hebben geladen. Prof. Romme achtte spreker nog erger dan Prof. Schermerhorn. De Rooms-Rode coalitie is, naar hij zei, een der gevaarlijkste die de wereld kent, daar daaronder het protestantse en het middenstandselement in de verdrukking komt. Ook aan Hitler en de Gaulle gingen Rooms-Rode coalities vooraf. Volgens Lunshof zouden Prof. Lieftinck en vele anderen beheerders zijn van een failliete boedel, indien zij niet konden steunen op het Marshall-plan. De Nederlandse staatkunde, aldus vervolgde Lunshof is losgeraakt van ieder nobel ge-

voel en is een incidentele staatkunde geworden van laag bij de grondse oeties "waarbij tevens nog onze jongens in Indië zijn misleid". "Wij kunnen nog en moeten naar Djoeja marcheren", betoog hij ten slotte.

De rede van H.A. Lunshof werd meermalen door applaus onderbroken.

Na de pauze werd gelegenheid gegeven de **spreker** vragen te stellen. Een jong bestuursambtenaar uit West-Borneo, wiens naam niet bekend is, die tijdens de redevoering van Lunshof vele notities had gemaakt hield gedurende ongeveer een half uur een betoog, waarbij hij critiek leverde op de spreker. Zijn eerste kennismaking met de Nederlandse oppositie noemde hij "geen onverdeeld genoegen". Toch bleek uit het verdere deel van zijn toespraak, dat hij het op vele punten met spreker eens was. Hij verwachtte naar hij zei van van de tot standkoming van de Indische deelstaten, waarbij de republiek slechts als gelijke zou mogen optreden. Bewees zij dit in de nabije toekomst niet te kunnen doen, dan was een opmars naar Djoeja op korte termijn z.i. noodzakelijk.

C.V.D.

GEMEENTE-POLITIE TE WINTERSWIJK

TELEFOON 2244 - KENGETAL K 5430

Volgno.
Gelieve bij beantwoording dagtekening en nummer van ons schrijven aan te halen

23. MRZ. 1948

Aan de heer

Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat 68

BUREAU B

24.3.48

's-GRAVENHAGE.-

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons nummer:

Winterswijk:

589/48 P. 22 Maart 1948

Onderwerp: Verslag vergadering.

Hierbij doe ik U toekomen een politierapport mijner administratie, houdende het verslag van de op 19 Maart 1948 in deze gemeente gehouden openbare vergadering van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid.

Ik moge U korthedshalve naar de inhoud van dit rapport verwijzen.

De Inspecteur van Politie
Corpschef,

(S. van IJzen)

Bijl.: 1 pol. rapport

Verzoeken in elke brief slechts één zaak te behandelen.

VUQA

Winterswijk, 20 Maart 1948.

No. 509/48 P.

Onderwerp: Verslag vergadering.

Weekoverzicht.
RAPPORT 2 APR 1948

Ter voldoening aan uw opdracht rapporteer ik, Jan Bartus Renskers agent van politie te Winterswijk, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, u balsefd het volgende;

"Op Vrijdag 19 Maart 1948 was in het café "De Harmonie", Groenloseweg te Winterswijk een openbare vergadering belegd door het Nationaal comité Handhaving Rijkseenheid, afd. Winterswijk, waar als spreker de heer DU CROO, oud kolonel, het woord voerde over "Indische en internationale politiek".

Na een kort openingswoord door de voorzitter van vorenbedoeld comité, de heer A. WILDEMAN, Winterswijk, verkreeg de heer du Croo het woord.

In de aanvang van zijn betoog wees spr. erop, dat van datgene, wat zich thans in Indie afspeelt, een politieke zaak wordt gemaakt, terwijl het in wezen een nationale zaak is. Nederland en Indie zijn onverbroken aan elkander verbonden. Prof. Schermerhorn ziet zulks, aldus spr., wel in en die vraagt zich thans af, wat er nu moet gebeuren. Vooral nu de verkiezingen voor de deur staan, zal het Nederlandse volk zich moeten uitspreken wat het wil.

Hierna zeide spr. het een en ander over de regeringen, die na de bevrijding aan het bewind zijn gekomen. Deze regeringen maken fouten, hebben fouten gemaakt en moesten fouten maken. We hadden verwacht, dat na de bevrijding het meest voor de hand liggende moest en zou gebeuren om de mensen weer op een redelijk levensniveau te brengen. Hiervoor moeten wij een nationaal kabinet hebben, aldus spr., maar in stede daarvan hebben we ideologie gekregen. Sprekende over het gevoerde wanbeleid, zeide de heer du Croo, dat de regeerders, die daaraan schuld hadden, gezocht moesten worden, en daarvoor moesten anderen komen.

Vervolgens besprak de heer du Croo het Indie-beleid en stelde de vraag: Wat betekent het losgaan van Nederland en Indie? Voordat spr. deze vraag beantwoordde, gaf hij eerst een aantal cijfers over het volksinkomen en wees op het feit, dat Indie daarbij voor Fl. 700 miljoen had bijgedragen. Spr. zette hier uiteen, hoe het kwam, dat Indie zulk een groot bedrag had bijgedragen in het volksinkomen. Hij vergeleek dit met het nationale inkomen en tevens deelde spr. het een en ander mede over de toepassing van de geleide-economie. Spreker merkte verder op, dat Indie afhankelijk was van de westerse cultures, welke thans grotendeels zouden zijn weggevallen. Java mist de economische basis voor zelfstandigheid en dit was volgens de heer du Croo de oorzaak, dat van de 140 grote ondernemingen slechts 4 suikerfabrieken in werking waren. Dit zou mede het gevolg zijn van het feit, dat de ondernemers hun kapitaal niet meer in de industrie durfden te steken en geen toekomst meer in de Indische industrieën zagen. Wanneer de Nederlandse verbinding met Indie afgebroken zou worden, dan zouden, zo ging spr. verder, 20 à 25 miljoen mensen niet meer gevoed kunnen worden. De heer du Croo zette daarna uiteen, hoe dat kwam en waarom het anders kon, waarbij hij zijn standpunt uiteen zette, gebaseerd op zijn 30-jarige ervaring in Indie.

Hierop gaf de heer du Croo een overzicht van de samenstelling en geaardheid van de bevolking in Indie. Deze bevolking verschilde onder-

Aan den Heer
CORPSCOMMANDANT VAN POLITIE
te WINTERSWIJK

Zie vervolg blz.2.

onder-

ling zeer van elkander, wat de rassen betref. Verschillende rassen haatten elkaar. Het ene ras wilde niet onder het andere werken en omgekeerd. Spr. toonde een en ander aan met verschillende voorbeelden.

De heer du Croo betoogde vervolgens, dat de toenadering met het westen langzaam tot stand moest worden gebracht, hetwelk hij ook weer met een voorbeeld meende te kunnen aantonen.

Sedert de eeuwswisseling is de Indische politiek veranderd. Men is toen overgegaan om de Indische bevolking van beschermd volk tot gesteund volk aan te merken en als zodanig te behandelen. Sprekende over de volksaard der bevolking in Indie, zeide de heer du Croo, dat er thans een tijdelijk eenheidsstreven en geen nationalisme in Indie gaande is. Dit zou na verloop van tijd weer uitelkaar vallen. Het streven zal dan, aldus spr., uiteenvallen in burgeroorlog, corruptie en haat. Het enige element, dat de bevolking bij elkaar kan houden was het Nederlandse element. Is dit element weg, dan zullen de tropen al hetgeen tot nu toe gepresteerd was, weer in zich opnemen.

Vervolgens deelde de heer du Croo enige dingen mede uit het rapport van Goudoever, dat bestemd was voor dr. van Mook, en waaruit zou blijken, dat Oost-Indonesie een land van zelfbestuurders was en dat het thans gaat om de massa en niet om de meer ontwikkelden. De grote fout, die gemaakt wordt, is, dat de Indische bevolking op de westerse democratie wordt overschakeld. Volgens spr. kan dit niet en wordt de toestand onhoudbaar. De grootste ramspoed is de republiek in Indonesie. De leiders daarvan zouden of communistisch of in Rusland zijn opgeleid. Het zijn misdadigers en schavuiten en daarmee wordt onderhandeld, ook nog na de politionele actie. Volgens spr. hebben wij onze plicht tegenover de bevolking verzaakt. We laten de bevolking over aan oosterse terreur en beschaving. De toestand is heel ernstig en wij moeten, aldus spr., het volk daarginds weer op de been helpen, maar niet met de mensen van thans.

Volgens de heer du Croo heeft de rede van H.M. de Koningin in 19 niets nieuws gebracht; hiermede was men reeds bezig. Maar, moet alles nu snel, matig of geleidelijk gaan? Spreker voelde het meest voor geleidelijk. Maar eerst moet onherroepelijk de republiek weg, anders komt er niets van terecht, behalve dan van de idee van Moskou. Men is in Indie thans reeds bezig de bevolking bij het te houden plebisciet over te halen, op de republiek te stemmen.

De zo corrupte maatschappij, die ons Indie is geworden, is begonnen in Australie, zo ging spr. verder. Onze regering heeft de mensen daar eerst heengezonden, maar mensen zijn het, die ons Indie niet kennen. Er is thans in Indie zeer grote corruptie. Wanneer Nederland weer een Nederlandse regering heeft, dan dienen de Nederlanders in Indie gezuiverd worden. Ook moet Dr. van Mook uit Indie weg. Spr. noemde deze een groot doch anti-Nederlands staatsman, die zelfzuchtig is. Als Dr. van Mook weg is, dan kan het misschien nog goed worden.

Spreker besloot zijn rede met te zeggen, dat de toestand in Indië thans critiek is. In een critieke tijd heeft Churchill eens gezegd: Nooit hebben zo velen aan zo weinigen zo ontzaggelijk veel te danken gehad. Laat ons hopen, dat wij niet behoeven te zeggen: Nooit hebben zo velen aan zo weinigen zoveel te verwijten gehad.

Hierna volgde een korte pauze, waarin gelegenheid werd gegeven tot het stellen van vragen. Van deze gelegenheid werd door drie personen gebruik gemaakt.

Z.O.Z.

Om 22.45 uur werd de vergadering door de voorziter van de afd. Winterswijk, de heer A. Wildeman, gesloten. Hij sprak de hoop uit, dat het gesprokene door de aanwezigen naar buiten gedragen zou worden.

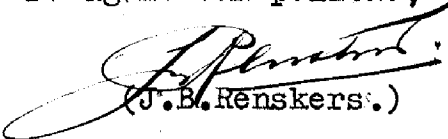
Aan de ingang der zaal waren diverse brochures betreffende Indie te koop.

De vergadering had een rustig verloop.

Aanwezig waren + 90 personen. Zaalcapaciteit 275 personen."

Aldus naar waarheid dit rapport opgemaakt, gesloten en getekend te Winterswijk, 20 Maart 1948.

De agent van politie,

(J.B. Renskers.)

UITGEROEPEN

5 April

Overheid

9.

B. 31334.

een.

VIII. TZ.3.

GEHEIM.

~~XXXX~~
~~XXXX~~

Vergadering "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid".

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 19 Maart te Winterswijk gehouden vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VERLEGEBIEDSDIENST
Namens deze:

Aan E.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
HAARLEM.

J.G. Crabbendam.

VERSLAG OPENBARE VERGADERING "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKSEENHEID" te WINTERSWIJK op 19 Maart 1948.

Aanwezig: ongeveer 90 personen.

Zaalcapiteit: 275 personen.

Voorzitter: A. Wildeman, won. te Winterswijk.

Spreeker: H.M. du Croo, Kolonel K.N.I.L. b.d.

Nadat A. Wildeman in zijn functie van voorzitter van het plaatselijk comité de vergadering had geopend, verkreeg Kolonel du Croo het woord.

Deze ving zijn toespraak aan met er op te wijzen, dat de Indonesische kwestie, welke in feite een nationale aangelegenheid is, wordt misbruikt voor politieke doeleinden. Nederland en Indië zijn nauw aan elkaar verbonden, betoogde spreker. Nu de verkiezingen aanstaande zijn, zal het Nederlandse volk zich mede moeten uitspreken over het Indië-beleid der Regering. Na de bevrijding waren er door de Regering vele fouten begaan, hetgeen, volgens spreker, voor de hand lag. In plaats van een Nationaal Kabinet zou men echter een ideologie hebben gekregen. De Regering heeft, naar hij verklaarde, schuld aan het wanbeheer en diende dus te worden vervangen. Op zeer uitvoerige wijze besprak hij vervolgens de gevolgen van een breuk tussen Nederland en Indië. Op allerlei gebied zou dit de meest funeste gevolgen hebben voor de Nederlandse, zowel als voor de Indonesische bevolking. De bevolking van Indië bestaat, aldus vervolgde hij, uit verschillende rassen, die alle veel van elkaar verschillen en in de meeste gevallen elkaar moeilijk verdragen, hetgeen hij met enige voorbeelden trachtte aan te tonen. Thans zou in Indië een tijdelijk streven naar eenheid gaande zijn, hetgeen men evenwel niet diende te zien als nationalisme. Na verloop van tijd zou deze eenheid weer uit elkander vallen en burgeroorlog, corruptie en haat ten gevolge hebben. Het enige element, dat de verschillende Indische bevolkingsgroepen bijeen kan houden is het Nederlandse gezag. Het is een grote fout, ging spreker voort, de Inlandse bevolking over te schakelen op de Westerse democratie. Sprekende over de toestanden in de republiek Indonesia, betoogde du Croo, dat de leiders of communistisch of in Rusland zijn opgeleid. Hij keurde het scherp af dat men, zelfs na de politie-actie, met deze "misdadigers en schavuiten" heeft onderhandeld. Du Croo achtte de toestand thans zeer ernstig en sprak als zijn mening uit, dat men het Indonesische volk weer op de been diende te helpen "doch niet met de mensen van thans". Het ter sprake gebracht in de Koninklijke rede van 1942 was niet nieuw, volgens spreker, men zou in die richting reeds doende zijn geweest. Hij was er een voorstander van, om hetgeen in deze rede was gezegd op geleidelijke wijze tot stand te brengen. Doch eerst zou de republiek verdwenen moeten zijn, daar anders slecht de idee van Moskou tot uiting zou komen. "Men is in Indië thans bezig de bevolking bij het te houden plebisciet over te halen op de republiek te stemmen."

De corruptie welke thans in Indië heerst zou in Australië zijn begonnen. "Onze Regering heeft de mensen eerst daar heen gezonden, maar het zijn mensen, die ons Indië niet kennen."

Er

Er is thans in Indië een grote corruptie. Wanneer Nederland weer een Nederlandse Regering heeft, dienen de Nederlanders in Indië te worden gezuiverd. Ook Dr. van Mook moet uit Indië weg." Dr. van Mook werd door de spreker "een groot doch anti-Nederlands staatsman" genoemd.

Hij besloot zijn rede met er nogmaals op te wijzen, dat de toestand in Indië critiek is.

C.V.D.

Plaatselijke Inlichtingendienst

Almelo.-

Almelo, 2 April 1948.

OPGELEGD

Geheim K.II no.205

Aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

's-Gravenhage

- 5 APR. 1948

AGD 32527

BUREAU B
5-4-48

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een rapport van de op 23 Maart l.l. gehouden debatvergadering, uitgaande van de Partij van de Arbeid in samenwerking met de partij Rijkseenheid, in de Schouwburgzaal van "t Groenendal" alhier.

Naar de inhoud van dit rapport moge ik U beleefd verwijzen.

Het Hoofd van de Plaatselijke
Inlichtingendienst,

1.

Weekoverzicht.

12 APR 1948

(K) *pl*

Op Dinsdag 23 Maart 1948, des namiddags om 8.00 uur, werd in de Schouwburgzaal van "t Groenendal" te Almelo, een debatvergadering gehouden uitgaande van de Partij van de Arbeid in samenwerking met de partij Rijkseenheid.

De zaal welke plaats biedt aan 700 personen was geheel bezet.

Om 8.00 uur opende de Heer J. Gorselink, voorzitter van de Afdeling Almelo van de Partij van de Arbeid de vergadering en heette allen hartelijk welkom. Hij gaf hierna het woord aan de vertegenwoordiger van de partij Rijkseenheid dr. W.K.H. Feuilletau de Bruyn, die begon met te constateren, dat er op het ogenblik gevaren van binnen als van buiten ons land bedreigen. De gevaren van binnen uit ontstaan volgens spreker, omdat men oordeelt over Indie, zonder de feiten te kennen. Wanneer Indie voor ons verloren gaat zullen de hardste klappen niet zijn voor de kapitalisten doch voor de kleine man.

Vervolgens ging hij nader in op de rede van H.M. de Koningin, uitgesproken op 3 Januari j.l. Deze rede was volgens spreker, evenals die van 7 December 1942 in elkaar gezet door het kabinet. De rede van 1942 was evenwel gebaseerd op rijkseenheid, die van Januari j.l. op afscheiding van Indie.

Na in herinnering gebracht te hebben de motieven, die aangevoerd werden voor de politionele actie van 20 Juni 1947 vervolgde spreker met op te merken, dat Mohammed Hatta, de huidige premier, lid is van de onderorganisatie van de Komintern. Het kan bij de huidige gang van zaken nergens anders op uitlopen, dan op de Sowjet Republiek Indonesia. Volgens spreker bleef H.M. de Koningin, wat het Indonesische vraagstuk betreft, te eenzijdig voorgelicht, omdat een onderhoud door de Rijkseenheid met H.M. de Koningin door het kabinet Beel was verhinderd.

De economische gevolgen van een kwijtraken van Indie" waren volgens spreker zeer ernstig. In Indie zouden millioenen mensen van de honger sterven; in Nederland de levensstandaard dalen van het huidige peil (75% van 1938) tot 58% van dat van 1938. Het Marshallplan zal ons wellicht enkele jaren in staat stellen, een schijnwelvaart te leiden, maar op de duur is Nederland zonder Indie failliet.

Spreker zeide, om al deze redenen verbitterd te zijn over de domheden van het kabinet Beel. Scherp critiseerde spreker wat hij noemde de "afbraakpolitiek", die gebaseerd zou zijn op de noodwetgeving van Londen. Men heeft de zaak ontdeken en de vraag, wie er met valse kaarten speelt, de regering of de oppositie, kan men het beste laten beantwoorden door de Hoge Raad.

In de eis, dat alle ambtenaren, die naar Indie gezonden worden, achter de regeringspolitiek moeten staan, zag spreker een overeenkomst met het optreden van Gottwald in Tsjecho Slowakije. Daar worden immers de tegenstanders van de regering ontslagen, aldus spreker. Er is hier een principiële kwestie aan de orde, die de vraag rechtvaardigt, welk verschil er is tussen de P.v.d.A en de "Fierlingers". En op deze vraag zou ik gaarne een positief antwoord ontvangen.

De Heer de Bruyn noemde in de eerste plaats vrijheid van gebrek, van terreur, van Godsdienst, het doel van Rijkseenheid. Indien in Indie niet alles gebaseerd wordt op orde en rust, dan zal men vervallen in een Sowjet Republiek.

Nederland, zo besloot spreker, kan Indie niet aan het lot overlaten en er zal daarom aan de top een scherpe controle moeten zijn, opdat de zaken goed lopen. De leden van de P.v.d.A. willen het anders, doch zij bedoelen het misschien goed. Een ding is echter zeker, zij kennen de feiten niet, en daarom val ik hen niet aan.

De Heer F. van Stegeren, voorzitter van de plaatselijke afdeling Rijkseenheid, leidde vervolgens de 2e. spreker van deze avond in, n.l. de Heer J.H. Scheps, tweede kamerlid voor de P.v.d.A.

Het is jammer, zo begon spreker, dat het vraagstuk van de ontvoogding van de Indonesische volkeren wordt teruggebracht tot de zakelijke vraag of de Nederlandse arbeidersklasse daarvan het slachtoffer zou worden. Indien dit werkelijk het geval zal zijn, mag men toch volgens zijn overtuiging niet op zij mogen gaan voor versobering, omdat gerechtigheid meer waard is dan een kopje koffie, thee of iets dergelijks.

Mijn opponent zal moeten kunnen aantonen, dat om bepaalde redenen Indie niet vrij behoort te zijn. Zijn motivering van het verlies van welvaart in Nederland bij een afscheiding van Indie is niet juist., want Noorwegen, Zweden en andere kleine landen, die geen koloni en hebben zijn toch zeer welvarend.

De deskundigheid van de opponent inzake Indonesie wil spreker niet in twyfel trekken, maar er is een spreekwoord dat zegt: "wat het hart niet wil, laat het hoofd niet binnen". Volgens spreker waren de heren Jonkman, Logeman en van Mook eveneens deskundig op dit gebied.

Alhoewel Nederland in Indie veel goeds heeft gedaan, toch kan spreker ook de "zwarte vlekken" niet vergeten . Om in dit geval een afkeuring af te dwingen van de Hoge Raad ~~wetker~~ achtte spreker niet gewenst omreden de Hoge Raad in de oorlog zeker niet al te hoog van raad was geweest. Deze raad was volgens spreker nog steeds ongezuiverd.

Met betrekking tot de opmerkingen van de Heer de Bruyn over de "Fierlingers" zeide de Heer Scheps, dat dezen aanvankelijk aan de kant waren gezet, doch toen zij hun kans zagen, deze hadden aangegrepen. Mocht echter in Nederland een golf uit het Oosten komen dan zullen wij over duizenden dingen moeten heenstappen om te kunnen strijden in het vrijheidsfront evenals wij dit in de afgelopen oorlog hebben gedaan.

Door de oorlog is het proces in Indonesie versneld maar ook zonder dat zou het gekomen zijn. Leeft er ook niet reeds een zelfstandigheidsverlangen in Curacao, Aruba en andere landen ? Toen Soekarno en de zijnen hun kans zagen en deze grepen, pleegden zij geen verraad. Zagen de Spanjaarden in Willem van Oranje ook geen verrader terwijl hij hier de vader des vaderlands genoemd werd? Men moet de Indonesiers geen verwijt maken dat zij de collaborateur Soekarno niet aan de kant zetten. Als wij in het derde jaar na de oorlog nog geen kans hebben gezien om ons eigen land van die elementen te zuiveren, hoe kan men dan de Indonesiers hiervan een verwijt maken.

De P.v.d.A. had, volgens spreker, altijd gestreefd om de goede elementen naar voren te laten komen, maar waren hierin gehinderd door C.H. en A.R.

Na de pauze kregen beide sprekers een kwartier om hun meningen te zetten tegenover die van hun opponenten.

Dr. Feuilletau de Bruyn begon met te vragen, wie er geen gerechtigheid wilde. Men kan een kind hetwelk nauwelijks kan lopen niet als een volwassende het leven insturen. Zo ook is het Indonesische volk niet in staat voldoende bekwame leiders op te brengen, om zich zelf te besturen. Spreker handhaafde zijn bezwaar dat Rijkseenheid niet in staat was gesteld om ook de Koningin voor te lichten. Over Indie oordelen momenteel mensen, die er nooit geweest zijn of er twintig jaren op een bureau hebben gezeten (dit laatste was blijkbaar bedoeld als antwoord op de vraag van de Heer Scheps over de deskundigheid van de Heer Jonkman e.a.).

De Heer Scheps begon zijn wederwoord met er nogmaals op te wijzen, dat de welvaart van bepaalde volkeren niet staat of valt met het aanwezig zijn van koloniën. De rijkseenheid, zo vervolgde spreker, zijn blijkbaar allen deskundig. De deskundigheid van alle anderen wordt echter in twijfel getrokken. Wapengeweld wordt door spreker afgewezen, opdat dit slechts een oplossing op korte termijn zou brengen. Wil men Indie behouden, dan zal men het vrij moeten laten evenals de moeder haar dochter die wil huwen. Wil de huwbare dochter huwen en wordt de toestemming geweigerd, dan gaat zij naar de Kantonrechter en huwt dan toch.

In zijn laatste repliek ging Dr. de Bruin onmiddellijk in op het voorbeeld van de huwbare dochter. Hij gaf toe, dat het in dergelijke gevallen ging zoals de Heer Scheps had gezegd, maar dan zal de dochter ook huwbaar moeten zijn. Spreker meende, dat dit met Indonesië niet het geval was

De Heer Scheps tenslotte nog eenmaal het woord krijgende zeide, dat niet aan alle indonesische staten direct de vrijheid gegeven zal kunnen worden. Wanneer echter na 300 jaar koloniale praktijk de dochter nog niet huwbaar is - Indonesië dus nog niet rijp is voor de vrijheid - dan valt een dergelijk argument op de opponent terug, omdat Nederland dan heeft tegengewerkt.

Almelo, 27 Maart 1948

B. 32527.
een.

VIII. TA.3.

UITGEBOKT
SECRET

14 April

8.

~~XXXX~~
~~XXXX~~

OPGELEGD

Debatverg. P.v.d.A. - Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid.

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie aan te bieden afschrift van een verslag van een op 23 Maart 1948 te Almelo gehouden debatvergadering van de Partij van de Arbeid en het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid, maar de inhoud waarvan ik mij veroorloof te verwijzen.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens dezer

L.L.van Laere.

Aan Z.E. de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
GRAVENHAGE.

VERSLAG DEBATVERGADERING "PARTIJ VAN DE ARBEID" EN "NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKSEENHEID" TE ALMELO OP 23 MAART 1948.

Aanwezig: 700 personen.
Zaalcapaciteit: 700 personen.

Voorzitter: J. Gorselink, afd. voorzitter P.v.d.A.
Sprekers : Dr. Willem Karel Hendrik Feuilletau de Bruyn, geb. te Palembang, 11-7-1886, won. te 's-Gravenhage;
F. van Stegeren, afd. voorz. Nat. Com. Handhaving Rijkseenheid;
Johannes Hermanus Scheps, geb. te 's-Gravenhage, 13-7-1900, won. te Den Dolder (gem. Zeist).

J. Gorselink opende de bijeenkomst met een woord van welkom tot de aanwezigen, waarna Dr. W.K.H. Feuilletau de Bruyn de Regeringspolitiek t.o.v. Indonesië besprak. De Koninklijke rede van 1942 was z.i. geheel gebaseerd op de Rijkseenheid, die van Januari j.l. zou evenwel gericht zijn op de afscheiding van Indonesië van het Moederland. Spreker vervolgde met te zeggen, dat Mohammed Hatta deel uitmaakt van een onder-organisatie van de Komintern, hetgeen bij de tegenwoordige gang van zaken slechts zou kunnen leiden tot de "Sovjet Republiek Indonesia".

Dr. Feuilletau de Bruyn beweerde verder, dat H.M. de Koningin betreffende het Indonesische probleem te eenzijdig is voorgelicht. Een onderhoud, dat het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid met H.M. had willen voeren, zou door het Kabinet Beel zijn verhinderd. Spreker, die zei zeer verbitterd te zijn over "de domheden van het Kabinet Beel", schetste op uitvoerige wijze de economische gevolgen van het eventuele verlies van Indonesië. Het Marshall-plan zal Nederland wellicht gedurende enige jaren een schijnwelvaart brengen, aldus spreker, doch op de duur zou Nederland zonder Indië voor een bankroet komen te staan. Op scherpe wijze hekeldde spreker de eis van de Regering, dat de ambtenaren, die naar Indië worden uitgezonden, de Regeringspolitiek zullen voorstaan. Daar worden immers de tegenstanders van de regering ontslagen.

Na te zijn ingeleid door F. van Stegeren, nam Scheps het woord. Hij ving zijn toespraak aan met zijn spijt uit te drukken, dat de "ontvoogding" van de Indische volkeren wordt teruggebracht tot de zakelijke vraag of de Nederlandse arbeidersklasse al dan niet hiervan het slachtoffer zal worden. Indien de arbeiders van het verlies van Indië inderdaad het slachtoffer zouden worden, zou dit volgens de mening van spreker niet mogen opwegen tegen de gerechtigheid, welke meer waard is dan "een kopje koffie of thee". Hij vervolgde met te zeggen, dat ook andere landen, die niet in het bezit zijn van koloniën hun welvaart hebben behouden. Hoewel Nederland in Indië veel goeds heeft gedaan, moest men de ogen niet sluiten voor de "zwarte plekken". Volgens Scheps heeft de oorlog het proces in Indië versneld. Soekarno en de zijnen zouden geen verraad hebben gepleegd. Men zou hun dit nimmer kunnen verwijten. De P.v.d.A. had, merkte Scheps tenslotte op, steeds gestreefd de goede elementen naar voren te laten komen, maar is hierin gehinderd door de C.H. en de A.R.

Na de pauze werd de sprekers gelegenheid gegeven hun standpunten nader te belichten. Dr. Feuilletau de Bruyn betoogde nogmaals, dat Indonesië nog niet rijp is voor zelfstandigheid, over Indië

zouden z.i. thans mensen oordelen, die er nimmer zijn geweest of er 20 jaren op een bureau hebben gezeten. (Dit laatste sloeg vermoedelijk op Minister Jonkman e.a.).

Scheps volhardde bij zijn bewering, dat de welvaart van een volk niet samenhangt met het bezit van kolonien. Wil men Indië behouden, aldus spreker, dan zal men het vrij moeten laten.

Feuilletau de Bruyn ging op deze bewering onmiddellijk in, door te zeggen, dat men dan ook moet zorgen, dat Indonesië tot deze vrijheid is opgevoed.

Tot slot betoogde Scheps nog, dat niet aan alle Indonesische staten direct de vrijheid gegeven zal kunnen worden. Indien echter na 300 jaren koloniale praktijk Indië nog niet rijp is voor vrijheid, komt dit omdat Nederland dan heeft tegengewerkt.

C.V.D.

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

BUREAU HEERLEN, 10 April

Verd. 1948.

APR 1948

14 APR. 1948

LITT.: G.
No.: 75/48.

BIJL.: --

BETR.: Openbare vergadering
Comité Handhaving Rijkseenheid
te Heerlen.

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javestraat 68

's-Gravenhege.

Verzoeken bij beantwoording datum, letter
en nummer van dit schrijven aan te halen.

Door het Comité Handhaving Rijkseenheid werd te Heerlen-Treebeek op Donderdag 8 April j.l. te 19.15 uur een openbare vergadering belegd in het Nederlands Hervormd Jeughuis aan de Maanstraat en het Gereformeerde Jeughuis, 2e Spoordwarsstraat.

De capaciteit der zalen was voor elk £ 200 personen.

In eerstgenoemde zaal waren ongeveer 100 personen en in de andere ongeveer 150 personen aanwezig, waaronder verschillende intellectuelen en protestantse geestelijken.

Als sprekers traden op: Professor Mr. P. S. Gerbrandy, Oud-Ministerpresident en C. J. I. M. Welter, Oud-Minister van Koloniën.

Te 19.15 uur opende een onbekende spreker in het Nederlands Hervormd Jeughuis de vergadering en sprak er zijn voldoening over uit, dat de benodigde vergaderruimte was verkregen door samenvoeging van beide genoemde jeugthuizen. Vervolgens heette hij Prof. Gerbrandy welkom, die eerst in de ene en vervolgens in de andere zaal het woord zou voeren. Verder deelde hij mede, dat aan eenieder aan de ingang van de zaal een formulier was ter hand gesteld met de bedoeling, dat men er iets op zou zetten. Verder deelde hij mede, dat op 22, 23 en 24 April e.k. in het café-restaurant Ruto te Heerlen een tentoonstelling zal worden gehouden over het werk van "Ons Indië", terwijl op 29 April e.k. te 20 uur Prof. Gerritson zal komen spreken in de zaal Schippers te Heerlen. Hierna wordt op zijn verzoek door de aanwezigen het Limburgs Volkslied gezongen, waarop hij nog mededeelde, dat er na de rede van Prof. Gerbrandy gelegenheid zou zijn tot het stellen van vragen.

Prof. Gerbrandy, die hierop een redevoering hield met als onderwerp: "De dreigende ondergang van het Koninkrijk", begon met er aan te herinneren, dat het dit jaar 350 jaren geleden is, dat men naar het oordeel van een groot geschiedschrijver Nederland had geplaatst in de rij der vrije staten. Vijftig jaar later werd bij de vrede van Münster, internationaal en volkenrechtelijk, Nederland in de rij der staten erkend. In 1848 werd de hoeksteen gelegd, in onze constitutie: De onschendbaarheid van de Kroon en de verantwoordelijkheid der Ministers, zoals dit heden schijnbaar nog is. In 1898 besteede Koningin Wilhelmina de troon: Het jaar 1948 is dus een jaar van gedenken, en wij hopen zowel het ontstaan van de staat als het 50-jarig Regeeringsjubileum van onze Koningin met vreugde en dankbaarheid te herdenken. Toch is er een beklemming van het gemoed: De internationale toestand is verontrustend door de grote tegenstelling tussen de U.S.A. en de U.S.S.R. Zij beiden zijn als de sterksten uit de laatste wereldoorlog gekomen. De Engelse vloot was steeds de sterkste ter wereld, terwijl nu de Amerikaanse vloot driemaal zo sterk is als de Britse. De U.S.A. zijn in het bezit van de atoombom. Daartegenover staat de Sovjet-Unie, welke een vijfde deel van het aardoppervlak omvat en met inbegrip van de vazalstaten 300 miljoen zielen telt. Tussen deze twee grootmachten bestaat een enorme spanning en toch kan men zeggen, dat geen van beide de oorlog wil. Tegelijkertijd

-echter-

echter worden door beide staten daden gesteld, welke noodwendig tot oorlog moeten leiden. De westelijke mogendheden scholden Italië plotseling zijn oorlogsschulden kwijt, terwijl van de andere kant de Sovjet-Unie zijn best doet om voor de a.s. verkiezingen in Italië een toestand te krijgen zoals in Tsjecho-Slowakije. De oorlogsproductie stijgt. Het Marshallplan wijst erop, dat men voorerst een gezonde economie in West-Europa wil hebben, maar ook, dat men de dreiging van Rusland gevoelt. Wijzende op de vazalstaten van Rusland wordt verklaard, dat deze slechts een verdedigingsgordel tegen een eventuele agressie vormen. Spreker vraagt zich echter af, waarom dan nog infiltratie en penetratie in andere landen plaats had. Dit doet men niet met vredelievende bedoelingen. Er zit agressie en contra-agressie in de lucht, hetgeen de internationale toestand zo dreigend maakt. Men zegt niets anders dan vrede te willen, maar de spanning is intussen zo groot geworden, dat kleine oorzaken kunnen werken als de lont in het buskruit. Thans staat ons Koninkrijk hier in Europa met 10 miljoen en over zee met 70 miljoen zielen. Er zijn meerderstaten, welke geen geografisch geheel vormen er toch groot verden. Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat uit Nederland en Indië. Er is een samenbinding tussen deze twee, welke zeer eng is. Van bepaalde zijde wordt dit betwist. Maar Nederland zonder Indië is geen Nederland en Indië zonder Nederland is geen Indië. Nederland zonder de industrie, welke in de negentiende en twintigste eeuw in Limburg is ontstaan, is even ondenkbaar als Indië zonder de Nederlandse cultures. Beide zijn het verkoren het Nederlandse genie. Dit geldt ook op staatkundig gebied. De indeling van Indië in deelstaten is op zichzelf niet verkeerd. De economische eenheid is daarbij echter onmisbaar en deze is een gevolg van het Nederlandse staatsbestuur. Zoals het Indische volk leeft en reilt en zeilt, kan men het zonder Nederland niet meer denken. Men verwijt de mensen van handhaving als een misdrijf, dat deze de koloniale toestanden terug willen brengen. Het vecht echter voor een rechtstaat, met democratische vrijheden. Spreker vroeg zich dan ook af, hoe de huidige ellendige toestanden in Indië mogelijk waren en deelde in dit verband mede, dat op Badoera 30-40% van de bevolking door honger en ellende was omgekomen. Onder het regien van van Mook heerst er een ontzettende ellende en een chaotische toestand in het binnenlands bestuur in Indië. Het regerende kabinet wordt geleid door een Minister-President, die zich o.a. door Minister Jonkman laat leiden. Veel factoren wijzen erop, dat de huidige toestand moet spaak lopen. In een dagblad stond een naar sprekers mening juiste opmerking, dat men om de communisten te bestrijden, eerst zelf voor 50% communist moest worden. Er bestaan volgens spreker tweeërlei opvattingen ten aanzien van de vraag: Wat maakt ons Koninkrijk een staat, die vast staat in de woelingen der tijden. De eerste opvatting luidt: zie de staat als een historisch gegeven, dat wij niet hebben gemaakt, doch dat ons door geslachten is overgegeven. Het is het borduurwerk van de Almachtige. Noch socialisten, noch Calvinisten, noch Rooms-Katholieken hebben hem gemaakt! Niemand kan zeggen: "dat heb ik gemaakt". De staat rechtvaardigt zichzelf door een rechtvaardig bestuur. Dan kan in de grondwet staan, dat de Koningin de rechten van de staat heeft te verdedigen, want het is recht, de door God geroepen hebben, wanneer er een tyran heerst, de taak en de plicht om, wanneer de tijd gekomen is, de taak van de tyran over te nemen. De andere opvatting houdt in, dat men de staat gehoorzaamt, omdat men dit wil. De staat rust op de wil van de regering. "We vragen wat ze willen en daarnaar richten we de staat in."

In Europa heerst een bacil: iedere nationaliteit moet zijn eigen staat hebben. Zo ook Indië voor de Indonesiërs. Dit dogma werkt als een verwoestende bacil: "wij zijn onafhankelijk, laten zij dit ook zijn". Dit is echter door en door vals, want in Nederlands-Indië is niet één volk van inheemsen, doch daar wonen Indo-Europeanen, Chinezen, Javanen, Ambonezen, enz. Men had spreker al zo vaak voorgehouden, dat het nu al zo ver gekomen was, dat het toch niet meer anders ging. Men staatssecretaris had aan spreker gezegd: "we moeten er ons maar bij neerleggen". Op een vraag daartoe van spreker had deze secretaris geantwoord, dat hij dan in 1949 naar heen ging. Dit is een verkeerd standpunt. Zo vals als het nationaliteitsprincipe was ook het standpunt, dat Indië louter een land van "bruinen" was. Het nationaliteitsprincipe stamde uit de heidenwereld, waar elke voorname stam een eigen land had. Het Koninkrijk der Nederlanden maakte daaraan een eind. "Als gij allen hebt één Heer, en dat hebt ge, en ge moet Hem gehoorzaam zijn, dan is het ook mogelijk om samen te leven". Zo waren wij geworden één volk van Friezen, Franken en Saksers. Zo zijn wij één volk van Friezen, Franken, Saksers, Javanen, enz. Daardoor was Nederland een

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN,

19

LITT.:

No.:

BIJL.:

BETR.:

(vervolg)

Verzoeken bij beantwoording datum, letter en nummer van dit schrijven aan te halen.

stabiële staat. Een andere valse redenering luidt: "Maar Azië is toch ontwaakt!" Japan echter exploiteerde en onderdrukte Indië in de laatste oorlog. Is dat een ontwakend Azië? Op de eerste plaats moet er rust en orde heersen, pas dan als er orde heerst kan men rekening houden met rechtvaardige aspiraties. Dit doet men echter niet. Men zie naar de Ambonezen en de Nederlandse onderdanen. Niemand kan zich uitspreken onder de terreur van Soekarno. Een Javaans edelman verklaarde meer bij spreker te horen dan bij van Mook. Onze soldaten leveren het bewijs, dat de Indonesiërs zich onder hen veilig voelen. De foutieve gedachte in het hoofd van onze Regeerders luidt: "Hoe kan in deze troebele tijden naar voren komen, hetgeen een volk wil?" Er is geen staatsbestuur in Indië, alle staatsinstellingen zoals de volksraad, de provinciale staten, de gemeenteraden, enz. enz. ontbreken in de Republiek.

Er is in ons volk een bacil, welke drijft in de richting van een totalitair bestuur. Ons parlementair stelsel werkt niet meer. Wij moeten sterk worden, doch kunnen dit eerst, wanneer wij orde op eigen zaken hebben gesteld.

Men had spreker al vaak voorgehouden, dat hij beter kon ophouden, omdat het proces al zo ver gevorderd was. Inderdaad: Men kon niet meer ongedaan maken, dat miljoenen omgekomen zijn en de gesneuvelde soldaten niet meer terugroepen en de verslonden miljarden niet terugkrijgen. Ook niet ongedaan maken, wat in strijd met wet en grondwet was getekend. Wat men echter wel kan, is het recht herstellen; het stel geven aan verloren prestige en de opstand onderdrukken. Men moet tonen wat men waard is. Toen, dat men wenst te leven onder het schild van het Koninkrijk der Nederlanden. Men moet zijn verantwoordelijkheid en zijn plicht begrijpen. Weest er U van bewust, dat gij de internationale situatie de baas kunt door U de vastberaden Nederlander van voorheen te tonen. Oranje staat immers nog aan het hoofd. Spreker herinnerde aan de Briel en de gevolgen daarvan voor het land. Met een bewogen oproep tot het Nederlandse volk om nimmer te wanhopen besloot hij te 20.20 uur zijn rede.

Dezelfde spreker, die de vergadering opende, dankte de Heer Gerbrandy en stelde de gelegenheid open tot het stellen van vragen. Hiervan werd door slechts één persoon gebruik gemaakt. De vragensteller, die onverstaanbaar was, had, zoals bleek uit het antwoord van Prof. Gerbrandy, een vraag gesteld met betrekking tot de a.s. grondwetswijziging. Prof. Gerbrandy zeide in zijn antwoord verheugd te zijn het nog even te kunnen hebben over de op handen zijnde grondwetswijziging. Hij juichte de grondwetswijziging toe in die zin, dat nu het Nederlandse volk gelegenheid kreeg om zich uit te spreken. Op deze wijziging moest het Nederlandse volk een afwijzend antwoord geven. Toen Lingadjati aan de orde kwam, zeide men, dat dit "raar" geformuleerd was. Men antwoordde toen, dat hetgeen daar geformuleerd was, geen grondwet, door een staatkundig program was. Uit de nieuwe wijziging blijkt

-niet-

niet wat "Souverein Gezag" is. Het is zaak, dat er klaarheid komt omtrent "Souverein Gezag". Er moet een reëel Koninklijk Gezag komen. Men spreekt van een "Unie", doch het gezag van deze "Unie" is niet in de grondwetswijziging vastgelegd. De "Unie" zou een onafhankelijk Indië en een onafhankelijk Nederland omvatten, die samengebonden zijn. Volgens spreker kon dit evenmin bestaan als de quadratuur van de cirkel. Men was de weg der "Unie" opgegaan, zonder te weten, wat daarbij uit de bus kwam. Spreker noemde dit een misdaad. Hij hoopte daarom, dat het Nederlandse volk straks "Neen" zou zeggen en riep alle Limburgse mannen en vrouwen op om bij de verkiezingen een daverend "Neen" te doen horen.

De Oud-Minister van Koloniën Ch. Welter begon zijn redevoering met te verklaren, dat wat in Indië thans gebeurt, gedeeltelijk rust op de schouders van onze vroegere bondgenoten, doch vooral op de schouders van onze tegenwoordige Regering. Hij zou er gaarne iets voor over hebben, indien hij iets plezierigs, iets moois en goeds van Indië kon vertellen, daar ook bij de aanwezigen velen zijn, die naaste verwanten in Indië hebben. Hij moet thans thans echter critiek oefenen. Op het ogenblik is ieder op oorlogspad tegen het communisme. De partijen echter, die het meest op oorlogspad zijn, hebben met de communisten samengewerkt zoals de P.v.d.A. en de K.V.P. Op 13 Maart j.l. werd deze strijd officieel geopend. Dit vindt spreker prachtig, maar hiermede had een jaar geleden een aanvang moeten zijn gemaakt, dan zou veel ellende, ook voor Indië, zijn voorkomen. Men maakt een wetsontwerp, waarbij de communistische wethouders en gedeputeerden zullen worden ontslagen. Een communistisch wethouder van Lutjebroek moet worden ontslagen; men laat echter wel toe, dat de rode machthebbers in Djokja kunnen blijven zitten. Het is verkeerd in Holland de communistische wethouders te ontslaan en tegelijkertijd in Indië met de communisten zaken te doen. Dit is tegenstrijdig en geen consequente politiek. Hoe is het mogelijk, dat de partijen, die nu een grote mond hebben tegen het communisme, gezamenlijk met de communisten het Indische beleid steunden? De politiek van Romme werd gesteund door de communisten. Het communisme en het socialisme bevatten in wezen geen verschil. De methodes van beide zijn verschillend, niet de beginselen. De P.v.d.A. is niet zo erg democratisch, zij schrikt er niet voor terug om met een minderheid de meerderheid hun wil op te leggen en ze zijn er trots op. De voorzitter van de socialistische fractie verklaarde, dat deze de richtlijnen van de Regering wil bepalen, iets wat in wezen communistisch is. De P.v.d.A. is in wezen geen nationale partij. Haar politiek is niet nationaal doch internationaal. Machten buiten Europa dulden niet, dat Nederland een grote macht zal worden door Indië. De houding van de sociaal-democraten in Nederland is steeds stuitend geweest, gezien hun leuzen, zoals het gebroken geweertje, geen man en geen cent voor Indië, e.d. Duizenden Nederlanders en miljoenen Indonesiërs werden omgebracht, die op rekening komen van de rode revolutie. Hierover hoorde men nooit critiek. Wel heeft men mooie woorden over voor Attlee en Schumann. De oppositie wil orde, rust en veiligheid in Indië, op democratische wijze, volgens de grondwet. Gerbrandy en Welter worden voor reactionairen uitgescheiden. Wat is dan progressief?

De P.v.d.A. is internationaal georiënteerd. Zij is onbruikbaar voor de bestrijding van het communisme. Het communisme is de daad van de gedachte van de P.v.d.A. Deze partijen hebben kans gezien ons land bijna te slopen en aan de rand van de afgrond te brengen. Ons inkomen voor de oorlog was voor 15 à 16% direct of indirect afkomstig uit Indië. Deze zullen wij missen, als Indië voor ons verloren gaat. Dit betekent voor de welgestelden slechts een kleinigheid, een sigaar minder, een operabezoek minder of een japon minder; voor 96% van onze bevolking betekent het echter alles wat ons leven plezieriger maakte. En als dit gebeurt, zullen wij aan de P.v.d.A. en de K.V.P. vragen: Waar blijft gij met Uw sociaal programma? Spreker vervolgde met de vraag: Wat gebeurt er in Indië? Hij beantwoordde deze vraag met te zeggen dat hij het niet wist. De zaak is er zo verward en verwaterd, dat hij niet meer weet wat er gebeurt. Er zit geen logisch verband meer in deze zaak. Zij is in het moeras geraakt. Volgens Prof. Romme is men thans bezig met een staatkundige opbouw van Indië. Hiervan is echter niets te constateren, wel van afbraak. Prof. Romme gaf toe, dat er een reële Unie tussen Indië en

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN;

19 .

LITT.:

No.:

BIJL.:

BETR.:

(vervolg)

Verzoeken bij beantwoording datum, letter
en nummer van dit schrijven aan te halen.

onze Regering zou komen. Wat werd er echter overeengekomen op de Renville? En wat hebben wij daar ondertekend? Dat de staten van Indonesië onafhankelijk zullen zijn, dus los van het Koninkrijk. Het verkiezingsmanifest van de K.V.P. hield in, dat het doel was een hechte staatkundige, economische grondslag met Indonesië onder reëel, kundig Koninklijk Gezag. De K.V.P. houdt zich niet aan haar programma. Zij is weifelend geweest in haar politiek. Ik heb nooit een slecht of kwaad woord over de K.V.P. gezegd. Het is een goede partij, heeft een goed programma, doch zij heeft slechte vrienden en is thans weifelend.

Wat in Indië gebeurde sinds de capitulatie van Japan is te erg geweest. Er vielen miljoenen slachtoffers en er werd voor miljarden beschadigd. Na Augustus zijn duizend van onze jongens doelloos gevallen. Dat is te erg, daar moet op gewezen worden. De Verantwoording is voor de K.V.P. Op 1 April had Nederland geen dollars meer. Het Marshall-plan kan enige maanden respijt geven. Het kabinet Beel heeft goede dingen gedaan, zoals o.a. op het gebied der sociale verzekeringen. Het is echter niet de hoofdzaak of men nu door een of andere verzekering meer guldens krijgt, doch wel, wat men voor die guldens krijgt, wat die waard zijn. Die guldens worden met de dag minder waard. Iedere dag wordt alles duurder. De begroting sluit met een tekort van 16 miljoen gulden. Dit betekent inflatie. Thans zijn er 300.000 ambtenaren meer als voor de oorlog, die rapporten schrijven en formulieren invullen. De zakenlieden moeten de formulieren met tientallen invullen; dit is een van de oorzaken van de val van de gulden. Het parlement is nooit zo gering in aanzien geweest als thans. Het tegenwoordige beleid heeft ons volk moe gemaakt. Men zegt, dat er niets tegen te doen is. Dit mag ons volk niet aangrijpen. Het volk is uiteindelijk de baas. De kamerleden worden door het volk gekozen. Wij zien hoe de industriëlen en ook de kleine middenstand willen, dat ons volk omhoog komt. Wij moeten daar allen aan meewerken. Deze, onder socialistische invloed staande, regering moet weg en hiervoor moet komen een nationale regering. Wij willen in Indië geen achterlijke politiek. De bewering, dat Gerbrandy en Welter reactionairen zijn is een leugen. Wij zijn er tegen het volk te bedriegen en hun guldens te geven, die maar 10 of 5 cent waard zijn. Wij willen ons volk gelukkig maken. Wij willen geen politieke leuzen, maar politieke werkelijkheid. Onze reactie is voor het welzijn van Nederland en Indië.

Laten wij een afspraak maken door bij de a.s. verkiezingen de stem uit te brengen, zo, dat wij weten, dat Nederland een echt democratisch land zal zijn en dat in Indië een vooruitstrevende politiek gevolgd wordt. Wij hopen hier en ginds onze vlag te behouden, de vlag, die het symbool is van recht en gerechtigheid. Hiermede beëindigde hij zijn redevoering, welke ongeveer een uur had geduurd.

De bijeenkomst had een ordelijk verloop. Aan de ingangen van beide zalen was uitgebreide lectuur over Indonesië tegen betaling verkrijgbaar.

o/s.

I.D. Heerlen.

Grote Openbare Vergadering

op DONDERDAG 8 APRIL 's avonds 7.15 uur
te TREEBEEK in het Ned. Herv. Jeugdhuis, Maanstraat,
en in het Gereformeerde Jeugdhuis, 2e Spoordwarsstraat.

Spreekers:

PROF. MR. P. S. GERBRANDY

Onderw.: „De dreigende onderg. v. h. Koninkrijk”

OUD-MIN. C. J. I. M. WELTER

Onderw.: „Nederland—Indië”.

Kaarten à f. 0.30 verkrijgbaar bij R. J. MULDER, Pr. Hendriklaan 129 en M. KOOISTRA, Heiligenstr. 10, Brunssum; A. H. R. BOUMA, Adelaarstraat 29, Heerlerheide; H. VAN VREESWIJK, Caumerbeekl. 24, Tel. 4895, Heerlen; Boekhandel HULST t/o Emma, Treebeek en bij de beide Jeugthuizen. Voor zover voorradig * avonds aan de zaal.

bylage 33243.

bylage 33243

Indië verloren, Rampspoed geboren!!

Als er iets is waarvan het Nederlandsche Volk thans de werkelijkheid begint te beseffen, dan zijn het wel de bekende woorden die hier als opschrift boven vermeld staan!

Want langzamerhand is de Indische kwestie voor duizenden in den Lande een ware nachtmerrie geworden.

Immers bijna twee jaren is de Nederlandse Regering bezig om met Soekarno c.s. tot overeenstemming te komen, zonder zich ook maar enigszins te storen aan de vele, zeer vele bezwaren, die tegen dit beleid zijn aangevoerd!

En nog steeds ziet de Regering niet in dat de Collaborateur Soekarno er op uit is tijd te winnen, wetende dat hij ons daarmee op de duur financieel kapot maakt, gezien het feit dat Leger en Vloot in Nederlands Indië ons niet minder dan 3 miljoen gulden per dag kosten.

Een beleid waardoor dagelijks NEDERLANDS BESTE ZONEN ALS SLACHTOFFER VALLEN, LEED EN VERDRIET in tal van gezinnen brengend.

En nog is het einde van dit afschuwelijk drama niet in zicht.

Na het onwaardige Lingadjatti der Regering, is thans de kwestie in handen van de Veiligheidsraad, waarin de Regering bij monde van de heer Mr Van Kleffens betoogde, „dat met Soekarno en zijn trawanten niet te onderhandelen viel...“

Nauwelijks echter was zij tot dit inzicht gekomen, of zonder enig protest harerzijds is zij opnieuw bereid besprekingen met deze lieden te gaan voeren.

Ligt hier niet een verklaring in dat zij onmachtig is het Indische probleem in het ware belang van Indië en Nederland te kunnen oplossen?

Aan dit optreden, dat zóó veel ellende over beide Volken heeft gebracht, behoort een einde te komen en wil het Nationaal Comité Rijkseenheid Handhaving van Gezag, in een ongedeeld Koninkrijk in het waarachtig belang van zowel het Indische- als het Nederlandse Volk!

Wij roepen U op deze actie financieel te willen steunen en deze hoogst ernstige zaak in Uw gebed op te dragen aan de Almachtige God, Die waar mensen immer falen, ook redding geven kan uit deze grote nood!

Het Comité Handhaving Rijkseenheid
Brunssum—Hoensbroek

Aan het Comité Handhaving Rijkseenheid Brunssum—Hoensbroek

Ondergetekende

straat, huisnummer

woonplaats

geeft zich hiermede op als contribuant van het Comité „Handhaving Rijkseenheid“ in Brunssum—Hoensbroek voor een ^{*jaarlijkse} ~~halfjaarlijkse~~ bijdrage ad f

Bovendien stelt hij/zij voor éénmaal een gift beschikbaar ad f

*verzoekt hem/haar te noteren als abonné van het Laatste Nieuws uit Indië, à f 2,25 p. kwartaal

*Hij/zij zal dit bedrag storten of gireren op nummer 262975 van W. Eghuis, Treebeekstraat 103 Treebeek of 345848 van R. J. Mulder, Pr. H. Laan 129, Brunssum, met vermelding „Handhaving Rijkseenheid“

*Over dit bedrag kan worden beschikt.

Handtekening.

*Doorhalen wat niet verlangd wordt.

27 April

OPGELEGD

B. 33243.
een.
VIII. TZ.5.

OPGELEGD
OPGELEGD

Vergadering "Comité Handhaving Rijkseenheid".

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens ter kennisgeving aan te bieden afschrift van een geheim rapport over een op 8 April j.l. te Heerlen door het "Comité Handhaving Rijkseenheid" gehouden openbare vergadering, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Makers deze:

Aan:
E.E.de Minister-Plsident,
Z. de Minister van Overzeede Geb. delen,
t.
Ms-CRAVENHAME.

L.L.van Laere.

G E H E I M .

Door het Comité Handhaving Rijkseenheid werd te Heerlen-Treebeek op Donderdag 8 April j.l. te 19.15 uur een openbare vergadering belegd in het Nederlands Hervormd Jeugdhuis aan de Maanstraat en het Gereformeerd Jeugdhuis, 2e Spoorwarsstraat.

De capaciteit der zalen was voor elk plm. 200 personen.

In eerstgenoemde zaal waren ongeveer 100 personen en in de andere ongeveer 150 personen aanwezig, waaronder verschillende intellectuelen en protestantse geestelijken.

Als sprekers traden op: Professor Mr. P.S. Gerbrandy, Oud-Ministerpresident en C. J. I. M. Wever, Oud-Minister van Koloniën.

Te 19.15 uur opende een onbekende spreker in het Nederlands Hervormd Jeugdhuis de vergadering en sprak er zijn voldoening over uit, dat de benodigde vergaderplaats was verkregen door samenvoeging van beide genoemde jeugdhuizen. Vervolgens heette hij Prof. Gerbrandy welkom, die eerst in de ene en vervolgens in de andere zaal het woord zou voeren. Verder deelde hij mede, dat aan een leder aan de ingang van de zaal een formulier was ter hand gesteld met de bedoeling, dat men er iets op zou zetten. Verder deelde hij mede, dat op 22, 23 en 24 April e.k. in het café-restaurant Ruto te Heerlen een tentoonstelling zal worden gehouden over het werk van "Ons Indië", terwijl op 29 April e.k. te 20 uur Prof. Gerretson zal komen spreken in de zaal Schippers te Heerlen. Hierna wordt op zijn verzoek door de aanwezigen het Limburs Volkslied gezongen, waarop hij nog mededeelde, dat er na de rede van Prof. Gerbrandy gelegenheid zou zijn tot het stellen van vragen.

Prof. Gerbrandy, die hierop een redevoering hield met als onderwerp: "De dreigende ondergang van het Koninkrijk", begon met er aan te herinneren, dat het dit jaar 350 jaren geleden is, dat men naar het oordeel van een groot geschiedschrijver Nederland had geplaatst in de rij der vrije staten. Vijftig jaar later werd bij de vrede van Munster, internationaal en volkenrechtelijk, Nederland in de rij der staten erkend. In 1848 werd de hoeksteen gelegd in onze constitutie: De onschendbaarheid van de Kroon en de verantwoordelijkheid der Ministers, zoals dit naden schijnbaar nog is. In 1898 besteeg Koningin Wilhelmina de troon. Het jaar 1948 is dus een jaar van gedenken, en wij hopen zowel het ontstaan van de staat als het 50-jarig Regeringsjubileum van onze Koningin met vreugde en dankbaarheid te herdenken. Toch is er een beklemming van het gemoed: De internationale toestand is verontrustend door de grote tegenstelling tussen de U.S.A. en de U.S.S.R. Zij beiden zijn als de sterksten uit de laatste wereldoorlog gekomen. De Engelse vloot was steeds de sterkste ter wereld, terwijl nu de Amerikaanse vloot driemaal zo sterk is als de Britse. De U.S.A. zijn in het bezit van de atoombom. Daartegenover staat de Sovjet-Unie, welke een vijfde deel van het aardoppervlak omvat en met inbegrip van de vazalstaten 300 miljoen zielen telt. Tussen deze twee grootmachten bestaat een enorme spanning en toch kan men zeggen, dat geen van beide de oorlog wil. Tegelijkertijd echter worden door beide staten daden gesteld, welke noodwendig tot oorlog moeten leiden. De Westelijke mogendheden scholden Italië plotseling zijn oorlogsschulden kwijt, terwijl van de andere kant de Sovjet-Unie zijn best doet om voor de e.s. verkiesingen in Italië een toestand te krijgen zoals in Tsjecho-Slowakije. De oorlogsproductie stijgt. Het Marshall-plan wijst er op, dat men vooreerst een gezonde economie in West-Europa wil hebben, maar ook, dat men de dreiging van Rusland ganselt. Wijzende op de vazalstaten van Rusland wordt verklaard, dat deze slechts een verdedigingsgordel tegen een

eventuele agressie vormen. Spreker vraagt zich echter af, waarom dan nog infiltratie en penetratie in andere landen plaats had. Dit doet men dan niet met vredelievende bedoelingen. Er zit agressie en contra-agressie in de lucht, hetgeen de internationale toestand zo dreigend maakt. Men zegt niets anders dan vrede te willen, maar de spanning is intussen zo groot geworden, dat kleine oorzaken kunnen werken als de lont in het buskruit. Thans staat ons Koninkrijk hier in Europa met 10 miljoen en over zee met 70 miljoen zielen. Er zijn meerdere staten, welke geen geografisch geheel vormen en toch groot werden. Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat uit Nederland en Indië. Er is een samenbinding tusson deze twee, welke zeer eng is. Van bepaalde zijde wordt dit betwist. Maar Nederland zonder Indië is geen Nederland en Indië zonder Nederland is geen Indië. Nederland zonder de industrie, welke in de negentiende en twintigste eeuw in Limburg is ontstaan, is even ondenkbaar als Indië zonder de Nederlandse cultures. Beide zijn het werk van het Nederlandse genie. Dit geldt ook op staatkundig gebied. De indeling van Indië in deelstaten is op zichzelf niet verkeerd. De economische eenheid is daarbij echter onmisbaar en deze is een gevolg van het Nederlandse staatsbestuur. Zoals het Indische volk leeft en reilt en zeilt, kan men het zonder Nederland niet meer denken. Men verwijt de mensen van Handhaving Rijkseenheid, dat deze de koloniale toestanden terug willen brengen. Het vocht echter voor een rechtsstaat met democratische vrijheden. Spreker vroeg zich dan ook af, hoe de huidige ellendige toestanden in Indië mogelijk waren en deelde in dit verband mede, dat op Madoera 30-40% van de bevolking door honger en ellende was omgekomen. Onder het regiem van Van Mook heerst er een ontzettende ellende en een chaotische toestand in het binnenlands bestuur in Indië. Het regerende kabinet wordt geleid door een Minister-President, die zich o.a. door Minister Jonkman laat leiden. Veel factoren wijzen er op, dat de huidige toestand moet spaak lopen. In een dagblad stond een naar sprekers mening juiste opmerking, dat men om de communisten te bestrijden, eerst zelf voor 50% communist moest worden. Er bestaan volgens spreker tweeërlei opvattingen ten aanzien van de vraag: Wat maakt ons Koninkrijk een staat, die vast staat in de woelingen der tijden. De eerste opvatting luidt: Zie de staat als een historisch gegeven, dat wij niet hebben gemaakt, doch dat ons door geslachten is overgegeven. Het is het borduurwerk van de Almachtige. Noch socialisten, noch Calvinisten, noch Rooms-Katholicken hebben hem gemaakt. Niemand kan zeggen: "dat heb ik gemaakt". De staat rechtvaardigt zichzelf door een rechtvaardig bestuur. Dan kan in de grondwet staan, dat de Koningin de rechten van de staat heeft te verdedigen, want het is recht. De door God geroepen hebben, wanneer er een tyran heerst, de taak en de plicht om, wanneer de tijd gekomen is, de taak van de tyran over te nemen. De andere opvatting houdt in, dat men de staat gehoorzaamt, omdat men dit wil. De staat rust op de wil van de regering. "We vragen wat ze willen en daarnaar richten we de staat in".

In Europa heerst een bacil: iedere nationaliteit moet zijn eigen staat hebben. Zo ook Indië voor de Indonesiërs. Dit dogma werkt als een verwoestende bacil: "Wij zijn onafhankelijk, laten zij dit ook zijn". Dit is echter door en door vals, want in Nederlands-Indië is niet één volk van inheemsen, doch daar wonen Indo-Europeanen, Chinezen, Javanen, Ambonezen enz. Men had spreker al zo vaak voorghouden, dat het nu al zo ver geko-

men was, dat het toch niet meer anders ging. Een staatssecretaris had aan spreker gezegd: "We moeten er ons maar bij neerleggen". Op een vraag daartoe van spreker had deze secretaris geantwoord, dat hij dan in 1949 maar heen ging. Dit is een verkeerd standpunt. Zo vals als het nationaliteitsprincipe was ook het standpunt, dat Indië louter een land van "bruinen" was. Het nationaliteitsprincipe stamde uit de heidenwereld, waar elke voornamse stam een eigen land had. Het Koninkrijk der Nederlanden maakte daaraan een eind. "Als gij allen hebt één Heer, en dat hebt ge, en ge moet Hem gehoorzaam zijn, dan is het ook mogelijk om samen te leven". Zo waren wij geworden één volk van Friezen, Franken en Saksers. Zo zijn wij één volk van Friezen, Franken, Saksers, Javanen enz. Daardoor was Nederland een stabiele staat. Een andere valse redenering luidt: "Maar Azië is toch ontwaakt!" Japan echter exploiteerde en onderdrukte Indië in de laatste oorlog. Is dat een ontwakend Azië? Op de eerste plaats moet er rust en orde heersen, pas dan als er orde heerst kan men rekening houden met rechtvaardige aspiraties. Dit doet men echter niet. Men zie naar de Ambonezen en de Nederlandse onderdanen. Niemand kan zich uitspreken onder de terreur van Soekarno. Een Javaans edelman verklaarde meer bij spreker te horen dan bij Van Mook. Onze soldaten leveren het bewijs, dat de Indonesiërs zich onder hen veilig voelen. De foutieve gedachte in het hoofd van onze Regeerders luidt: "Hoe kan in deze troebele tijden naar voren komen, hetgeen een volk wil?" Er is geen staatsbestuur in Indië, alle staatsinstellingen zoals de volksraad, de provinciale staten, de gemeenteraden, enz. enz. ontbreken in de Republiek.

Er is in ons volk een bacil, welke drijft in de richting van een totalitair bestuur. Ons parlementair stelsel werkt niet meer. Wij moeten sterk worden, doch kunnen dit eerst, wanneer wij erde op eigen zaken hebben gesteld.

Men had spreker al vaak voorgehouden, dat hij beter kon ophouden, omdat het proces al zo ver gevorderd was. Inderdaad: Men kon niet meer ongedaan maken, dat millicenen omgekomen zijn en de geeneuvelde soldaten niet meer terugroepen en de verslonden miljarden niet terugkrijgen. Ook niet ongedaan maken, wat in strijd met wet en grondwet was getekend. Wat men echter wel kan, is het recht herstollen; herstel geven aan verloren prestige en de opstand onderdrukken. Men moet tonen wat men waard is. Tonen, dat men wonst te leven onder het schild van het Koninkrijk der Nederlanden. Men moet zijn verantwoordelijkheid en zijn plicht begrijpen. Weest er U van bewust, dat gij de internationale situatie de baas kunt door U de vastbesaden Nederlanders van voorheen te tonen. Oranje staat immers nog aan het hoofd. Spreker herinnerde aan de Bril en de gevolgen daarvan voor het land. Met een bewogen oproep tot het Nederlandse volk om nimmer te wanhopen besloet hij te 20.20 uur zijn rede.

Dezelfde spreker, die de vergadering opende, dankte de Heer Gerbrandy en stelde de gelegenheid open tot het stellen van vragen. Hiervan werd door slechts één persoon gebruik gemaakt. De vragensteller, die onverstaaenbaar was, had, zoals bleek uit het antwoord van Prof. Gerbrandy, een vraag gesteld met betrekking tot de a.s. grondwetswijziging. Prof. Gerbrandy zeide in zijn antwoord, verheugd te zijn het nog even te kunnen hebben over de op handen zijnde grondwetswijziging. Hij richtte de grondwetswijziging toe in die zin, dat nu het Nederlandse volk gelegenheid kreeg om zich uit te spreken. Op deze wijziging moest het Nederlandse volk een afdrukkend antwoord geven. Toen

Linggadjati aan de orde kwam, zeide men, dat dit "raar" geformuleerd was. Men antwoordde toen, dat hetgeen daar geformuleerd was, geen grondwet, door een staatkundig program was. Uit de nieuwe wijziging blijkt niet wat "Souverein Gezag" is. Het is de zaak, dat er klaarheid kome omtrent "Souverein Gezag". Er moet een reëel Koninklijk Gezag komen. Men spreekt van een "Unie", doch het gezag van deze "Unie" is niet in de grondwetswijziging vastgelegd. De "Unie" zou een onafhankelijk Indië en een onafhankelijk Nederland omvatten, die samengebonden zijn. Volgens spreker kon dit evenmin bestaan als de quadratuur van de cirkel. Men was de weg der "Unie" opgegaan, zonder te weten, wat daarbij uit de bus kwam. Spreker noemde dit een misdaad. Hij hoopte daarom, dat het Nederlandse volk straks "Neen" zou zeggen en riep alle Limburgse mannen en vrouwen, op om bij de verkiezingen een daverend "Neen" te doen horen.

De Oud-Minister van Koloniën Ch. Welter begon zijn redevoering met te verklaren, dat wat in Indië thans gebeurt, gedeeltelijk rust op de schouders van onze vroegere bondgenoten, doch vooral op de schouders van onze tegenwoordige Regering. Hij zou er gaarne iets voor over hebben, indien hij iets plezierigs, iets moois en goeds van Indië kon vertellen, daar er ook bij de aanwezigen velen zijn, die naaste verwanten in Indië hebben. Hij moet thans echter critiek oefenen. Op het oogenblik is ieder op oorlogspad tegen het communisme. De partijen echter, die het meest op oorlogspad zijn, hebben met de communisten samengewerkt zoals de P.v.d.A. en de K.V.P. Op 13 Maart j.l. werd deze strijd officieel geopend. Dit vindt spreker prachtig, maar hiermede had een jaar geleden een aanvang moeten zijn gemaakt, dan zou veel ellende, ook voor Indië, zijn voorkomen. Men maakt een wetsontwerp, waarbij de communistische wethouders en gedeputeerden zullen worden ontslagen. Een communistisch wethouder van Lutjebroek moet worden ontslagen; men laat echter wel toe, dat de rode machthebbers in Djokja kunnen blijven zitten. Het is verkeerd in Holland de communistische wethouders te ontslaan en tegelijkertijd in Indië met de communisten zaken te doen. Dit is tegenstrijdig en geen consequente politiek. Hoe is het mogelijk, dat de partijen, die nu een grote mond hebben tegen het communisme, gezamenlijk met de communisten het Indische beleid steunden? De politiek van Romme werd gesteund door de communisten. Het communisme en het socialisme bevatten in wezen geen verschil. De methodes van beide zijn verschillend, niet de beginselen. De P.v.d.A. is niet zo erg democratisch; zij schrikt er niet voor terug om met een minderheid de meerderheid hun wil op te leggen en ze zijn er trots op. De voorzitter van de socialistische fractie verklaarde, dat deze de richtlijnen van de Regering wil bepalen, iets wat in wezen communistisch is. De P.v.d.A. is in wezen geen nationale partij. Haar politiek is niet nationaal doch internationaal. Machten buiten Europa dulden niet, dat Nederland een grote macht zal worden door Indië. De houding van de sociaaldemocraten in Nederland is steeds stuitend geweest, gezien hun leuzen, zoals het gebroken gewoertje, geen man en geen cent voor Indië, e.d. Duizenden Nederlanders en miljoenen Indoesiers werden omgebracht, die op rekening komen van de rode revolutie. Hierover hoorde men nooit critiek. Wel heeft men mooie woorden over voor Attlee en Schumann. De oppositie wil orde, rust en veiligheid in Indië, op democratische wijze, volgens de grondwet. Gorbrandy en Welter worden voor reactionairen uitgescheiden. Wat is dan progressief?

De P.v.d.A. is internationaal georiënteerd. Zij is onbruikbaar voor de bestrijding van het communisme. Het communisme is de daad van de gedachte van de P.v.d.A. Deze partijen hebben kans gezien ons land bijna te slopen en aan de rand van de afgrond te brengen. Ons inkomen voor de oorlog was voor 15 à 16% direct of indirect afkomstig uit Indië. Deze zullen wij missen, als Indië voor ons verloren gaat. Dit betekent voor de welgestelden slechts een kleinigheid, een sigaar minder, een opera-bezoek minder of een japon minder; voor 96% van onze bevolking betekent het echter alles wat ons leven plezieriger maakte. En als dit gebeurt, zullen wij aan de P.v.d.A. en de K.V.P. vragen: Waar blijft gij met Uw sociaal programma? Spreker vervolgde met de vraag: Wat gebeurt er in Indië? Hij beantwoordde deze vraag met te zeggen, dat hij het niet wist. De zaak is er zo verward en verwaterd, dat hij niet meer weet wat er gebeurt. Er zit geen logisch verband meer in deze zaak. Zij is in het moeras geraakt. Volgens Prof. Romme is men thans bezig met een staatkundige opbouw van Indië. Hiervan is echter niets te constateren, wel van afbraak. Prof. Romme gaf toe, dat er een reële Unie tussen Indië en onze Regering zou komen. Wat werd er echter overeengekomen op de Renville? En wat hebben wij daar ondertekend? Dat de staten van Indonesië onafhankelijk zullen zijn, dus los van het Koninkrijk. Het verkiezingsmanifest van de K.V.P. hield in, dat het doel was een hechte staatkundige, economische grondslag met Indonesië onder reëel, kundig Koninklijk Gezag. De K.V.P. houdt zich niet aan haar programma. Zij is weifelend geweest in haar politiek. Ik heb nooit een slecht of kwaad woord over de K.V.P. gezegd. Het is een goede partij, heeft een goed programma, doch zij heeft slechte vrienden en is thans weifelend.

Wat in Indië gebeurde sinds de capitulatie van Japan is te erg geweest. Er vielen millioenen slachtoffers en er werd voor miljarden beschadigd. Na Augustus zijn duizend van onze jongens doelloos gevallen. Dat is te erg, daar moet op gewezen worden. De verantwoording is voor de K.V.P. Op 1 April had Nederland geen dollars meer. Het Marshall-plan kan enige maanden respijt geven. Het kabinet Beek heeft goede dingen gedaan, zoals o.a. op het gebied der sociale verzekeringen. Het is echter niet de hoofdzaak of men nu door een of andere verzekering meer guldens krijgt, doch wel, wat men voor die guldens krijgt, wat die waard zijn. Die guldens worden met de dag minder waard. Iedere dag wordt alles duurder. De begroting sluit met een tekort van 16 miljoen gulden. Dit betekent inflatie. Thans zijn er 300.000 ambtenaren meer als voor de oorlog, die rapporten schrijven en formulieren invullen. De zakenlieden moeten de formulieren met tientallen invullen; dit is een van de oorzaken van de val van de gulden. Het parlement is nooit zo gering in aanzien geweest als thans. Het tegenwoordig beleid heeft ons volk mee gemaakt. Men zegt, dat er niets tegen te doen is. Dit mag ons volk niet aangrijpen. Het volk is uiteindelijk de baas. De kamerleden worden door het volk gekozen. Wij zien hoe de industriëlen en ook de kleine middenstand willen, dat ons volk omhoog komt. Wij moeten daar allen aan meewerken. Deze, onder socialistische invloed staande, regering moet weg en hiervoor moet komen een nationale regering. Wij willen in Indië geen achterlijke politiek. De bewering, dat Gerbrandy en Walter reactionairen zijn is een leugen. Wij zijn er tegen het volk te bedriegen en hun guldens te geven, die maar 10 of 5 cent waard zijn. Wij willen ons volk gelukkig maken. Wij willen geen politieke leuzen, maar politieke

werkelijkheid. Onze reactie is voor het welzijn van Nederland en Indië.

Latens wij een afspraak maken door bij de a.s. verkiezingen de stem uit te brengen, zo; dat wij weten, dat Nederland een echt democratisch land zal zijn en dat in Indië een vooruitstrevende politiek gevolgd wordt. Wij hopen hier en ginds onze vlag te behouden, de vlag, die het symbool is van recht en gerechtigheid. Hiermede beëindigde hij zijn redevoering, welke ongeveer een uur had geduurd.

De bijeenkomst had een ordelijk verloop. Aan de ingangen van beide zalen was uitgebreide lectuur over Indonesië tegen betaling verkrijgbaar.

C.V.D.

POLITIE ZWOLLE

V. OPGELEED

16 APR. 1948

A-33304

BUREAU B

19 APR 1948

De Heer Hoofd v/d Centrale
Veiligheidsdienst
Javastraat 68
te
's-GRAVENHAGE.-

Verzoekt bij bevestiging ons kenmerk en datum nauwkeurig aan te halen en elke zaak bij afzonderlijk schrijven te behandelen.

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Datum

No.1527/GEHEIM/Tu.14-4-'48.

Onderwerp:

Verslag gehouden openbare
vergadering door het Comi-
tê Handhaving Rijkseenheid
te Zwolle.

Hiernevens heb ik de eer UHoogEdelGe-
strengte aan te bieden een rapport, van een alhier
op 12 dezer gehouden openbare vergadering door het
Comitê Handhaving Rijkseenheid te Zwolle, aan de
inhoud waarvan ik mij refereer.

De Commissaris van Politie,
coll.

Bijl.: 1.-

(G.J.Lettinck)

Ondergetekenden Wilhelmus Hendrikus BIEMANS en Aaldert SATTIER, beiden Adjudant van Politie der gemeente Zwolle en onbezoldigd rijksveldwachter, rapporteren beleefd het navolgende:

Op Maandag 12 April 1948 te 20 uur werd door het Comité Handhaving Rijkseenheid te Zwolle in de concertzaal van het Odeon te Zwolle een openbare vergadering gehouden. Aanwezig waren 65 personen, waaronder 20 vrouwen. De aanwezige personen behoorden allen tot de middenstand of daarboven. De meesten van hen behoren tot de Gereformeerde Kerken. Er was gerekend op een bezoek van 150 personen, althans waren 150 stoelen bij verschillende tafeltjes gereed gezet. Zaalruimte 500 personen. De voorzitter van voormeld comité, genaamd David Nicolaas van NES, geboren te Bedum(Gr) 29 November 1898, kassier bij de gemeente-ontvanger te Zwolle, wonende te Zwolle aan de Wilhelminastraat No.37, opende deze vergadering. Hij sprak zijn teleurstelling uit over het feit dat zo weinig bezoekers aanwezig waren. Hij zeide dat deze vergadering belegd was om een, iets meer over Indie te horen vertellen door een persoon die, die daarover iets kon vertellen. Hij sprak verder dat men allerwegen ingang trachtte te doen vinden dat het in Indie goed gaat. Hij was daarvan niet overtuigd en hij twijfelde daar ook aan omdat LOGEMAN, van MOOK en JONKMAN allen personen waren van de STUW en dat door deze STUW steeds was gepropageerd een INDIE vrij van Nederland. Hij gaf daarna het woord aan I. H. MISSET, waarvan ons geen verdere gegevens bekend zijn. Deze MISSET las zijn referaat van papier voor en deelde mede dat hij 35 jaar in Indie werkzaam was geweest in verschillende functies en dat hij meende wel iets van Indie af te weten. Hij noemde de gebeurtenissen van de laatste jaren in Indie de grootste ramp welke Nederland kon overkomen. Deze gang van zaken zou volgens hem voor Nederland met zijn 10 miljoen inwoners de diepste ellende en armoede veroorzaken. Het Indische probleem werd door hem in twee vragen samen gevat en wel 1e, Was het Nederlandse Gezag in Indie een vloek of een zegen? 2e, Misten de inlanders hun vrijheid onder dat gezag, zoals de Nederlanders onder de Duitsers hun vrijheid misten.? Wat de eerste vraag betreft wees spreker er op hoe onder de Nederlandse vlag vrede, orde en rust in Indie heersten. Op Java alleen groeide de bevolking gedurende de laatste 100 jaar van 6-tot 50 miljoen inwoners. Wat de tweede vraag betreft, zou hij de vraag willen stellen of de Friezen in ons land hun vrijheid missen. In wezen ligt de zaak voor de inlanders niet anders dan voor de Friezen in Nederland. Onze politiek in Indie was al lang geen koloniale politiek meer. Door de Japanners werd te Djokja een drakenrijs gelegd, waaruit de Republiek werd gebroed. Met deze schijnrepubliek, die volgens spreker niet anders is dan een misdadige groep extremisten, gaat de Nederlandse Regering onderhandelen, niettegenstaande eerst werd gezegd dat daarmee niet onderhandeld kon worden. Thans is het zo ver gekomen dat weer uiteen gerukt is, wat met geduld, goede trouw en staatsmanswijsheid was opgebouwd. Achter Lingadja-ti, Kalioerang, de Renville, de slechte voorlichting van ons volk en de radierede van de Koningin, staat de geestelijke stroming van de STUW. De voorzitter maakte de spreker er at-

tent op dat er nog een film vertoond zou worden en dat zij daarvoor niet voldoende tijd meer zouden hebben als de spreker nog lang door ging. De spreker zeide dat hij nog niet uitgesproken was, doch dat hij zijn rede moest afbreken in verband met de beschikbare tijd. Hij wilde echter nog zeggen dat onze Regering in dit jubileumjaar wel een kostbaar geschenk in handen van H.M. De Koningin legt, namelijk "Een gebroken kroon."

Hierna werd de film "Tropisch Nederland" vertoond. Ongeregeligheden kwamen niet voor.

Waarvan door ons op afgelegde ambtseed is opgemaakt en getekend dit rapport.

Zwolle, 14 April 1948.

(W.H.Biemans)

(A.Sattler)

Gezien;
De Commissaris van Politie;

(G.J.Lettinck)

26 April

8.

B. 33384.
een.
VIII. TZ.4.

XXXX
XXXX

SCHEM
UITGEGEVEN I M.

Vergadering "Comité Handhaving Rijkseenheid".

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden afschrift van een geheim rapport over een op 12 April j.l. door het in hoofde dezes genoemde Comité te Zwolle gehouden openbare vergadering, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

AAN:
E. de Minister President,
de Minister van Overzeese Geb. delen,
te
GRAVENHAGE.

J.G. Grabbendam.

G E H E I M.

Op maandag 18 April 1948 te 20 uur werd door het Comité Handhaving Rijkseenheid te Zwolle in de concertzaal van het Odeon te Zwolle een openbare vergadering gehouden. Aanwezig waren 65 personen, waaronder 20 vrouwen. De aanwezige personen behoorden allen tot de middenstand of daarboven. De meesten van hen behoren tot de Gereformeerde Kerken. Er was gerekend op een bezoek van 150 personen, althans waren 150 stoelen bij verschillende tafeltjes gereed gezet. Zaalruimte 300 personen.

De voorzitter van voormeld comité, genaamd David Nicolaas van Nes, geboren te Bedum (Gr.) 29 November 1898, kassier bij de gemeente-ontvanger te Zwolle, wonende te Zwolle aan de Wilhelminastraat No. 37, opende deze vergadering. Hij sprak zijn teleurstelling uit over het feit, dat zo weinig bezoekers aanwezig waren. Hij zeide dat deze vergadering belegd was om eens iets meer over Indië te horen vertellen door een persoon, die daarover iets kon vertellen. Hij sprak verder dat men allerwegen ingang trachtte te doen vinden, dat het in Indië goed gaat. Hij was daarvan niet overtuigd en hij twijfelde daar ook aan, omdat LOGEMAN, van HOOK en JONKMAN allen personen waren van de STUY en dat door deze STUY steeds was gepropageerd een INDIË vrij van Nederland. Hij gaf daarna het woord aan I. H. MISSET, waarvan ons geen verdere gegevens bekend zijn. Deze MISSET las zijn referaat van papier voor en deelde mede, dat hij 35 jaar in Indië werkzaam was geweest in verschillende functies en dat hij meende wel iets van Indië af te weten. Hij noemde de gebeurtenissen van de laatste jaren in Indië de grootste ramp welke Nederland kon overkomen. Deze gang van zaken zou volgens hem voor Nederland met zijn 10 miljoen inwoners de diepste ellende en armoede veroorzaken. Het Indische probleem werd door hem in twee vragen samen gevat en wel le. Was het Nederlandse Gezag in Indië een vloek of een zegen? 2e. Misten de inlanders hun vrijheid onder dat gezag, zoals de Nederlanders onder de Duitsers hun vrijheid misten? Wat de eerste vraag betreft wees spreker er op hoe onder de Nederlandse vlag vrede, orde en rust in Indië heersten. Op Java alleen groeide de bevolking gedurende de laatste 100 jaar van 6 - 50 miljoen inwoners. Wat de tweede vraag betreft, zou hij de vraag willen stellen of de Friezen in ons land hun vrijheid missen. In wezen ligt de zaak voor de inlanders niet anders dan voor de Friezen in Nederland. Onze politiek in Indië was al lang geen koloniale politiek meer. Door de Japanners werd te Djokja een drakenei gelegd, waaruit de Republiek werd gebroed. Het deze schijnrepubliek, die volgens spreker niet anders is dan een misdadige groep extremisten, gaat de Nederlandse Regering onderhandelen, niettegenstaande eerst werd gezegd dat daarmee niet onderhandeld kon worden. Thans is het zo ver gekomen, dat weer uiteen gerukt is, wat met geduld, goede trouw en staatsmanswijsheid was opgebouwd. Achter Lingsadjati, Kalioerang, de Kenville, de slechte voorlichting van ons volk en de radiorede van de Koningin, staat de geestelijke stroming van de STUY. De voorzitter maakte de spreker er attent op, dat er nog een film vertoond zou worden en dat zij daarvoor niet voldoende tijd meer zouden hebben als de spreker nog lang door ging. De spreker zeide, dat hij nog niet uitgesproken was, doch dat hij zijn rede moest afbreken in verband met de beschikbare tijd. Hij wilde echter nog zeggen, dat onze Regering in dit jubileumjaar wel een kostbaar geschenk in handen van H.M. de Koningin legt, namelijk "Ten gebroken kroon".

Hierna werd de film "Tropisch Nederland" vertoond. Ongeregeldheden kwamen niet voor.

DISTRICT ZWOLLE.

COMMANDANT.No: 159/1948 G e h e i m.Aan de Heer Procureur-Generaal, fgd. Directuer van Politie,
Bovenbeekstraat 21 te A r n h e m.In afschrift aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68 te 's-G r a v e n h a g e.Onderwerp : Verslag van een openbare debat-vergadering in hotel "De Zon"
te Ommen, gehouden op Woensdag 14 April 1948 en van een film-
voorstelling op Donderdag 15 April 1948 in hotel "Koekoek" te
Vroomshoop.

Bijlage : Eén (1).

Naar aanleiding van bij mij ingekomen rapporten, heb ik de eer
UEDelgrootachtbare het volgende te berichten.

Op Woensdag 14 April 1948 is in de tonaalzaal van hotel "De Zon"
te Ommen een openbare debat-vergadering gehouden, met als sprekers
X H J.H.Scheps, namens de Partij van de Arbeid en Mr. Dr. G. De Ridder, uit
Dordrecht, namens het Comité Rijkseenheid.

Deze vergadering stond onder leiding van twee voorzitters, n.l.
H H. Moerman van de Partij van de Arbeid en J. van der Boon van het Comi-
té Rijkseenheid, welke om beurten de sprekers inleidden. De vergadering
die omstreeks 19.30 uur door Moerman voor ongeveer 300 bezoekers werd
geopend is om 22.30 uur door Van der Boon gesloten.

De eerste spreker J.H.Scheps bracht naar voren, dat het geval
Ned. Indië niet op zich zelf staat. Overal in de wereld zijn volken die
zich los maken. Alles draait volgens spreker om het kardinale punt;
het bereid zijn om los te laten. Men mag niet iets vast houden uit
eigen belang, dat is puur egoïsme, zeide spreker. Lingadjatie wil het
goede en het kwade opvangen. Het is de bedding voor de politieke
stroom in Indië.

De volgende spreker Dr. Mr. De Ridder bepaalde zich in zijn
eerste betoog, hoofdzakelijk tot het bestrijden van de Partij van de
Arbeid. Deze partij stoelt op een zelfde grondslag als het Communisme
zeide spreker. Zij willen Indië loslaten uit haat tegen het kapitalis-
me. Volgens spreker maakte deze regering zich schuldig aan losbandige
geldverspilling. Vorrink spreekt in Amsterdam wel spontaan tegen de
Communisten in Nederland, maar over de Communisten in Indië spreekt
hij niet.

De heer Scheps betoogt vervolgens, dat niet de Partij van de Ar-
beid de schuld is van de huidige verarming, maar de laatste oorlog.

Hierna geeft Dr. Mr. De Ridder zijn zienswijze over Indië uit ei-
gen leven en ervaring.

De heer Scheps zegt vervolgens, dat wij geen enkel recht hebben
op Indië, er is volgens hem niets van ons bij.

Mr. Dr. De Ridder besluit met te zeggen, dat als de Nederlanders
uit Indië weggaan er het dan een chaos zal worden.

Op Donderdag 15 April 1948, werd in hotel "Koekoek" te Vroomshoop
een filmvoorstelling gegeven, welke was georganiseerd door de
plaatselijke afdeling van de E.V.C. Te ongeveer 20 uur waren in de
zaal -die een capaciteit heeft voor 250 personen- 23 personen aanwe-
zig, waaronder enige schippers die toevallig ligplaats te Vroomshoop
hadden en enige jonge meisjes.

Nadat men een tijdje had gewacht en overleg pleegde om de voor-
stelling al dan niet door te laten gaan, werd ten slotte besloten, de

-film-

Volgno.	OPGELEGD
21 APR. 1948	
ACD 33743	

BUREAU B

22 APR 1948

w 00 261

X | film toch maar te draaien. Hierop werd de avond geopend door HARM
JAN ZANDMAN, geboren 19 December 1889 te Ambt-Hardenberg, wonende te
Vroomshoop E. 681 a. Gem. Dan Ham.

Op deze samenkomst is niet gesproken, alleen werd film "Profes-
sor Manlok" gedraaid. Deze film gaf enige beelden uit het arbeiders-
leven en was niet bijzonder propagandistisch. Omstreeks 22 uur was de
voorstelling afgelopen en verlieten allen rustig de zaal.

Het geheel heeft niet aan de verwachtingen voldaan, het bestuur
der E.V.C. had zich meer bezoek voorgesteld en men meer tot de ar-
beiders sprekende film. v. d. ...

De Districtscommandant der Rijkspolitie,

W.M. Walpoot.

B. 33743.

VIII. T. 4.

UITGEBOKT
SECRET

12 Mei

OPGEGED
8.

XXXX
XXXX

Mr. Dr. G. de Ridder.

Hiermede heb ik de eer U te verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia en politieke oriëntering van Mr. Dr. G. de Ridder, wonende te Dordrecht.

Genoemde persoon trad op als spreker namens het Comité Rijkseenheid op een te Gmnen gehouden debatvergadering.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens gezet:

Aan de Heer Commissaris
van Politie,
te
D O R D R E C H T.

a 35706

J. G. Crabbendam.

No. 749 / 1948.

V...	SPOLLEGG
23 APR. 1948	
ACD/33977	

Onderwerp: " Economische Documentatie "
Beheerder: P.E. HOFSTEDÉ.

BUREAU B

27 APR 1948

R A P P O R T .

Naar aanleiding van een aan het Hoofdbureau van politie alhier ontvangen brochure, genaamd " ECONOMISCHE STRAFRECHT ", welke werd uitgegeven door het bureau " Economische Documentatie ", Prinsenvweg No. 111 te Wassenaar, vond door mij:

WILHELMUS PETRUS VAN DER KROGT,

adjunct-commissie 2e klasse der politie-administratie, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, een onderzoek plaats naar de politieke antecedenten van de beheerder van vermeld bureau, genaamd P.E. HOFSTEDÉ.

PIETER EGBERT HOFSTEDÉ,

geboren 15 Juni 1888 te Hengelo, voorheen procuratiehouder, doch thans zonder beroep, vestigde zich op 17 Mei 1930 in Nederland komende vanuit Batavia.

Betrokkene is sedertdien aan de volgende adressen woonachtig geweest:

- 17.5.1930: Haarlem, Oosterhoutlaan No. 5.
- 30.10.1937: Wassenaar, Stoeplaan No. 27
- 22.3.1938: Wassenaar, Prinsenvweg No. 111
- 3 April 1941: 's-Gravenhage, Haagweg No. 377.
- 12.4.1943: Zutphen, Gasthuisstraat No. 18
- 4.7.1945: Wassenaar, Prinsenvweg No. 111.

Tijdens een op Dinsdag, 30 Maart 1948 met Hofstede plaats gehad hebbend onderhoud bleek mij, rapporteur, o.m. het volgende:

HOFSTEDÉ is lange tijd in Nederlands Oost Indië woonachtig geweest. Hy was o.a. directeur van de Handelsmaatschappij Geo Wery & Co te Soerabaya. Na zijn terugkeer in Nederland was hy nog 6 jaar als algemeen procuratiehouder op het hoofdkantoor van vermelde maatschappij te Amsterdam werkzaam.

Hofstede is een tegenstander van de door de huidige regering ten opzichte van Nederlands Oost Indië gevoerde politiek. Hij liet zich in zeer scherpe bewoordingen uit over verschillende ministers. Ten opzichte van de ministerpresident gebruikte hy zelfs min of meer beledigende uitdrukkingen.

Hofstede is aanhanger van de groepering " Handhaving Rijkseenheid ". Hy is secretaris - penningmeester van het actie-comité " ORANJE GROEN ". Hy is geabonneerd op de courant van Lunshof " Het DAGBLAD ".

Betrokkene geeft zich uit voor een echte democraat. In werkelijkheid is hy naar zijn uitlatingen te oordelen nog een man met de oude koloniale ideeën. Op alle mogelijke manieren stelt hy zich te weer tegen een eventuele medezeggingschap van " die bruinen " in Indië. Ook vindt hy, dat de Nederlandse arbeiders in staatsaangelegenheden te veel macht hebben.

De juiste mentaliteit van Hofstede wordt wel het duidelijkst in het hierna volgende weergegeven:

Betrokkene was verheugd na jaren van hard werken in Indië in Wassenaar een fatsoenlijk " huisje " te hebben gevonden.

" Nu wenst zo'n vent met moffenmanieren, die bij het huisvestingsbureau een en ander te zeggen heeft my inkwartiering te geven. " zo zeide Hofstede. " Ik verdom het echter " zo ging hy voort " om in een huis waarin je zelf haast geen ruimte hebt nog een of andere tramconducteur of iets dergelijks op te nemen. Stel je voor, dat je een katholiek of een andere op je dak krijgt, die elk jaar opnieuw een jong hebben. Dat neem ik nooit. Die KOET is van my nog niet af. Reken maar dat ik hem van katoen zal geven. Ik heb een pracht van een brochure in voorbereiding over de huisvestingsperikelen, waarin ik een en ander behoorlijk aan de kaak zal stellen. "

Volgens de verklaring van Hofstede werd tot oprichting van het bureau " Economische Documentatie " overgegaan om zodoende een eind te maken aan de wan toestanden in Nederland. Hy wordt bij dit streven - volgens zijn zeggen - door verschillende vooraanstaande personen gesteund.

Het aantal te verzenden exemplaren der afzonderlijke brochures bedraagt plm. 20.000 à 30.000. Verzending vindt plaats aan alle ministers, kamerleden en de particuliere secretarissen van K.M.N., Prins Bernhard en H.K.H. Prinses Juliana. Tevens schijnt Hofstede de brochures in 100-tallen toe te zenden aan de plaatselijke vertegenwoordigers van het comité " Rijkseenheid ", teneinde deze onder belangstellenden te doen verspreiden.

Betrokkene stelde mij, rapporteur, een aantal reeds verschenen brochures ter hand. (zie de bijlagen) Voorts toonde hy my een aantal brieven van mensen uit alle delen van het land, die hun adhaesie met zijn streven betuigden. Deze brieven waren allen van de afgelopen maand.

Ook werden door mij brieven gelezen van mensen, die hun afkeer van opzichte van deze werkwijze te kennen gaven.

Zo schreef o.a. Prof. Dr. J.J.L. Duyvendak te Oegstgeest dat hy in de toekomst verschoond wenste te blijven van dergelijke lectuur. Hy maakte hierbij de volgende bemerking: Lege leuzen, helle woorden; zijn het die ons Rijk vermoorden.

Hofstede was over dit schrijven zeer verbolgen. " Duyvendak is natuurlijk een rooie ". Deze zienswijze uitte Hofstede ook ten aanzien van alle andere personen, die niet van hetzelfde inzicht waren als hy.

Naar my door de Heer Voorneman werd medegedeeld (Inlichtingendienat den Haag, Afd. Ind. Zaken) staat Hofstede in zyn omgeving bekend als iemand, die sedert zijn verblijf in Indië niet geheel normaal is te achten. Hy zou danook in het comité " Rijkseenheid. " niet aux serieux genomen worden.

Hiervan naar waarheid opgemaakt, gesloten en getekend dit rapport te Wassenaar op 31 Maart 1948.

De Rapporteur,

[Handwritten signature]

*Wassenaar, Indische
documentatie
bureau
het 100-tal*

POLITIE VEENDAM

VEENDAM, 24-4-1948

Nr. 066

BIJLAGEN: 2

GEHEIM

BUREAU B

29 APR 1948

OPGELEGD
28 APR. 1948

ABS 34267

(Handwritten mark)

34268 →

Ik heb de eer U HoogEdelGestren-
ge hierbij te doen toekomen de versla-
gen van de op Donderdag 15-4-1948 te
Veendam gehouden Debatavond C.P.N. -
P.v.d.A. en de op Vrijdag 16-4-1948
gehouden vergadering van het Nationaal
Comité Handhaving Rijkseenheid.

De Inspecteur van Politie,

(Handwritten signature)
(J. Eppinga)

Aan de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

Verlag vergadering Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid ge-
houden op Vrijdag 16-4-1948 te 20 uur in de kleine zaal van "Veen-
lust", Postweg te Veendam.

* | Sprekers: H.G.Winkelman, oud-opperbevelhebber van Leger en Vloot
✓ | G.Kemper, Majoor K.N.I.L. b.d. wonende te Den Haag.

Zaalcapaciteit: 300 personen.

Aanwezig: ± 100 personen, w.o. vele reserveofficieren.

Medewerking verleende de Chr.Muziekvereniging "Irene" te Veendam.

✓ - 1 De vergadering werd geopend door Adriaan K.Noorduyn, geboren te Leiden 17-7-1886, wonende Ubbo Wilkensstraat 1 te Veendam, waarna het woord werd gegeven aan H.G.Winkelman.

Spreker critiseerde het regeringsbeleid in Indonesië en wees op de gevolgen van de thans gevolgde politiek voor de Nederlandse bevolking. Indien Indonesië voor Nederland verloren zou gaan, zou ook Nederland praktisch opgehouden hebben te bestaan

Hierna volgde de pauze, waarin de Chr.Muziekvereniging "Irene" voor enige afwisseling zorgde. Gedurende deze pauze was er gelegenheid tot het indienen van schriftelijke vragen..

Na de pauze sprak G.Kemper, die o.m. de toestanden en de mentaliteit van de bevolking in Indonesië naar voren bracht. Het jaar 1948 zou een zeer belangrijk jaar in onze geschiedenis zijn, maar niet alleen als jubileumjaar en verkiezingsjaar doch ook vanwege de mogelijkheid dat het een rampjaar zou worden, n.l. als Nederlandsch-Indië van Nederland gescheiden zou worden. Evenals de vorige spreker was hij van mening dat dit een genadeslag zou betekenen voor Nederland. Hij leverde scherpe critiek op het huidige kabinet.

Vervolgens liet hij Soekarno, Sjahrir, Hatta e.a. de revue passeren. Volgens spreker zouden deze personen direct of indirect hun instructies uit Moskou ontvangen.

De huidige situatie was ontstaan door de zwakheid van de Nederlandse regering. Spreker wees voorts nog op de verzoeken, door verschillende volken van Indonesië tot de regering gericht, om het Nederlandse gezag in Indië te handhaven. Deze verzoeken waren, volgens de spreker in de doofpot verdwenen.

Vervolgens beantwoordde H.G.Winkelman de, in de pauze ingediende, vragen.

Om ongeveer 23.30 uur sloot A.K.Noorduyn de vergadering.

Na afloop der vergadering werd het Wilhelmus gespeeld, waarna de bezoekers vertrokken.

De vergadering had een rustig verloop.

INLICHTINGDIENST
WASSENAAR.

BUREAU B

30 APR 1948

Wassenaar, 26 Apr

Volgno.

28 APR. 1948

AED 1948/369

In aansluiting op het dezerzijds aan U gezonden rapport No. 769/1948, dd. 31 Maart 1948, betreffende het bureau " Economische Documentatie " (Beheerder P.E. HOFSTEDE) gelieve U ingesloten nog een tweetal brochures aan te treffen, welke vorige week verspreid zijn geworden.

DRUKWERK

DEN HEER

ECONOMISCHE DOCUMENTATIE
PRINSENWEG III
WASSENAR

Slaaf van Stalin of Amerikaanse kolonie?

Het Centrale Planbureau cijfert ons land de afgrond in

Twee jaar geleden zagen de economische weerprofeten in Nederland onze toekomst niet zo somber in. De lezer wordt hierbij in staat gesteld de voorspellingen van toen en nu te vergelijken. Hij zal er het zijne van denken..... en onderstaand artikel van dr. Perseverant zal hem helpen zijn gedachten hierover te ordenen.

1946

Het Centraal Planbureau publiceert zijn „Eerste Nota over het Nationaal Welvaartsplan”. Daaruit wordt hier het volgende geciteerd:

„Teneinde nu te kunnen bepalen, hoe hoog het welvaartsniveau kan komen te liggen, is een opstelling gemaakt van de totale behoefte aan consumptiegoederen bij verschillende vergelijkingsinkomens, uitgaande van de veronderstelling dat in 1946 de inhaalvraag ingesteld wordt op een vergelijkingsinkomen van 40 pCt. Het blijkt dan, dat zonder het opnemen van buitenlandse kredieten een niveau van 50 pCt. wordt bereikt. In 1948 zou dan een welvaartspeil van circa 70 pCt. verwezenlijkt kunnen worden, waarna in 1949 een niveau van 84 pCt. zou kunnen worden bereikt en tenslotte in 1950 het peil van 1938 ruim zou worden overschreden.”

De Directeur van het Centraal Planbureau was in 1946 en is nóg prof. Tinbergen. Men leze nu hiernaast wat deze zelfde prof. Tinbergen kort geleden schreef in „Economisch-Statistische Berichten” (een artikel in samenwerking met dr. van Traa).

1948

„Het Nederlandse volk zal met name genoeg moeten nemen met een welvaartspeil, dat de snelle stijging van de technische mogelijkheden niet weerspiegelt en dat niet of slechts weinig uitgaat boven dat van 1938. Verder zal het een groot gedeelte van het nationale inkomen moeten reserveren voor besparingen, teneinde de noodzakelijke investeringen mogelijk te maken. Slechts indien aan deze voorwaarden wordt voldaan, en indien het gelukt de industriële ontwikkeling en de vergroting van efficiëntie, tot uitdrukking komende in een voldoende stijging van de arbeidsproductiviteit, door voldoende scholing en andere maatregelen regelmatig voortgang te doen vinden, zal het mogelijk zijn omstreeks 1952 weer een volkshuishouding te hebben, die op eigen krachten kan drijven en die niet langer afhankelijk is van giften en andere steun van het buitenland.”

Dat is een ander geluid!

Prof. Tinbergen moet dus thans constateren, dat van een ruime overschrijding van het niveau van 1938 in het geheel geen sprake zal zijn en dat wij ons reeds bijzonder gelukkig mogen prijzen, indien wij dit niveau zouden bereiken. En dat povere resultaat wordt verkregen ondanks het afstoten van een deel van onze goudvoorraad, ondanks het op grote schaal liquideren van onze dollarwaarden, ondanks de uitgebreide hulp volgens het Marshallplan (met al welke factoren in de genoemde Nota van 1946 nog in het geheel geen rekening was gehouden)! Terwille van de volledigheid en de objectiviteit had prof. Tinbergen gerust aan zijn laatste artikel kunnen toevoegen, dat wij in de komende jaren zeer waarschijnlijk ver onder het bedoelde welvaartspeil zullen blijven. En, nog afgezien van de algemene economische toestand, hoe denkt prof. Tinbergen zich het bereiken van een normaal welvaartspeil zonder leniging van de woningnood, die de eerste jaren eerder toe dan af zal nemen?

Waarom is nu deze opmerkelijke verandering van inzicht te danken? Hebben zich, om de taal te gebruiken waarin zoveel wijsheid den volke kond wordt gedaan, zekere „bottle-necks” gemanifesteerd, of heeft men destijds de „trend” niet nauwkeurig genoeg uitgestippeld? Wij weten het niet. In ieder geval kunnen wij de bovenaangehaalde passage uit de Nota thans zonder gevaar voor overdrijving als baarljke nonsens betitelen. De omstandigheid, dat zij kort vóór de verkiezingen werd gepubliceerd, is toch eigenlijk geen voldoende verontschuldiging. Het kan in een democratisch land immers niet de taak heten van een officieel regeringsbureau, om zich ten koste van de waarheid in de stembusstrijd te mengen.

Het is niet aangenaam, het is echter wel goed en nodig om dergelijke grove vergissingen, of wat het dan zijn mag, aan de kaak te stellen. De huidige toestand immers komt er nu eenmaal op neer, dat een betrekkelijk kleine groep van personen de pretentie heeft, een geheel volk naar zijn pijpen te laten dansen. Daarom heeft dit van zijn kant er aanspraak op te weten, hoeveel verstand zij van hun taak hebben en hoe zij deze opvatten.

„Nodig is bovendien”, schrijven de heren Tinbergen en Van Traa, „behalve opvoering van de productie, een verhoging van de efficiëntie der productiemiddelen en een betere samenstelling van ons exportpakket.”

Kostelijk is de uitdrukking „Export-pakket”, alsof de doorsnee-Nederlander al niet genoeg met zijn „levensmiddelenpakket” in de maag zit!

Het is weer een typisch ambtelijke voorstelling van zaken. Want de bedoeling is natuurlijk, dat het „pakket” tot in alle bijzonderheden van overheidswege in elkaar wordt gezet, verpakt en verzonden. De kosten komen dan wel ten laste van de particuliere ondernemer, al het andere echter, de frankering inclusief, maakt Vadertje Staat in orde. Men kan er volkomen zeker van zijn, dat het Nederlandse volk, indien zijn uitvoer door dergelijke inzichten en quasi-geleerde maar in wezen holle en zinledige calculaties bestierd blijft, zijn faillissement niet tegemoet gaat, maar snelt.

DE AAP UIT DE MOUW.

Thans echter een ander punt. Genoemde beschouwingen zijn niet in elk opzicht van realiteitszin verstoken. Het valt op, dat een en andermaal met zeker onmiskenbaar heimwee wordt gesproken over „Indonesië”. De inkomsten uit de overzeese bezittingen, heet het reeds in de aanhef, zijn verdwenen en tegen het einde wordt weer gesproken over de grote verliezen, door ons geleden zowel in kapitaalbezit als in afzetmogelijkheden. (Duitsland en Indonesië).

Dat ook de afzetmogelijkheden worden genoemd, toont althans enige verruiming van inzicht, vermits Indië in die hoek tot dusverre onveranderlijk als beleggingsgebied werd aangeduid.

Toch is ook dit nieuwe inzicht nog veel te beperkt. Immers, behalve als beleggingsveld en afzetmogelijkheid, is Indië mede als arbeidsveld van betekenis. Zulks was reeds in het verleden het geval, doch het zal het in de toekomst nog meer moeten worden, juist omdat Indië als beleggingsgebied voor ons land zowel absoluut als relatief op de achtergrond zal treden.

Een verstandig man als Professor Tinbergen zal dit ongetwijfeld erkennen en ook zal hij de grote betekenis moeten toegeven, die Indië voor de betalingsbalans en daarmee voor het Nederlandse welvaartspeil bezit. De quaestie is namelijk, dat deze uitzoekerij van exportpakketjes toch eigenlijk maar een Sisyphus-arbeid wordt, indien men in de grond van de zaak eigenlijk alleen te vragen heeft en niets te bieden.

Wat, behalve bloembollen, jenever en Philips-artikelen, hebben wij te offeren, dat Amerika niet beter en goedkoper zelf kan maken? Wij kunnen dus in het beste geval op de deviezenmarkt naar zachte deviezen

op jacht gaan, net zo „soft” als onze eigen gulden is, hoewel heel het volk aan wat hartigers behoefte heeft.

Toen wij Indië nog hadden was het wat anders. En bezaten wij het op het ogenblik als vast bezit, dan zou het ook thans anders zijn. Met rubber, suiker, olie, thee en zovele andere producten kan men op de wereldmarkt voor de dag komen.

Doch de S.D.A.P. heeft het steeds, ook onder meer in het door de heer Tinbergen mede-ondertekende „Plan van den Arbeid”, van de daken geroepen: „Indië los van Nederland!”

En datgene, wat steeds door de S.D.A.P. werd gepropageerd, is thans door de Partij van de Arbeid in praktijk gebracht.

Indertijd meendet gij ook zonder Indië de Nederlandse arbeider een hemel op aarde te kunnen beloven. Nu gij de macht in handen hebt, merkt gij wat daarvan terecht komt.

En luidt Uw verweer, dat sinds de oorlog de omstandigheden wel buitengewoon moeilijk zijn, dan is onze repliek: Zeer zeker, doch juist omdat dit het geval is moet Uw gedragstijl tegenover het Nederlandse bezit in Indië en al wat Indië verder voor ons betekent toch wel zeer lichtvaardig worden genoemd, vooral ook omdat gij daardoor de toekomst van de Nederlandse arbeider, wiens belangen gij zegt te vertegenwoordigen, op de meest onverantwoordelijke wijze hebt aangetast. De Nederlandse arbeider weet dit niet, want gij deelt het hem niet rechtstreeks mede en schrijft daarover ten hoogste in wetenschappelijke bladen, die buiten zijn dagelijkse lectuur en zijn gezichtskring vallen. Integendeel, gij hebt hem vlak voor de verkiezingen op grove wijze misleid. Wist hij de waarheid, hij zou over Indië en het Indische vraagstuk oordelen zoals onze soldaten doen, die de werkelijkheid van dat vraagstuk als het ware oog in oog hebben kunnen aanschouwen.

En wat Uw pretentie aangaat om, nadat gij ons land en volk door Uw oude theorieën de afgrond nabij hebt gebracht, met nieuwe redding en verlossing te brengen, hiervan kan slechts worden vastgesteld:

„Wie t'allerhardste ervan swijgt
Heeft t' allerbeste ervan gheseyt.”

Daar gedane zaken nu eenmaal geen keer hebben, zouden bovenstaande beschouwingen, behalve dan wellicht als boetpredicatie, generlei waarde hebben, indien Indië voor ons land inderdaad en in elk opzicht als verloren viel te beschouwen. Dit is echter, hoezeer alles aan een zijden draadje hangt, niet het geval.

In dit geval dient een zeer opmerkelijke uitlating van de Minister van Financiën — en wie kan eigenlijk beter over de nood van het Nederlandse volk oordelen? — te worden gerelateerd.

Na te hebben vastgesteld, dat wij „tegenover God en de mensen verplicht zijn dat miljoenenvolk, hetwelk zoveel jaren op ons land heeft gesteund, te behoeden voor pest, hongersnood, roof en moord”, zeide hij woordelijk, dat het tot Nederland's verantwoordelijkheid behoort om de zeer grote belangen, die het daar

bezit, veilig te stellen, zowel met het oog op het heil van de overzeese bevolking als zeker niet minder met het oog op de toekomst van het Nederlandse volk.

En ook alweer van prof. Lieftinck is de mededeling afkomstig, dat de potentiële vordering van Nederland op Indië meer dan 5 miljard bedraagt. En daarmee is voor degene, die Indië en Nederland kent, die weet wat Indië in het verleden voor Nederland heeft betekend, en wat het in de toekomst bij verstandig beleid kan worden, nog maar een zeer klein deel van deze allerbelangrijkste actiefpost, zowel op onze betalingsbalans als voor ons welvaartspeil tot uitdrukking gebracht.

„Veiligstellen”, wij behoeven prof. Lieftinck wel niet uit te leggen, wat deze term praktisch inhoudt. In elk geval niet, dat men de debiteur maar zijn gang laat gaan.

Sinds de bovenvermelde uitspraak van Minister Lieftinck is weer ruim een maand verstreken.

Daarom mag — want de Eerste Januari 1949 nadert snel en dan zullen de Verenigde Staten van Indonesië soeverein zijn en met het Nederlandse bezit kunnen doen wat zij willen — dit praktisch zelfs volkomen waardeloos maken — aan de Nederlandse regering met grote nadruk de vraag worden gesteld:

Wat doet (d.w.z. niet wat praat) gij eigenlijk om **DE ZEER GROTE BELANGEN, DIE NEDERLAND OVERZEE HEEFT**, veilig te stellen, hetgeen volgens de uitdrukkelijke verklaring van Uw Minister van Financiën vooral ook voor de toekomst van ons volk van zo grote betekenis is?

Het antwoord kan slechts luiden: Niets, absoluut niets.

Een Latijns citaat luidt: Senatu deliberante Saguntum perit, d.w.z. terwijl de Senaat delibereerde, ging Saguntum te gronde.

Dit zou voor ons land in de tegenwoordige tijd kunnen worden vertolkt door de volgende woorden: terwijl het Centraal Planbureau calculeert en becijferingetjes opstelt, die op de lagere school thuis behoren, gaan de laatste restanten van de Nederlandse welvaart verloren en heeft ons land slechts de keuze om de slaaf van Stalin of — wat in de grond der zaak toch ook zeer bedenkelijk is — een Amerikaanse kolonie te worden, in elk geval zijn plaats in de rij der volken, zijn eigenheid en al wat een natie als natie lief moet zijn, geheel te verliezen.

Dr. PERSEVERANT.

*„Nederland heeft knappe koppen:
rekenen, dat kan men best,
maar regeren is vooruitzien
en dat rekenen is de p.....!
Wat men ons heeft voorgerekend,
Ach, wat kwam ervan terecht?
Cijfers kunnen niet regeren,
wat het Planbureau ook zegt.
Nee, alleen bezielde daden
onder beter, wijs beleid
kunnen Holland doen herrijen
uit de poel van narigheid.
Daden, doet U thans verrichten!
Cijfers, staakt Uw wild geraas
Want zolang de cijfers heersen.....
ZIJN DE NULLEN HIER DE BAAS!”*

PALPIUS.

Geef dit papier door en bespreek dit onderwerp in de kring van Uw vrienden en bekenden! Slechts door samenwerking van allen kan een andere koers worden gevolgd! — Meerdere exemplaren te verkrijgen: „Economische Documentatie”, Prinsenvweg 111, Wassenaar, giro 155923. — Bijdrage in de kosten middels giro of in postzegels is een vereiste voor het doeltreffend voortzetten van deze actie.

DRUKWERK

DEN HEER

*Hoofdcammingaris
Politie
V. Juylen v. Nijvel & Haant
Wassenaar.*

ECONOMISCHE DOCUMENTATIE
PRINSENWEG III
WASSENAAR

Monsterachtige spoedcursus in democratie

leidt tot ondergang van Oost en West

NEDERLANDERS!

Geeft U rekenschap van de volgende vragen:

Heeft de democratie in het Westen afgedaan?

Is het Oosten rijp voor democratie?

Heeft de Koninklijke radiorede Nederlands zaak goed gedaan?

Hebben wij de les van Duitschland en Rusland geleerd?

Kan de wereld door holle phrasen worden gered?

Behoeft de Nederlandse regering de geschiedenis niet te verstaan, omdat zij haar zelf maakt?

Zal Nederland een miljoenenvolk aan het despotisme prijsgeven?

Bovenstaande vragen zijn van een gruwelijke actualiteit. Ze zijn actueler dan iemand wel zou vermoeden. De beantwoording ervan raakt ons zijn of niet-zijn in een zeer nabije toekomst. De beantwoording ervan raakt alle Nederlanders, jong en oud, van welke politieke overtuiging ook. De beantwoording ervan mag geen seconde langer worden uitgesteld. Met die beantwoording houdt zich hieronder een deskundige bezig. Men leze zijn betoog met aandacht!

„De grote betekenis van de radio-rede, die H. M. de Koningin op 3 Februari van dit jaar heeft gehouden, ligt in het verbinden van de gedachte ener democratie naar Westers model aan het denkbeeld van de vrijheid voor het Oosten.

„De volken van Indonesië zijn vast besloten de verantwoordelijkheid en de plichten op zich te nemen van een democratisch bestel, zoals gij en Ik dat kennen.”

„De rede werd in het Engels uitgesproken, de Koningin wendde zich over de hoofden van Haar volk tot een internationaal forum. Voor het aangezicht der ganse wereld wierp Nederland zich dus op als kampioen van het Westers democratisch bestel voor het Oosten.

Want het vrijheidsstreven der Indonesiërs is slechts de loot van een grote stam. Indien zij dus uitsluitend en alleen door toepassing van de methoden der Westerse democratie de zo vurig begeerde vrijheid kunnen verwerven, geldt dat voor alle Aziaten.

Genoemde rede heeft tot veel misverstand aanleiding gegeven. Volgens de Grondwet is de Koning onschendbaar en zijn de ministers verantwoordelijk. Dat niet alleen, juist omdat de Koning onschendbaar is, zijn in een democratische staat de ministers verantwoordelijk. Bij gebreke van dien zou in het geheel geen critiek op het Regeringsbeleid mogelijk zijn.

Dr. Beel heeft enkele dagen na de rede vastgesteld, dat de Koningin had gesproken namens de Regering en mitsdien onder verantwoordelijkheid van het Ministerie. Deze ongevraagde verduidelijking was geheel onnodig. Immers, op een uitzondering na, welke zich hier vanzelf niet voordeed, kan de Koningin alleen en uitsluitend handelen en spreken als constitutioneel vorstin, dus namens en onder verantwoordelijkheid van het Ministerie.

Een radio-rede is niet meer en niet minder een Koninklijk woord dan bijvoorbeeld de Troonrede, die toch ook steeds als regeringshandeling is besproken en gecritiseerd. De lyriek van het „Koninklijk woord”, die gedurende korte tijd over enkele bladen is vaardig geworden, is derhalve niet alleen onjuist en misplaatst, zij doet des te wonderlijker aan tegenover een Regeringsuitspraak, welke door de democratische gedachte, die toch allereerst een verantwoordelijk regeringsbeleid met zich meebrengt, is geïnspireerd.

Of moet men aannemen, dat de democratie voor het Westen heeft afgedaan op het ogenblik, dat zij aan het Oosten wordt verkondigd?

Ook de omstandigheid, dat de regering zich bij monde van de Koningin tot de ganse wereld heeft gewend, legt de Nederlander allerminst de plicht tot zwijgen op. Het tegendeel is het geval, want indien het in de rede ingenomen standpunt onjuist mocht blijken te zijn, zal dit vanzelf onze positie in de wereld geen goed doen.

Hoe eerder op zodanige onjuistheid de aandacht wordt gevestigd, hoe beter. Zulks te meer, daar onze internationale positie, speciaal wat Insulinde betreft, er sinds 1945 toch al niet bijzonder op is vooruit gegaan.

DE LES DER POLITIEK

Nu mag veilig worden aangenomen, dat het de Nederlandse regering heilige ernst is met haar voorneemen om de Oosterse volken op staande voet met democratie naar Westers model gelukkig te maken. Het is echter in deze figuur niet de vraag wat de oprechte bedoeling, maar wat mogelijk is.

Mocht, hetgeen naar onze vaste overtuiging het geval zal zijn, de geforceerde democratisering voor de Oost-Indische Archipel een grote blamage worden, dan is ons land vanzelf voor zijn roekeloos drijven aansprakelijk. Het excuus „wij hebben ons vergist” zal niet worden aanvaard. In de internationale politiek geldt nog steeds stilzwijgend het maxime van Talleyrand: „Het is erger dan een misdad — het is een fout.”

Indien de democratie nog iets anders is dan een schone leuze, waarmee naar believen kan worden geschermd, doch een zeer waardevol begrip, hetwelk een

rijke en levende werkelijkheid omspant, dan kan een democratisch staatsbestel maar niet als een soort overal over het hoofd van elk willekeurig volk worden geworpen. Dan is het niet alleen de vraag of de democratie goed voor een volk, maar ook of dat volk rijp voor de democratie is!

Ieder is het er dan ook over eens, dat Duitsland niet vandaag of morgen rijp zal zijn voor de democratie, dat het een vrij langdurige „heropvoeding” behoeft.

Hoe is het echter te dien aanzien met het tegenwoordige Nederlandsch-Indië, dat dan in de toekomst Indonesië zou heten, gesteld? Onder de Indonesische volken is het despotisme algemeen; vrijwel al wat in de Archipel democratisch is, werd daar door het Westen, d.w.z. door ons Nederlanders, gebracht.

WELKE ZEKERHEID BESTAAT ER, DAT ONS TERUGTREKKEN GEEN VERSCHRIKKELIJKE TERUGZAL BETEKENEN?

Een van tweeën immers: of wel de democratie is in Insulinde reeds volledig verwezenlijkt, in welk geval de Indonesische volken grote dank aan ons zijn verschuldigd, doch er geen enkele aanleiding voor hen bestaat zich van hun weldoeners, die toch immers aan niets wat zij zouden kunnen begeren in de weg staan, te ontdoen. Of wel de democratie is nog slechts ten halve verwezenlijkt, in welk geval men zijn leermeester niet ontslaat vóór de moeilijke weg tot het einde toe is afgelegd. In Duitsland zal dit toch stellig ook niet geschieden; waarom dan wel in de Archipel, wiens bevolking op een zoveel lager peil van beschaving staat?

DE GROTE VRAAG IS MITSDIEN, OF DE DOORSNEE INDONESIER, ALLEREERST DE JAVAAN, RIJP MOET WORDEN GEACHT VOOR DEMOCRATIE NAAR WESTERS MODEL.

DE LES DER ERVARING.

Wat dit betreft, dient het essentiële van het bijkomstige te worden onderscheiden. Bijkomstig tot op zekere hoogte is, dat een zeer groot deel der Indonesische bevolking uit analfabeten bestaat.

Dit kan naar het voorbeeld van hetgeen in India geschiedt o.a. worden verholpen door de stembiljetten van een uitgebreide tekentaal te voorzien.

Bijkomstig eveneens, ondanks de schijn van het tegendeel, is het feit, dat de Indonesiërs op een onbetekend percentage na, geen flauwe voorstelling hebben van de grote vraagstukken, die voor hun land en volk van betekenis zijn.

Want dit is, zij het dan in mindere mate, toch ook ten onzent het geval. Welk vraagstuk is op het ogenblik voor ons land van groter betekenis, dan dat, hetwelk de verhouding Nederland-Indië betreft? Toch is bij een aantal „gallup-tests” gebleken, dat te dien aanzien even grote onverschilligheid als onwetendheid heerst.

Wel essentieel en niet bijkomstig is een ander inderdaad typisch Oosters verschijnsel.

Dit verschijnsel is zeer gecompliceerd en uit zich in tal van vormen als maloe, amok, matah gelap, ngelmoes, het blindelings volgen van wie zich opwerpt als ratoe adil, die zijn volgelingen tot een blind fanatisme opzweept door hen een hemel op aarde te beloven, enz.

Het houdt echter steeds verband met de psychische debiliteit van de Inlander, die hem maakt tot slaaf, hetzij van zijn eigen hartstochten, hetzij tot willoos instrument van degenen, die hem op enige wijze voor hun doeleinden willen gebruiken of misbruiken.

Het zij schrijver dezes geoorloofd dit verschil tussen Oost en West door een persoonlijke herinnering te illustreren.

Op een der Departementen van Algemeen Bestuur te Batavia was een aantal jaren geleden een inlander uit de Buitenbezittingen te werk gesteld, die opdracht als

*) Wie zich hierover en daarmede tegelijk over het verschil tussen Westerse en Oosterse geestesgesteldheid, meer uitvoerig wenst te oriënteren, leze het voortreffelijke en nog steeds niet verouderde werkje van Kohlbrugge „Blikken in het zieleleven van den Javaan en zijner overheerschers”.

chef der afdeling expeditie en over een twintig à dertig man, allen inlanders, de scepter zwaaide. Op zijn afdeling heerste een ware terreur: hij liet onder meer zijn mensen langdurig overwerk verrichten, doch stak de aan hen daarvoor toekomende gelden grotendeels zelf in de zak.

Daar hij zijn ondergeschikten volkomen in bedwang had, durfde niemand daarover te kikken, met uitzondering tenslotte van een zeer intelligent inlander, wie het na enige tijd te machtig werd. Heel in de vroege, 's ochtends om zes uur, ging hij naar mij toe om zijn nood te klagen en zijn chef aan de kaak te stellen, die dan ook werd gearresteerd en ontslagen.

Het geval had echter de aanklager zozeer van streek gemaakt, dat hij een algehele verstandsverbijstering nabij was. Om hem uit de impasse te helpen, hebben wij toen een paardenmiddel toegepast en de man stante pede naar een zogenaamd doorgangshuis gebracht. Dit schokte hem zeer hevig, doch was, zoals wij dadelijk verwacht hadden, zijn redding. Toen wij hem een paar dagen later terughaalden, was hij weer geheel in orde.

Is het denkbaar, dat in een vrij land — en Indië was in die dagen inderdaad vrij — dertig Westerlingen op deze wijze zouden worden geterroriseerd tot er eindelijk één zich vermant en, zij het dan ten koste van zijn zenuwstel, de kat de bel durft aan te binden? De vraag stellen is haar beantwoorden.

En nogmaals: het hierboven gegeven voorbeeld staat niet op zich zelf, doch zou ad libitum kunnen worden uitgebreid.

Indië kan, zoals trouwens reeds sinds een groot aantal jaren geschiedt, voor de democratie rijp worden gemaakt; dat het daarvoor thans reeds rijp zou zijn, is een waanzinnige gedachte, die de spoedcursussen voor

burgemeesters uit de bezettingstijd in herinnering brengt.

En daaruit volgt met volstrekte zekerheid, dat wát zich ook in de Indische Archipel zonder Westerse leiding of oppertoezicht als democratie moge aandienen, onder en ondanks dit fraaie dekmanteltje in de kortst denkbare tijd tot despotie zal verworden.

DE LES DER HISTORIE.

In een tijd als de tegenwoordige worden de lessen der geschiedenis veelal verzuimd. Welk nut heeft het ook daarmee rekening te houden als men zelf geschiedenis maakt of..... denkt te maken (wat nog niet precies hetzelfde is). Toch houden deze lessen somtijds wel enige lering in.

Zo moet ook, in het licht der historie gezien, de Koninklijke rede als een ernstige fout worden beschouwd. Immers, deze rede heeft de zaak der democratisering van Indië gesteld, zonder dat men zich enige rekenschap heeft gegeven, welke buitengewoon grote moeilijkheden hieraan zijn verbonden.

De democratisering van het Oosten is allereerst voor de Azaat, maar dan ook voor het Westen een buitengewoon belangrijk vraagstuk. Indien men het echter, zoals de Nederlandse Regering heeft gedaan, slechts opwerpt zonder van enig besef voor zijn moeilijkheden blijk te geven en zonder ook maar een poging te doen tot het althans enigermate oplijnen van zijn oplossing, dan maakt men het tot een lege frase.

En het is niet door phrasen, doch slechts door daden, dat deze droeve en sombere wereld, zowel in het Westen als in het Oosten, kan worden gered."

Dr. PERSEVERANT.

*„De democratie is een kostelijk goed,
zij is een soort geloofsovertuiging:
zij zit, of zij zit niet, een volk in het bloed;
zij weigert despoten een buiging.
Men vestigt haar niet in een dag of een uur,
het is ook geen kwestie van weken:
Slechts langzaam ontgloeit in de volken het vuur.
Men kan haar behoedzaam slechts kweken.
O Neerland, pas op, en let wel op uw saeck:
de democratie is u heilig,
behoud wat gij hebt, blijf volharden en waak,
en stel, wat u heilig is, veilig.
Stort niet de millioenen, aan uw zorg vertrouwd,
in een nacht van de diepste ellende,
doe niet overhaast, wat u later berouwt;
sta pal voor de stormloop der benden!
Schenkt Indië vrede, en welvaart daarbij,
de democratie zal er groeien
en Neerland en Indië, zijde aan zij,
zij zullen, als nimmer nog, bloeien!
Doch zoveel is zeker: als gij onverhoopt
Uw leerling laat gaan op zichzelf,
dan zult gij tweemaal, éér er tien jaar verloopt,
een monsterlijk massagraf delven!”*

PALPIUS.

Bespreek dit onderwerp in de kring van Uw vrienden en bekenden! Slechts door samenwerking kan nog tijdig een andere koers worden gevolgd! — Meerdere exemplaren te verkrijgen: „Economische Documentatie”, Prinsenweg 111, Wassenaar, giro 155923. — Bijdrage in de kosten wordt gaarne in giro-overschrijving of in postzegels tegemoet gezien en is een vereiste voor het doeltreffend voortzetten van deze actie.

POLITIE ZWOLLE

OPGELEGD

Lombardstraat 4
Tel. K. 5200-4444
(2 lijnen)

Volens.
4. MAI 1948
A. 34715

(K) [Handwritten initials]

B.

De Heer Hoofd van de Centrale
Veiligheidsdienst
Javastraat nr.68
te
's-GRAVENHAGE.-

datum nauwkeurig te halen en elke zaak bij afzonderlijk sch. p. en te behandelen.

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Datum

No. 1542/KABINET. 30-4-1948.

Onderwerp:

Verslag gehouden openbare vergadering door het A.R. Kiesvereniging en het Comité Handhaving Rijkseenheid te Zwolle.

Hiernevens heb ik de eer U HoogEdel-Gestrenge te doen toekomen een rapport, van een alhier op 28 April 1948 gehouden openbare vergadering door de A.R. Kiesvereniging en het Comité Handhaving Rijkseenheid te Zwolle, aan de inhoud waarvan ik mij refereer.

De Commissaris van Politie,
coll.

[Handwritten signature]
(G.J. Lettinck)

Bijl.: 1.-

Ondergetekenden **Wilhelmus Hendrikus BIEMANS** en **Aaldert SATTIER**, beiden Adjudant van Politie der gemeente Zwolle en onbezoldigd rijksveldwachter rapporteren beleefd het navolgende:-----

Op Woensdag 28 April 1948 te 20 uur werd in de Zuiderkerk te Zwolle, uitgaande van de A.R. Kiesvereniging-en het comité Handhaving Rijkseenheid te Zwolle, een openbare vergadering gehouden. Aanwezig waren ongeveer 900 à 1000 personen, waaronder veel personen van het platte land uit de omgeving van Zwolle. Spreker was Prof. Gerbrandy met het onderwerp "Nederland-Indie."-----

- De bijeenkomst werd geopend door de voorzitter van de A.R. kiesvereniging te Zwolle, genaamd Johannes Cornelis van der Lecq, geboren te Bleiswijk (ZH), leeraar in de wijskunde aan het Christelijk Lyceum te Zwolle, wonende te Zwolle aan de Julianastraat No.57 en gesloten door de voorzitter van het comité Handhaving Rijkseenheid te Zwolle, genaamd David Nicolaas van NES, geboren te Bedum (Gr) 29 November 1898, kassier bij de Gem. Stortingsdienst te Zwolle, wonende te Zwolle aan de Wilhelminastraat no.37.-----

Gerbrandy ving zijn rede aan met te wijzen op het belang van het jaar 1948. Immers het is 350 jaar geleden dat de eerste schepen in Nederland terug keerden uit Indië en daar vaste voet hadden gekregen. 300 jaar geleden kreeg Nederland zelfstandigheid door de vrede van Munster; 100 jaar geleden werden in Nederland de Ministers verantwoordelijk gesteld en de onschendbaarheid van den Koning ingevoerd, terwijl 50 jaar geleden H.M. De Koningin de troon besteeg. Spreker stelde de vraag of wij dit jaar dit alles wel gedenken konden, nu alles er op wees dat het Koninkrijk der Nederlanden uiteen gescheurd zou worden. Hij behandelde daarna de gedachtengang van de verschillende schakeringen over de gang van zaken in Indië. Hij memoreerde dat verschillende mensen verkondigden dat Indië het recht had op vrijheid en zelfstandigheid, evengoed als wij dat hebben. De argumenten, die zij daarvoor naar voren brengen zijn leugen en bedrog. Hij was ook de mening toegedaan dat men in Indië recht had op vrijheid en zelfstandigheid, doch hij riep dat Nederland en Indië een geheel zijn en dat daar in Indië recht en vrijheid heerste. Thans echter werd Indië naar sprekers mening vermoord en prijs gegeven aan een kleine groep extremisten. In Indië heerste onder Nederlands bewind vrijheid en recht. Indië was een rechtsstaat, waarbij het bestuur voor een groot gedeelte in handen was gelegd van de Indiërs zelf. Hij vroeg waar thans onze verantwoordelijkheid bleef voor de 80 miljoen mensen, die in Indië wonen, waar duizenden mensen zijn omgekeerd van ellende, niettegenstaande miljarden zijn uitgegeven voor Indië. Hij vroeg zich af of het nu reeds te laat was geworden om Ned. Indië uit de chaos te helpen. Hij was deze mening niet toegedaan, daar het beste Nederlandse leger dat wij ooit hebben gehad, thans in Indië staat en dat het bereid en in staat is om daar recht en orde terug te brengen. De Veiligheidsraad gaf hij het advies om zich met eigen zaken te bemoeien en de zaken in Palestina goed te regelen, waarep een daverend applaus volgde. Aan het einde van zijn rede vergeleek Gerbrandy het jaar 1948 met 1584, toen het er ook donker voor Nederland uit zag en hij eindigde met de woorden uit de berijmde Psalm: "Hij kan en wil en zal in need, zelfs bij het nadren van de dood, volkomen uitkemat geven."-----

Ongeregeldheden kwamen niet voor.-----
 Waarvan door ons op afgelegde ambtseed is opgemaakt en getekend dit rapport te Zwolle 30 April 1948.

gezien;
 de Commissaris

van

Politie

(G.J. Böttcher)

(W.H. Biemans)
 (A. Sattier)

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

*Aan de ouders, familieleden en vrienden
der soldaten.*

Verraad

aan de Nederlandse zaak

**De man met wie Koos Vorrink wéér
wil onderhandelen.**

**Soekarno begroet hartelijk de Japanse
generaal Tojo**

De P. v. d. A. wil wéér
onderhandelen met de
collaborateur Soekarno.

Gij weet dat dagelijks
Uw zonen sneuvelen in
de strijd tegen de benden
van deze verrader.

Zult gij dulden, dat hun
dood dient om Soekarno
en zijn „republiek” in het
zadel te helpen?

Zult gij toestaan, dat
zodoende verraad wordt
gepleegd aan de Neder-
landse zaak?

Zo neen, protesteert
dan per brief, telegram,
of op welke wijze ook
tegen dit heilloos voor-
nemen

bij de Regering;
bij de Kamers;
bij de leiding uwer poli-
tieke organisatie.

**Nationaal Comité
Handhaving
Rijkseenheid**

LANDGENOTEN!

STEUN DE PROPAGANDA-ACTIE
RIJKSEENHEID

Daar werd wat groots verricht!

Doch wat is er van overgebleven? Als we niet alles in het werk stellen om aan de chaos die in Indië heerst paal en perk te stellen, staan we straks in plaats van voor één Rijk voor twee ruïnes!

Daarom, mannen en vrouwen van Nederland, slaat de handen ineen en helpt ons uit de nood waarin we verkeren. **HET ROER MOET OM!** Opdat ons Rijk in de wereld weder een plaats en naam krijgt waarop het recht heeft krachtens zijn bestaan en traditie!

„Wat gij niet blijkt te hebben begrepen is, dat, hoe paradoxaal het ook moge schijnen, uw eis tot staking van het vuren de moord op honderden onschuldigen tot gevolg heeft gehad!” Aldus onze Ambassadeur Van Kleffens te Lake Succes! Wat is er de oorzaak van dat de Veiligheidsraad dit gevolg van zijn inmenging niet heeft

begrepen? Dat is de slechte voorlichting naar het buitenland. Maak die voorlichting goed en Nederland en Indië zal ook internationaal weer gerespecteerd worden.

Daarvoor is ontzettend veel geld nodig en dat geld moet er komen en moet gij ons geven, opdat een grootscheepse actie op touw gezet kan worden.

Volk van Nederland: de daad is nu aan U! Toont door een royale gift, dat het U ernst is met ons te strijden onder de leus:

*Nauw verbanden,
op vaste gronden!*

Namens het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid,
De Voorzitter,

Prof. Mr. P. S. GERBRANDY.

Het streven van het Comité Handhaving Rijkseenheid heeft de volledige instemming van de heren:

1. J. Schouten (A.R. Partij) te Rotterdam
2. H. W. Tilanus (C.H.U.) te 's-Gravenhage
3. Mr. J. Vonk (Partij v. d. Vrijheid) te Haarlem
4. Ds. P. Zandt (Stk. Geref. Partij) te Delft
5. C. J. I. M. Weiter (Oud-Minister en Voorzitter Voorl. Kath. Comité van Actie) te 's-Gravenhage.

Op Dinsdag 16 Maart j.l. had te Tzum een vergadering plaats, uit geschreven door het Plaatselijk Comité te Tzum.

Voorzitter van dit Comité is Oepke Bouma, fabrieksarbeider, geboren 14.5.1905, wonende Tzum 54. (Deze was echter die avond niet in de vergadering aanwezig, omdat hij elders moest zijn.)

Verder Feike Postma, postbode, geboren 3.1.1907, wonende te Tzum 198. Deze opende de vergadering, leidde de spreker in en bedankte aan het einde der vergadering.

3 Jentje Oppedijk, vrachtrijder, geboren 11.1.1914, wonende Tzum 16

4. Pier Tijmersma, arbeider, geboren 9.6.1895, wonende te Tzum 266.

Bouma en Oppedijk behoren bij de Chr. Hist Unie, en Postma en Tijmersma bij de A.R.

Aanwezig waren in de zaal 53 personen. Voor 4/5 van A.R richting de spreker, volgens aankondiging genaamd W. Bijlsma, uit Oosterbeek gaf tijdens zijn rede te kennen dat hij geboren was te Tjlst en dat hij Majoor in militairen dienst was.

Bezwaarlijk is een rede weer te geven zonder aantekeningen te maken. Zodat ik me daarvan dan ook meen te mogen verschonen.

De totaal indruk van deze rede was, dat de spreker met allerlei trucjes en handigheidjes, het gehoor in een door hem gewilde richting drong, waarbij ~~ook~~ veel vrijmoedigheid gebruik werd gemaakt tegenover een weinig ontwikkeld publiek.

Met schijnbeelden werd vaak over zaken en toestanden gesproken, zo, dat een bepaald effect werd verkregen.

Om b.v. enkele grepen te doen uit het betoog.

De Regering te Djokja heeft een financiële expert nodig. Stalin wijst een aan. Hierbij ging de spreker aan een wand staan, schijnbaar als om een daar hangende tabel af te lezen. Hij laat Stalin dan kiezen en een lijst van boven af aflezen. Bij No 6 halt, die moet het zijn, dat is een reuze expert, de rechterhand van Schacht, jullie weten wel die mof, die ook ons financieel plunderde. Dezelfde die de geallieerden ondanks veroordeling maar laten leven, om hem eventueel, als het in Amerika ook eens mis gaat met de financiën te kunnen gebruiken."

De Koningin ontvangt van die Indiëse bestuurs figuren. Een had als hij het ^{afle}aleis door ging steeds twee rechercheurs achter zich aan, opdat niets aan zijn vingers bleef plakken. Kort na dit bezoek is hij ingesloten, een groot aantal miljoenen was verdwenen.

De Regering in Nederland is het onderling zelfs niet eens. De een na de andere verdwijnt. O.A. als laatste Dr Huijsman. Het heet dan wegens ziekte of wat anders, de waarheid zegt men nimmer bij deze Regering. Ze moet weg. (Opvallend is dat Dr Huijsman op 17 of 18 Maart j.l. is overleden en dat in het land wel bekend was, dat hij inderdaad gedurende langen tijd reeds ernstig ziek was.)

Schermerhorn een bekwaam grond deskundige, wat zal men daar van zeggen. Ik las eens op een bord dat hij aangesloten is bij de Communistische partij.

Op een dergelijke wijze ging het de gehele avond door. Positieve en steekhoudende zaken zijn door hem zo goed als niets naar voren gebracht, in elk geval niets gezags opbouwends.

De gehele rede was gebaseerd op Gezags-afbreuk en verdacht makking van de tegenwoordige Regering.

Tijdens de rede zei de spreker, "Ik weet dat ik geen getapte figuur ben. Mijn post verdwijnt zo nu en dan spoorloos. Dat kan nu bij deze Regering en zo zien wij op alle vergaderingen politie, doch ze vatten mij niet, ik pas wel op, hoe ik het zeg."

In Indië hebben ze de politie op 160 km van elkaar zitten, als je daar bescherming wilt hebben kunnen ze elkaar niet bereiken en ze kunnen je ook niet helpen en hier lopen op elk dorpje er een aantal rond. Daar kun je wel eens zonder licht fietsen, hier natuurlijk niet. Dergelijke nonsens werd dan met handgeklap begroet.

Geopend werd met het zingen van het eerste vers van het Wilhelmus en gesloten met het zesde couplet. Opening en sluiting was als vroeger bij de N.S.B.

Op Dinsdag 16 Maart j.l. had te Tzum een vergadering plaats, uitgeschreven door het Plaatselijk Comité te Tzum.

Voorzitter van dit Comité is Oepke Bouma, fabrieksarbeider, geboren 14-5-1905, wonende Tzum 54. (Deze was echter die avond niet in de vergadering aanwezig, omdat hij elders moest zijn).

Verder Feike Postma, postbode, geb. 3-1-1907, wonende te Tzum 198. Deze opende de vergadering, leidde de spreker in en bedankte aan het einde der vergadering.

3. Jentje Oppedijk, vrachtrijder, geb. 11-1-1914, wonende Tzum 160.

4. Pier Tijmersma, arbeider, geb. 9-6-1895, wonende te Tzum 266.

Bouma en Oppedijk behoren bij de Chr.Hist.Unie en Postma en Tijmersma bij de A.R.

Aanwezig waren in de zaal 53 personen. Voor 4/5 van A.R.richting. De spreker, volgens aankondiging genaamd W. BIJLSMA, uit Oosterbeek, gaf tijdens zijn rede te kennen dat hij geboren was te IJlst en dat hij Major in militaire dienst was.

Bezwaarlijk is een rede weer te geven zonder aantekeningen te maken, zodat ik me daarvan dan ook meen te mogen verschonen.

De totaal indruk van deze rede was, dat de spreker met allerlei trucjes en handigheidjes het gehoor in een door hem gewilde richting drog waarbij met veel vrijmoedigheid gebruik werd gemaakt tegenover een weinig ontwikkeld publiek.

Met schijnbeelden werd vaak over zaken en toestanden gesproken, zo, dat een bepaald effect werd verkregen. Om b.v. enkele grepen te doen uit het betoog.

De Regering te Djokja heeft een financiële expert nodig. Stalin wijst een aan. Hierbij ging de spreker aan een wand staan, schijnbaar als om een daar hangende tabel af te lezen. Hij laat Stalin dan kiezen en een lijst van boven af aflezen. Bij No.6 halt; "Die moet het zijn, dat is een reuze expert, de rechterhand van Schacht, jullie weten wel die mof, die ook ons financieel plunderde. Dezelfde die de geallieerden ondanks veroordelen maar laten leven, om hem eventueel, als het in Amerika ook eens mis gaat met de financiën te kunnen gebruiken".

De Koningin ontvangt van die Indische bestuursfiguren. Eén had als hij het Paleis door ging steeds twee rechercheurs achter zich aan, opdat niets aan zijn vingers bleef plakken. Kort na dit bezoek is hij ingesloten, een groot aantal miljoenen was verdwenen.

De Regering in Nederland is het onderling zelfs niet eens. De een na de andere verdwijnt. O.a. als laatste Dr. Huijsman. Het heet dan wegens ziekte of wat anders, de waarheid zegt men nimmer bij deze Regering. Ze moet weg. (Opvallend is dat Dr. Huijsman op 17 of 18 Maart j.l. is overleden en dat in het land welbekend was, dat hij inderdaad gedurende lange tijd reeds ernstig ziek was).

Schermerhorn een bekwaam grond deskundige, wat zal men daar van zeggen. Ik las eens op een bord dat hij aangesloten is bij de Communistische partij.

Op een dergelijke wijze ging het de gehele avond door. Positieve en steekhoudende zaken zijn door hem zo goed als niet naar voren gebracht, in elk geval niets gezags opbouwends.

De gehele rede was gebaseerd op Gezags-afbreuk en verdacht making van de tegenwoordige Regering.

Tijdens de rede zei de spreker: "Ik weet dat ik geen getapte figuur ben. Mijn post verdwijnt zo nu en dan spoorloos. Dat kan nu bij deze Regering en zo zien wij op alle vergaderingen politie, doch ze vatten mij niet, ik pas wel op, hoe ik het zeg".

In Indië hebben ze de politie op 160 km. van elkaar zitten, als je daar bescherming wilt hebben kunnen ze elkaar niet bereiken en ze kunnen je ook niet helpen en hier lopen op elk dorpje er een aantal rond. Daar kun je wel eens zonder licht fietsen, hier natuurlijk niet. Dergelijke nonsens werd dan met handgeklap begroet.

Geopend werd met het zingen van het eerste vers van het Wilhelmus en gesloten met het zesde couplet. Opening en sluiting was als vroeger bij de N.S.B.

UITGEBOKT

26 April OPGEGED 8.

B.33709.
een.

GEHEIN.

XXXX
XXXX

VIII. Tz.5.

Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid.

Hierbij heb ik de eer U afschrift aan te bieden van een verslag van een op 16 Maart 1948 te Tzum gehouden vergadering van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid, naar de inhoud waarvan ik U moge verwijzen.

Ik moge U verzoeken mij omtrent de daarin genoemde W. Bijlma te Oosterbeek wel zo volledig mogelijk te willen doen inlichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze:

Aan de Heer Commissaris
van Politie,
in de Gemeente Renkum,
te
OOSTERBEEK.

J.G. Crabbendam.

NATIONAAL COMITÉ HANDHAVING RIJKSEENHEID

Openbare Vergadering

**DINSDAG 16 MAART, 'S AVONDS 7.30 UUR
IN DE OUDE CHR. SCHOOL**

Spreker: de heer W. BIJLSMA van Oosterbeek

**Onderwerp: „Het Koninkrijk in de Branding”
(Het Indische Probleem)**

Mannen en Vrouwen! Komt allen!

Het Plaatselijk Comité te Tzum

GEHEIM

5 Mei 1948.

Volg.

MAI 1948

34894

Naar aanleiding van Uw schrijven van 26 April 1948, No. 33309 Geheim, heb ik de eer U te berichten, dat Wytze Bijlsma, geboren 14 Augustus 1897 te Wijmbritseradeel, leraar, wonende Van Ewijkweg 38 te Oosterbeek, gemeente Renkum, van 1922 af op verschillende adressen in deze gemeente heeft gewoond.

Hij is op 24 Augustus 1921 te IJlst in het huwelijk getreden met Baukje Nooitgedacht, geboren te IJlst, 2 Februari 1895, uit welk huwelijk op 13 Juli 1922 een dochter, genaamd Catharina, en op 29 Juli 1925 een dochter, genaamd Margje, zijn geboren.

Catharina Bijlsma is gehuwd met Johannes Okkerse, geb. 15 October 1917 te Tjilitjap, thans te Luitenant bij de Kon. Landmacht.

Bijlsma, die leraar is inde Geschiedenis aan het Chr. Lyceum te Arnhem, belijdt de Geref. Godsdiens.

Vóór de oorlog nam hij in anti-revolutionnaire kringen en in de straatevangelisatie, uitgaande van de Geref. kerk in deze Gemeente, een vooraanstaande plaats in.

Als reserve-kapitein was hij indertijd Commandant van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm te Oosterbeek. Omstreeks 1932 was hij een vooraanstaand lid en spreker van de Bond tegen Revolutie.

Tijdens de bezetting tot ongeveer Mei 1945 was hij Commandant van de Orde Dienst te Renkum en leider van een verzetsgroep.

Vóór de luchtlanding te Oosterbeek in 1944 is hij ondergedoken, daar hij door de S.D. te Arnhem in verband met zijn illegaal werk werd gezocht.

Na de bevrijding is hij als reserve-kapitein naar Engeland gezonden en daar geplaatst bij de Staf van het Ned. Leger te Londen. In 1946 werd hij bevorderd tot reserve-majoor. Ongeveer medio 1947 heeft hij de militaire dienst verlaten en zijn werkzaamheden als leraar hervat. Hij bekleedt het Voorzitterschap van de Afdeling Oosterbeek van het Comité tot Handhaving van de Rijkseenheid, en hij spreekt op verschillende vergaderingen, uitgaande van dat Comité.

Hij is anti-communistisch georiënteerd.

Hij staat alhier op zedelijk en crimineel gebied gunstig bekend.-

Aan
de Heer Hoofd van de W.V.D.
's-Gravenhage

*Wytze Bijlsma
dat was de
de...
te*

UITGEBOKT

10 Mei

34001

XXXX
XXXX

34001.

GEHEIM.

Openb.verg. "Comité Handhaving Rijkseenheid".

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens ter kennisgeving aan te bieden afschrift van een rapport over de op 29 April j.l. door het Comité Handhaving Rijkseenheid te Meerlen gehouden openbare vergadering.

Ter bekorting moge naar de inhoud daarvan verwezen worden.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens deze: *nlv*

AAN:
... de Minister President,
... de Minister van Overz.Gebiedsdelen.
te
's-GRUYTERBORG.

J.G.Crabbendam.

G E H E I M.

Door het Comité Handhaving Rijkseenheid werd te Heerlen-Treebeek op Donderdag 8 April j.l. te 19.15 uur een openbare vergadering belegd in het Nederlands Hervormd Jeugdhuis aan de Maanstraat en het Gereformeerde Jeugdhuis, 2e Spoordwarsstraat.

De capaciteit der zalen was voor elk plm. 200 personen.

In eerstgenomde zaal waren ongeveer 100 personen en in de andere ongeveer 150 personen aanwezig, waaronder verschillende intellectuelen en protestantse geestelijken.

Als sprekers traden op: Professor Mr. P. S. Gerbrandy, Oud-Ministerpresident en C. J. I. M. Welter, Oud-Minister van Koloniën.

Te 19.15 uur opende een onbekende spreker in het Nederlands Hervormd Jeugdhuis de vergadering en sprak er zijn voldoening over uit, dat de benodigde vergaderruimte was verkregen door samenvoeging van beide genoemde jeugdhuizen. Vervolgens heette hij Prof. Gerbrandy welkom, die eerst in de ene en vervolgens in de andere zaal het woord zou voeren. Verder deelde hij mede, dat aan een ieder aan de ingang van de zaal een formulier was ter hand gesteld met de bedeeling, dat men er iets op zou zetten. Verder deelde hij mede, dat op 22, 23 en 24 April o.k. in het café-restaurant Ruto te Heerlen een tentoonstelling zal worden gehouden over het werk van "Ons Indië", terwijl op 29 April o.k. te 20 uur Prof. Gerratson zal komen spreken in de zaal Schiffers te Heerlen. Hierna wordt op zijn verzoek door de aanwezigen het Limburgs Volkslied gezongen, waarop hij nog mededeelde, dat er na de rede van Prof. Gerbrandy gelegenheid zou zijn tot het stellen van vragen.

Prof. Gerbrandy, die hierop een redevoering hield met als onderwerp: "De dreigende ondergang van het Koninkrijk", begon met er aan te herinneren, dat het dit jaar 350 jaren geleden is, dat men naar het oordeel van een groot geschiedschrijver Nederland had geplaatst in de rij der vrije Staten. Vijftig jaar later werd bij de vrede van Munster, internationaal en volkenrechtelijk, Nederland in de rij der staten erkend. In 1848 werd de hoeksteen gelegd in onze constitutie: De onschendbaarheid van de Kroon en de verantwoordelijkheid der Ministers, zoals dit heden schijnbaar nog is. In 1898 bestaag Koningin Wilhelmina de troon. Het jaar 1948 is dus een jaar van gedenken, en wij hopen zowel het ontstaan van de staat als het 50-jarig Regeringsjubileum van onze Koningin met vreugde en dankbaarheid te herdenken. Toch is er een beklemming van het gemoed: De internationale toestand is verontrustend door de grote tegenstelling tussen de U.S.A. en de U.S.S.R. Zij beiden zijn als de sterksten uit de laatste wereldoorlog gekomen. De Engelse vloot was steeds de sterkste ter wereld, terwijl nu de Amerikaanse vloot driemaal zo sterk is als de Britse. De U.S.A. zijn in het bezit van de atoombom. Daartegenover staat de Sovjet-Unie, welke een vijfde deel van het aardoppervlak omvat en met inbegrip van de vazalstaten 300 miljoen zielen telt. Tussen deze twee grootmachten bestaat een enorme spanning en toch kan men zeggen, dat geen van beide de oorlog wil. Tegelijkertijd echter worden door beide staten daden gesteld, welke noodwendig tot oorlog moeten leiden. De Westelijke mogendheden scheiden lijdzaam aflossing zijn oorlogsschulden kwijt, terwijl van de andere kant de Sovjet-Unie zijn best doet om voor de a.s. verkiezingen in Rusland een toestand te krijen zoals in Tsjecho-Slowakije. De oorlogproductie stijgt. Het Marshall-plan wijst er op, dat men voorreest een gezonde economie in West-Europa wil hebben, maar ook, dat men de dreiging van Rusland gevoelt. Wijzen op de vazalstaten van Rusland wordt verkiend, dat deze slechts een onmedelbaar doel tegen een

eventuele agressie vormen. Spreker vraagt zich echter af, waarom dan nog infiltratie en penetratie in andere landen plaats had. Dit doet men dan niet met vredelievende bedoelingen. Er zijn agressie en contra-agressie in de lucht, hetgeen de internationale toestand zo dreigend maakt. Men zegt niets anders dan vrede te willen, maar de spanning is intussen zo groot geworden, dat kleine oorzaken kunnen werken als de lont in het buskruit. Thans staat ons Koninkrijk hier in Europa met 10 miljoen en over zee met 70 miljoen zielen. Er zijn meerdere staten, welke geen geografisch geheel vormen en toch groot werden. Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat uit Nederland en Indië. Er is een samenbinding tussen deze twee, welke zeer eng is. Van bepaalde zijde wordt dit betwist. Maar Nederland zonder Indië is geen Nederland en Indië zonder Nederland is geen Indië. Nederland zonder de industrie, welke in de negentiende en twintigste eeuw in Limburg is ontstaan, is even ondenkbaar als Indië zonder de Nederlandse cultuur. Beide zijn het werk van het Nederlandse genie. Dit geldt ook op staatkundig gebied. De indeling van Indië in deelstaten is op zichzelf niet verkeerd. De economische eenheid is daarbij echter onmisbaar en deze is een gevolg van het Nederlandse staatsbestuur. Zoals het Indische volk leeft en reilt en zeilt, kan men het zonder Nederland niet meer denken. Men verwijt de mensen van Handhaving Rijkseenheid, dat deze de koloniale toestanden terug willen brengen. Het vocht echter voor een rechtsstaat met democratische vrijheden. Spreker vroeg zich dan ook af, hoe de huidige ellendige toestanden in Indië mogelijk waren en deelde in dit verband mede, dat op Madocra 30-40% van de bevolking door honger en ellende was omgekomen. Onder het regiem van Van Mook heerst er een ontzettende ellende en een chaotische toestand in het binnenlands bestuur in Indië. Het regerende kabinet wordt geleid door een Minister-President, die zich o.a. door Minister Jonkman laat leiden. Veel factoren wijzen er op, dat de huidige toestand moet spaak lopen. In een dagblad stond een naar sprekers mening juiste opmerking, dat men om de communisten te bestrijden, eerst zelf voor 50% communist moest worden. Er bestaan volgens spreker tweeërlei opvattingen ten aanzien van de vraag: Wat maakt ons Koninkrijk een staat, die vast staat in de woelingen der tijden. De eerste opvatting luidt: Zie de staat als een historisch gegeven, dat wij niet hebben gemaakt, doch dat ons door geslachten is overgegeven. Het is het borduurwerk van de Almachtige. Noch socialisten, noch Calvinisten, noch Rooms-Katholicken hebben hem gemaakt. Niemand kan zeggen: "dat heb ik gemaakt". De staat rechtvaardigt zichzelf door een rechtvaardig bestuur. Dan kan in de grondwet staan, dat de Koningin de rechten van de staat heeft te verdedigen, want het is recht. De door God geroepen hebben, wanneer er een tyran heerst, de taak en de plicht om, wanneer de tijd gekomen is, de taak van de tyran over te nemen. De andere opvatting houdt in, dat men de staat gehoorzaamt, omdat men dit wil. De staat rust op de wil van de regering. "We vragen wat ze willen en daarnaar richten we de staat in".

In Europa heerst een bacil: iedere nationaliteit moet zijn eigen staat hebben. Zo ook Indië voor de Indonesiërs. Dit dogma werkt als een verwoestende bacil: "Wij zijn onafhankelijk, laten zij dit ook zijn". Dit is echter door en door vals; want in Nederlands-Indië is niet één volk van inheemsen, doch daar wonen Indo-Europeanen, Chinezen, Javanen, Ambonezen enz. Men had spreker al zo vaak voorghouden, dat het nu al zo ver geko-

men was, dat het toch niet meer anders ging. Een staatssecretaris had aan spreker gezegd: "We moeten er ons maar bij neerleggen". Op een vraag daartoe van spreker had deze secretaris geantwoord, dat hij dan in 1949 maar heen ging. Dit is een verkeerd standpunt. Zo vals als het nationaliteitsprincipe was ook het standpunt, dat Indië louter een land van "bruinen" was. Het nationaliteitsprincipe stamde uit de heidenwereld, waar elke voorname stam een eigen land had. Het Koninkrijk der Nederlanden maakte daaraan een eind. "Als gij allen hebt één Heer, en dat hebt ge, en ge moet Hem gehoorzaam zijn, dan is het ook mogelijk om samen te leven". Zo waren wij geworden één volk van Friezen, Franken en Saksers. Zo zijn wij één volk van Friezen, Franken, Saksers, Javanen enz. Daardoor was Nederland een stabiele staat. Een andere valse redencring luidt: "Maar Azië is toch ontwaakt!" Japan echter exploiteerde en onderdrukte Indië in de laatste oorlog. Is dat een ontwakend Azië? Op de eerste plaats moet er rust en orde heersen, pas dan als er orde heerst kan men rekening houden met rechtvaardige aspiraties. Dit doet men echter niet. Men zie naar de Ambonezen en de Nederlandse onderdanen. Niemand kan zich uitspreken onder de terreur van Soekarno. Een Javaans edelman verklaarde meer bij spreker te horen dan bij Van Mook, Onze soldaten leveren het bewijs, dat de Indonesiërs zich onder hen veilig voelen. De foutieve gedachte in het hoofd van onze Regeerders luidt: "Hoe kan in deze troebelen tijden naar voren komen, hetgeen een volk wil?" Er is geen staatsbestuur in Indië, alle staatsinstellingen zoals de volksraad, de provinciale staten, de gemeenteraden, enz. enz. ontbreken in de Republiek.

Er is in ons volk een bacil, welke drijft in de richting van een totalitair bestuur. Ons parlementair stelsel werkt niet meer. Wij moeten sterk worden, doch kunnen dit eerst, wanneer wij orde op eigen zaken hebben gesteld.

Men had spreker al vaak voorghouden, dat hij beter kon ophouden, omdat het proces al zo ver gevorderd was. Inderdaad: Men kon niet meer ongedaan maken, dat miljoenen omgekomen zijn en de gesneuvelde soldaten niet meer terugroepen en de verslonden miljarden niet terugkrijgen. Ook niet ongedaan maken, wat in strijd met wet en grondwet was getokend. Wat men echter wel kan, is het recht herstellen; herstel geven aan verloren pres-tige en de opstand onderdrukken. Men moet tonen wat men waard is. Tonen, dat men wenst te leven onder het schild van het Koninkrijk der Nederlanden. Men moet zijn verantwoordelijkheid en zijn plicht begrijpen. Weest er U van bewust, dat gij de internationale situatie de baas kunt door U de vastberaden Nederlander van voorheen te tonen. Oranje staat immers nog aan het hoofd. Spreker herinnerde aan de Briel en de gevolgen daarvan voor het land. Met een bewogen oproep tot het Nederlandse volk om nimmer te wanhopen besloot hij te 20.20 uur zijn rede.

Dezelfde spreker, die de vergadering opende, dankte de Heer Gerbrandy en stelde de gelegenheid open tot het stellen van vragen. Hiervan werd door slechts één persoon gebruik gemaakt. De vragensteller, die onverstaabaar was, had, zoals bleek uit het antwoord van Prof. Gerbrandy, een vraag gesteld met betrekking tot de a.s. grondwetwijziging. Prof. Gerbrandy zeide in zijn antwoord verheugd te zijn het nog even te kunnen hebben over de op handen zijnde grondwetwijziging. Hij juichte de grondwetwijziging toe in die zin, dat nu het Nederlandse volk gelegenheid kreeg om zich uit te spreken. Op deze wijziging moest het Nederlandse volk een afwijzend antwoord geven. Toen

Linggadjati aan de orde kwam, zeide men, dat dit "raar" geformuleerd was. Men antwoordde toen, dat hetgeen daar geformuleerd was, geen grondwet, door een staatkundig program was. Uit de nieuwe wijziging blijkt niet wat "Souverein Gezag" is. Het is de zaak, dat er klaarheid kome omtrent "Souverein Gezag". Er moet een reëel Koninklijk Gezag komen. Men spreekt van een "Unie", doch het gezag van deze "Unie" is niet in de grondwetswijziging vastgelegd. De "Unie" zou een onafhankelijk Indië en een onafhankelijk Nederland omvatten, die samengebonden zijn. Volgens spreker kon dit evenmin bestaan als de quadratuur van de cirkel. Men was de weg der "Unie" opgegaan, zonder te waven, wat daarbij uit de bus kwam. Spreker noemde dit een misdaad. Hij hoopte daarom, dat het Nederlandse volk straks "Neen" zou zeggen en riep alle Limburgse mannen en vrouwen op om bij de verkiezingen een daverend "Neen" te doen horen.

De Oud-Minister van Koloniën Ch. Welter begon zijn redevoering met te verklaren, dat wat in Indië thans gebeurt, gedeeltelijk rust op de schouders van onze vroegere bondgenoten, doch vooral op de schouders van onze tegenwoordige Regering. Hij zou er gaarne iets voor over hebben, indien hij iets plezierigs, iets moois en goeds van Indië kon vertellen, daar er ook bij de aanwezigen velen zijn, die naaste verwanten in Indië hebben. Hij moet thans echter critiek oefenen. Op het ogenblik is ieder op oorlogspad tegen het communisme. De partijen echter, die het meest op oorlogspad zijn, hebben met de communisten samengewerkt zoals de P.v.d.A. en de K.V.P. Op 13 Maart j.l. werd deze strijd officieel geopend. Dit vindt spreker prachtig, maar hiermede had een jaar geleden een aanvang moeten zijn gemaakt, dan zou veel ellende, ook voor Indië, zijn voorkomen. Men maakt een wetsontwerp, waarbij de communistische wethouders en gedeputeerden zullen worden ontslagen. Een communistisch wethouder van Lutjebroek moet worden ontslagen; men laat echter wel toe, dat de rode machthebbers in Djokja kunnen blijven zitten. Het is verkeerd in Holland de communistische wethouders te ontslaan en tegelijkertijd in Indië met de communisten, zaken te doen. Dit is tegenstrijdig en geen consequente politiek. Hoe is het mogelijk, dat de partijen, die nu een grote mond hebben tegen het communisme, gezamenlijk met de communisten het Indische beleid steunden? De politiek van Romme werd gesteund door de communisten. Het communisme en het socialisme bevatten in wezen geen verschil. De methodes van beide zijn verschillend, niet de beginselen. De P.v.d.A. is niet zo erg democratisch, zij schrikt er niet voor terug om met een minderheid de meerderheid hun wil op te leggen en ze zijn er trots op. De voorzitter van de socialistische fractie verklaarde, dat deze de richtlijnen van de Regering wil bepalen, iets wat in wezen communistisch is. De P.v.d.A. is in wezen geen nationale partij. Haar politiek is niet nationaal doch internationaal. Machten buiten Europa dilden niet, dat Nederland een grote macht zal worden door Indië. De houding van de sociaaldemocraten in Nederland is steeds stuitend geweest, gezien hun leuzen, zoals het gebroken gewertje, geen man en geen cent voor Indië, e.d. Duizenden Nederlanders en miljoenen Indonesiers werden omgebracht, die op rekening komen van de rode revolutie. Hierover hoorde men nooit critiek. Wel heeft men mooie woorden over voor Attlee en Schumann. De oppositie wil orde, rust en voligheid in Indië, op democratische wijze, volgens de grondwet. Gorbrandy en Welter worden voor reactionairen uitgescholden. Wat is dan progressief?

De P.v.d.A. is internationaal geïntereerd. Zij is onbruikbaar voor de bestrijding van het communisme. Het communisme is de daad van de gedachte van de P.v.d.A. Deze partijen hebben kans gezien ons land bijna te slopen en aan de rand van de afgrond te brengen. Ons inkomen voor de oorlog was voor 15 à 16% direct of indirect afkomstig uit Indië. Deze zullen wij missen, als Indië voor ons verloren gaat. Dit betekent voor de welgestelden slechts een kleinigheid, een sigaar minder, een opera-bezoek minder of een Japan minder; voor 96% van onze bevolking betekent het echter alles wat ons leven plezieriger maakte. En als dit gebeurt, zullen wij aan de P.v.d.A. en de K.V.P. vragen: Waar blijft gij met Uw sociaal programma? Spreker vervolgde met de vraag: Wat gebeurt er in Indië? Hij beantwoordde deze vraag niet te zeggen, dat hij het niet wist. De zaak is er zo verward en verwaterd, dat hij niet meer weet wat er gebeurt. Er zit geen logisch verband meer in deze zaak. Zij is in het moeras geraakt. Volgens Prof. Romme is men thans bezig met een staatkundige opbouw van Indië. Hiervan is echter niets te constateren, wel van afbraak. Prof. Romme gaf toe, dat er een reële Unie tussen Indië en onze Regering zou komen. Wat werd er echter overeengekomen op de Renville? En wat hebben wij daar ondertekend? Dat de staten van Indonesië onafhankelijk zullen zijn, dus los van het Koninkrijk. Het verkiezingsmanifest van de K.V.P. hield in, dat het doel was een hechte staatkundige, economische grondslag met Indonesië onder reëel, kundig Koninklijk Gezag. De K.V.P. houdt zich niet aan haar programma. Zij is weifelend geweest in haar politiek. Ik heb nooit een slecht of kwaad woord over de K.V.P. gezegd. Het is een goede partij, heeft een goed programma, doch zij heeft slechte vrienden en is thans weifelend.

Wat in Indië gebeurde sinds de capitulatie van Japan is te erg geweest. Er vielen miljoenen slachtoffers en er werd voor miljarden beschadigd. Na Augustus zijn duizend van onze jongens doeleloos gevallen. Dat is te erg, daar moet op gewezen worden. De verantwoording is voor de K.V.P. Op 1 April had Nederland geen dollars meer. Het Marshall-plan kan enige maanden respijt geven. Het kabinet Beel heeft goede dingen gedaan, zoals o.a. op het gebied der sociale verzekeringen. Het is echter niet de hoofdzaak of men nu door een of andere verzekering meer gulden krijgt, doch wel, wat men voor die gulden krijgt, wat die waard zijn. Die gulden worden met de dag minder waard. Iedere dag wordt alles duurder. De begroting sluit met een tekort van 16 miljoen gulden. Dit betekent inflatie. Thans zijn er 300.000 ambtenaren meer als voor de oorlog, die rapporten schrijven en formulieren invullen. De zakenlieden moeten de formulieren met tientallen invullen; dit is een van de oorzaken van de val van de gulden. Het parlement is nooit zo gering in aanzien geweest als thans. Het tegenwoordig beleid heeft ons volk mee gemaakt. Men zegt, dat er niets tegen te doen is. Dit mag ons volk niet aangrijpen. Het volk is uiteindelijk de baas. De kamerleden worden door het volk gekozen. Wij zien hoe de industrieën en ook de kleine middenstand willen, dat ons volk omhoog komt. Wij moeten daar allen aan meewerken. Deze, onder socialistische invloed staande, regering moet weg en hiervoor moet komen een nationale regering. Wij willen in Indië geen achterlijke politiek. De bewering, dat Gerbrandy en Walter reactionairen zijn is een leugen. Wij zijn er tegen het volk te bedriegen en hun gulden te geven, die maar 10 of 5 cent waard zijn. Wij willen ons volk gelukkig maken. Wij willen geen politieke leuzen, maar politieke

werkelijkheid. Onze reactie is voor het welzijn van Nederland en Indië.

Laten wij een afspraak maken door bij de a.s. verkiezingen de stem uit te brengen, zo, dat wij weten, dat Nederland een echt democratisch land zal zijn en dat in Indië een vooruitstrevende politiek gevolgd wordt. Wij hopen hier en ginds onze vlag te behouden, de vlag, die het symbool is van recht en gerechtigheid. Hiermede beëindigde hij zijn redevoering, welke ongeveer een uur had geduurd.

De bijeenkomst had een ordelijk verloop. Aan de ingangen van beide zalen was uitgebreide lectuur over Indonesië tegen betaling verkrijgbaar.

C.V.D.

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN,

30 April

Volgno.

19 48.

LITT.: G.

No.: 94/48.

BIJL.: --

BETR.: Openbare Bijeenkomst
Comité Handhaving Rijkseenheid
op Donderdag, 29 April.

Aan

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68

's-Gravenhage.

Verzoeken bij beantwoording datum, letter
en nummer van dit schrijven aan te halen.

Door het Comité Handhaving Rijkseenheid, Afd. Heerlen werd op 29 April 1948 in de zaal Schiffers, Saroleastraat 48 alhier een openbare bijeenkomst belegd.

Aanwezig waren ± 60 personen, waaronder 10 vrouwen en één militair, terwijl de zaal een mogelijkheid bood voor ± 200 personen.)

De bijeenkomst werd te ongeveer 20.40 uur geopend door Dr. Arend Albert Phiadens, geboren te Utrecht, 15 October 1910, van beroep Directeur van het Geologisch Bureau van het Nederlandse Mijngedie te Heerlen, wonende alhier aan het adres Rijnsweg 27, die een woord van welkom richtte tot de spreker van deze avond, Professor Gerretson, en uiting gaf aan zijn blijdschap wegens het toevallige samenvallen van deze bijeenkomst en het feit, dat juist op die dag in de Kamer de nieuwe grondwetwijziging aan de orde was.

Professor Gerretson hield hierop een rede, welke ± 2 uur duurde, waarin hij scherpe kritiek uitoefende op de Partij van de Arbeid, de Katholieke Volkspartij, de tegenwoordige z.g. democratie in Nederland en vooral op het Indische beleid van de huidige Regering en de Regering, welke direct na de bevrijding was opgetreden.

In de aanhef van zijn rede verklaarde spreker, dat hij sprak op een belangrijk ogenblik in onze geschiedenis, wijl het nieuwe voorstel tot grondwetsherziening in de Kamer aan de orde was. Deze grondwetwijziging zou waarschijnlijk het begin van het einde betekenen van de Staat, welke in 1648, bij de vrede van Münster, was ontstaan. Volgens spreker bestond in Nederland de democratie vrijwel niet meer. De regeringen van na de bevrijding hadden het volk systematisch een rad voor de ogen gedraaid. In Indië bestaat de dictatuur.

De leiders van de K.V.P. treden de laatste tijd op in kleine gesloten bijeenkomsten, om daar "en petit comité" te luisteren naar allerlei confidenties. Op die bijeenkomsten wordt van alles gefluisterd. Deze methoden zijn in strijd met onze democratie. Men behoort dit niet "en petit comité" te doen, doch in het openbaar, in de Staten Generaal. Spreker keurde dit ten strengste af. Dit zou leiden tot een soort demo-fascisme, onder de schijn van democratie. Professor Duynstee zou, volgens spreker, zelf hebben verklaard: "de minderheden worden in de K.V.P. onderdrukt".

Ook in de boezem der K.V.P. bestonden spanningen. Spreker keurde het samengaan van Katholieken en Sociaal-democraten af, ofschoon hij moest toegeven, dat men hierdoor erin was geslaagd om de arbeidsvoorwaarden zo te maken, dat er rust in het land heerste. In de Indië-politiek had de K.V.P. zich laten overspelen door de P.v.d.A.

Spreker oefende kritiek op de Indische "Directie" van de P.v.d.A., die bestond uit Indische oud-ambtenaren. Deze gingen praten met de Indonesiërs, ofschoon zij heel goed wisten, dat in Indië in de eerste 25 of 50 jaar van enige zelfstandigheid geen sprake kon zijn. Met enkele

-voorbeelden-

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN,

19 .

LITT.:

No.: (vervolg)

BIJL.:

BETR.:

Verzoeken bij beantwoording datum, letter
en nummer van dit schrijven aan te halen.

Spreker onderwerpt Linggadjati nogmaals aan een eritische beschouwing met betrekking tot de positie van de Kroon. Minister Jonkman verklaarde in de Kamer, dat de Kroon aan het hoofd van de Unie zou staan, maar hij vertelde er niet bij in welke hoedanigheid.

Spreker beweerde, dat zolang de kwestie in handen blijft van de twee mannen: van Meek en Jonkman, de Staten-Generaal en de publieke opinie geen invloed op de gang van zaken hebben. Het gevaar in Nederland ligt niet in de revolutie van onderop, doch in het gevaar van bovenaf. Langzamerhand rakten we alle volksinvloed op de gang van zaken kwijt.

Hij besloot zijn rede met de hoop uit te spreken, dat de nieuwe grondwetswijziging niet tot stand zou kunnen worden gebracht.

Dr. Thiadens stelde hierna de gelegenheid tot het schriftelijk stellen van vragen open en spoorde de aanwezigen aan om toe te treden als lid van het Comité "Handhaving Rijkseenheid".

Na een korte pauze beantwoorde Prof. Gerretson een viertal, maar aanleiding van zijn rede gestelde, vragen, waarna Dr. Thiadens met een dankwoord tot spreker en publiek te 22.45 uur de bijeenkomst sloot.

De bijeenkomst had een ordelijk verloop. Onder de aanwezigen bevonden zich verschillende Heerlense intellectuelen.

0/3.

I.D. Heerlen.

B. 33871.

VIII. TZ.6.

G. M. M. M.

20 Mei

8.

~~HEE~~

OPGELEG.

Openb. vergadering van het
"Comité Handhaving Rijkseenheid"
te Dordrecht.

UITGEBOKT

Ik heb de eer Uw Excellentie hiernaevens ter kennisgeving aan te
bieden een beknopt verslag van de op 10 Mei j.l. te Dordrecht gehouden
openbare vergadering van het "Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de
inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Nemans dome:

AAN:
E.E. de Minister President,
E.E. de Minister van Overz. Gebiedsdelen,
te
HAARLEM.

J.C. Grubbendam.

No. 47.

KORT VERSLAG van de openbare vergadering, belegd op 10 Mei 1948 te Dordrecht door de Afd. Dordrecht van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid.

Aanwezig ongeveer 400 personen.
Aantal zitplaatsen: 500.

Voorzitter: Pieter Johannes Emend de KANTER, geboren te Dordrecht, 13.6.1900, wonende te Dordrecht.
Sprekers: Ch. J. I. K. WELTER, geb. te 's Gravenhage, 6.4.1880, wonende aldaar, met het onderwerp: Nederland en Indië en
Dr. W. K. H. Feuilleateau de Bruyn, geb. 11.7.1886, wonende te 's Gravenhage met het onderwerp: "De dreigende ondergang van ons Koninkrijk".

Te 8.10 uur opende de Voorzitter de bijeenkomst met een terugblik op 10 Mei 1946, waardoor een grote chaos en ontredde in de wereld is ontstaan, ook in het beleid van onze Regering. De Nederlandse bevolking moet zich ernstig beraaden bij de komende verkiezingen. De recente gebeurtenissen hebben, volgens spreker, de keuze moeilijk gemaakt door de voorgestelde grondwetswijzigingen. Naar zijn mening ligt het echter niet op de weg van het Comité Rijkseenheid om bij de verkiezingen advies te geven, doch het Comité moet als contrôlerend en stimulerend orgaan blijven fungeren.

Daarna gaf hij het woord aan de Heer Welter.

Deze spreker ving zijn rede aan met de mededeling, dat hij het aangenaam zou hebben gevonden, indien hij aan de aanwezigen iets opwekkends zou hebben kunnen vertellen omtrent Indië, het land dat door de Nederlanders groot is gemaakt en aanzien in de wereld genoot. Dit is voor spreker helaas niet mogelijk, door de feiten, welke zich daar voordoen.

De laatste maanden is de bestrijding van het communisme in ons land troef. En het is merkwaardig, dat juist de Partij van de Arbeid en de Katholieke Volksparty hierin samen gaan, terwijl zij het zijn, die in het verleden steeds met de communisten hebben samen gewerkt. En spreker vraagt zich af, waarom blijft de communistische republiek Djocja bestaan?

In Indië dient men ook Djocja te bestrijden en dat gebeurt niet.

Beel heeft nimmer getracht een Kabinet op brede basis te vormen. Hij is in zee gegaan met de socialisten en dat is de grote fout geweest, hetgeen zich nu wrekt.

Principieel is er geen verschil tussen socialisten en communisten. De socialisten deinzen er ook niet voor terug om hun wil aan een minderheid op te leggen, want volgens uitspraken van voormannen van de P.v.d.A. zullen zij de vooruitstrevendheid van de Regering bepalen. Volgens spreker is de P.v.d.A. nimmer een nationale partij geweest, zij was en is steeds internationaal geweest.

De

De socialisten zijn steeds de wegbereiders geweest voor de communisten, dat heeft men nu weer gezien in Tsjecho-Slowakije. De P.v.d.A. heeft nimmer geprotesteerd tegen de gruwelen, welke door de regering van Djocja zijn bedreven.

De P.v.d.A. heeft kans gezien om ons land in 3 jaren aan de rand van de afgrond te brengen. Financieel zitten we aan de grond en de Marshall-hulp moet nu uitkomst brengen. met het economisch beleid van de tegenwoordige Regering is niemand tevreden, wij gaan gebukt onder zware belastingen, zoals in geen land van Europa. En thans is er een grondwetswijziging in de maak, waarvan 99 % van de bevolking niets begrijpt.

Roed heeft gewonnen, Romme heeft dit wel niet gewild, maar nu moet hij deze gang van zaken slikken.

Vervolgens gaat spreker enige artikelen van de grondwetswijziging na en komt tot de conclusie, dat dese zo ingewikkeld is, dat vrijwel niemand hiervan de draagwijdte snapt.

De rede van H.M. de Koningin van 7 December 1942 wordt thans geheel anders geïnterpreteerd, dan de bedoeling is geweest, want nimmer kan het de bedoeling van de Koningin zijn geweest om Indië los te maken van Nederland.

Op 1 Januari 1949 gaat de Nederlandse vlag in Batavia naar beneden, tenzij dit door het Nederlandse volk wordt voorkomen door te stemmen op de mannen die pal staan voor de belangen van Indië en Nederland.

Beel moet nu wel gewetenswroeging hebben over de gevolgen van het door hem gevoerde regeringsbeleid, al beweert hij nu, dat het niet anders heeft gekund.

Daarop viel spreker het accoord van Linggadjati aan, hetwelk door de Regering is getekend, dat was een grote fout. Men kon toch niet onderhandelen met lieden die men tevoren had gebrandmerkt als terroristen en oproerkraaiers.

Men durfde de politionele actie niet voort te zetten uit vrees voor de reactie in de wereldpers, maar het is spreker bekend, dat de Amerikaanse Gezant aan ons Hof tegenover onze Minister van Buitenlandse Zaken heeft verklaard, dat men er wel spektakel over zou maken, indien deze actie zou worden doergezet, maar dat er uiteindelijk tegenover Nederland niets zou worden ondernomen. Spreker bracht in dit verband de komst van de Duitse Keizer naar ons land na de eerste wereldoorlog in herinnering. De geallieerden eisten diens uitlevering, maar toen onze Regering dit weigerde was de zaak daarmee afgedaan.

Onze Regering had onze rechten in Indië dienen te verdedigen, maar dat is niet geschied. Tengevolge van deze z.i. verderfelijke politiek zijn er in Indië 2 miljoen mensen door ellende om het leven gekomen, ontelbare Nederlandse militairen gesneuveld en ontzaggelijke schade aangericht. Aan deze toestand moet een einde komen. Als wij een goede politiek hadden gevoerd, zou Nederland thans het machtigste volk van Europa zijn geweest! De Nederlandse vlag in Batavia omlaag, neen nooit. Dat is onze leus bij de aanstaande verkiezingen."

Met deze uitspraak eindigde spreker zijn rede.

Vervolgens

Vervolgens ving de heer Feuilletau zijn betoog aan met de mededeling, dat het nog niet vaststaat, dat het Comité Rijks-eenheid bij de a.s. verkiezingen met eigen lijsten zal uitkomen, zoals reeds is beweerd.

Spreker wilde slechts feiten mededelen en verzocht de aanwezigen daaruit hun conclusie te trekken.

Hij stelde de vraag: Wat is de reden van de chaos in de wereld. Wat heeft de K.V.P. en de P.v.d.A. in ons land gedreven tot deze houding. Hoe komt men tot zoo'n onzinnige wijze van handelen, waarvan, naar spreker's overtuiging, de Nederlandse arbeider de dupe zal worden, want Nederland kan niet buiten Indië. Ons volksbestaan hangt daarmee samen.

Spreker is van oordeel, dat de klassestrijd aan de wortel van dit gebeuren zit.

Vervolgens doet hij enige mededelingen over de lonen en levensverhoudingen in Indië, welke volgens hem alleszins redelijk waren te noemen. Als de Nederlander Indië verlaat, vervalt de Indonesiër weer in slavernij.

Stalin is de bedreiging van Europa en de tirannie hebben wij met Mussolini niet uitgeroeid. Communisme en socialisme zijn van één stam. Als er geen bevredigende oplossing wordt gevonden, gaat de Europese beschaving te gronde. Door samenwerking in nationaal verband moet de oplossing worden gevonden en niet door klassestrijd.

Op 3 Maart heeft H.M. de Koningin een rede gehouden, voor welke inhoud Beel, zoals hij zelf heeft verklaard, verantwoordelijk is. Hierin werd gesproken over onrecht en plundering, waaronder het Indische volk gebukt gaat, maar Soekarne ziet geen kans om de erde te handhaven.

Mohammed Hatta is volgens spreker een internationale communist en er is geen reden om aan te nemen, dat hij thans van inzicht zou zijn veranderd. Men wil in Indië langs politieke weg de macht in handen nemen. Er zijn in Djocja drie groepen, n.l. de Stalinisten, de communisten en de soldateska, dat zijn de militaire avonturiers en deze groepen verdelen de republiek. De Regering weet dit zeer goed, maar zij zwijgt, omdat anders zou blijken, dat de gevoerde regeringspolitiek onzin is.

De Regering stuurt aan op een soort Benelux-verhouding met Indië, maar dan staat men voor de uiteenscheuring van ons Koninkrijk. Laat Beel zich nu eens duidelijk uitspreken, wat hij eigenlijk wil met Indië. Als Indië ons ontvalt, is er voor Nederland geen redelijke bestaansmogelijkheid. Op 1 April 1948 stonden wij voor een debacle, toen kwam de Marshall-hulp, maar de Amerikanen hebben al te kennen gegeven, dat zij dit niet telkens kunnen herhalen. Als wij Indië niet meer hebben, zijn wij niet meer erdiedwaardig. 1/3 van het volksinkomen in Indië wordt geleverd door de Nederlanders. Als de Nederlander uit Indië weggaat, moet een derde deel van het Indische volk sterven.

Met de woorden: "Ik heb U een uiteenzetting gegeven, Gij moet zelf weten, wat Ge doet, het gaat om het bestaan van het Nederlandse volk", besloot spreker zijn rede.

Vervolgens

Vervolgens werden door de Heer Welter enige schriftelijk ingediende vragen beantwoord.

De Voorzitter sloot daarna de bijeenkomst, na hulde te hebben gebracht aan de militairen en overige Nederlanders, die in Indië thans onder zeer moeilijke omstandigheden hun plicht doen.

Het geheel had een zeer ordelijk verloop.

Vermeld zij nog, dat achter het podium een spandoek was aangebracht met de opschriften: "Het reer moet om" en "Het antwoord aan de slopers: Nooit".

Aan de aanwezigen werden uitgereikt:

1. een folder van voornoemd Comité met de titel "Kritiek en Program",

2. een "Nieuwsbrief van de Afd. Dordrecht van voornoemd Comité met de titel "Retsvast dus... Principeel " en

3. een exemplaar van de uitgave "Let op Uw saeck" van de Anti-Communistische Actie van het Nationaal Jongeren Verbond.

Dordrecht, 11 Mei 1948.

Verzonden aan de Heren:

Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68, 's Gravenhage;

Procureur-Generaal bij het Gerechtshof
Raamweg 14, 's Gravenhage;

Commissaris der Koningin in de provincie
Zuid-Holland te 's Gravenhage en

Burgemeester van Dordrecht.

DORDRECHT, 7 MEI 1948.

N I E U W S B R I E F nrs: 4 en 5.

ROTSVAST dus PRINCIPIEEL.

Alvorens het onderwerp van deze Nieuwsbrief aan te snijden, is een verklaring over de vertraging, die deze brief heeft onderhouden en waardoor deze ditmaal over twee maanden is gecombineerd, m.i. wel op zijn plaats.

De oorzaak is niet gelegen in mindere activiteit van het Plaatselijk Bestuur te Dordrecht, maar in de eerste plaats bij DIE leden van ons Comité, die zich nog niet hebben laten inschrijven als abonné, want, zoals reeds eerder werd opgemerkt, zonder voldoende financiële medewerking der leden kunnen wij niet de aan de uitgave verbonden kosten bestrijden.

Ook thans zijn de kosten hiervan nog niet geheel gedekt, doch ons bestuur heeft gemeend niettemin deze Nieuwsbrief, thans toch te moeten laten verschijnen nu a.s. Maandag 10 Mei onze grote openbare bijeenkomst zal plaatsvinden, teneinde deze in uitgebreide kring ter kennis van belangstellenden te brengen.

De bezitloze proletariër schijnt meer voor zijn streven over te hebben, actiever te zijn dan de andere groepen der bevolking, die eigenlijk meer te verliezen hebben, maar die vergeten, dat men voor het nastreven van zijn IDEEAL ook tot OFFERS bereid dient te zijn.

Bij de laatste groep ontbreekt in het algemeen te veel de VASTE WIL om te slagen, om te volharden; dit is ook één der oorzaken, dat in Indie de zaken zo gelopen zijn.

Wanneer in moeilijke omstandigheden een beslissing genomen moet worden tussen links of rechts, tussen ja of neen, dan kan men niet met een compromisgedachte aankomen, dan MOET men duidelijk klaar en rotsvast willens en wetens handelen.

Er zijn tijden, dat men de "compromisgedachten" als DE juiste aanmerken kan. In normale tijden kan men "de best mogelijke weg kiezen", immers heeft men dan veelal de tijd DIE nodige correcties aan te brengen, die noodzakelijk blijken, maar, wanneer het erom gaat de "STAAT" als EEN GEHEEL te behouden, dan heeft men zich consequent schrap te zetten, dan is elk compromis gelijk te stellen met het plegen van verraad.

In onze samenleving strijden twee levensbeschouwingen om de voorrang:

Aan de ene zijde: het socialisme met zijn nuanceringsen, die alle in de Partij van de Arbeid zijn verzameld en het communisme. Want men bedenke wel, dat het socialisme met de boemeltrein naar de "heilstaat" Rusland reist en het Nederlandse communisme met de exprestrein.

Aan de andere zijde: de op Christelijke grondslag gefundeerde levensbeschouwing.

Nu is het een kenmerkend verschijnsel van het socialisme, dus van de Partij van de Arbeid, dat het streven naar vermeerdering van RECHTEN daarin een voornamere plaats inneemt dan het streven tot nakoming van PLIJCHTEN. Immers, de bezitlozen vragen niet, waar het

geld vandaan moet komen. maar EISEN slechts, dat hun partij zorgdraagt, dat zij meer rechten krijgen en laten het aan het partijbestuur over zorg te dragen, hoe slecht de financiële toestand ook moge zijn, dat hun steeds weer opnieuw sociale verbeteringen ten deel vallen.

Het partijbestuur als Regeringspartij zit daardoor in een dwangpositie: bevredigt zij de partijleden NIET, dan lopen de ontevredenen over naar de Communistische Partij, bevredigt zij de partij WEL, dan moet zij blijven doorgaan met potverteren en overal, waar zij nog wat bezit tegenkomt, dit doen overhevelen in de Staatskas, totdat er niets meer te halen valt.

Vandaar, dat de Partij van de Arbeid geen enkel verantwoordelijkheidsbesef toont en juist in deze voor ons land zo bitter moeilijke tijden, met sociale maatregelen komt, die geen enkel met verantwoordelijkheidsbesef begiftigd minister ooit zou durven doorvoeren.

Het oude wraakgevoel tegen het kapitalisme speelt hierbij evenzeer een rol en men kan zich voorstellen hoe de Ministers van de Partij van de Arbeid met zeker leedvermaak en innerlijke voldoening de bezittende klasse langzaam maar zeker naar de ondergang voeren.

Nu zijn de meest kwetsbare plekken van Nederland als onderdeel van economisch waarde-object de Overzeesche gebiedsdelen.

Industrie, Handel, Nijverheid en Scheepvaart vooral vinden in de Overzeesche Gebiedsdelen een grote bron van welvaart.

Welnu, hoe kan men de bezittende klasse beter treffen dan door deze bronnen van welvaart te doen opdrogen?

Dat hier ook de arbeider de wrange vruchten van zal plukken, doet er minder toe. Het oude wraakgevoel is een dusdanige obsessie, een dusdanig diep verankerde waanvoorstelling, dat men liever het kind met het badwater overboord werpt, dan in te zien, dat men bezig is de tak, waarop de gehele Staat rust, door te zagen.

Want men vergete niet, dat, als wij onmiddellijk in de Overzeesche Gebiedsdelen voor Rust, Orde en Veiligheid hadden gezorgd, hetgeen beslist herhaaldelijk in onze macht heeft gelegen en nog ligt, dat dan onze deviezenpositie de mogelijkheid tot invoering van sociale maatregelen op een gezonde basis had toegelaten en er van een Staatsbankroet van ruim 22 Milliard gulden, neerkomende op f. 2.400,- per hoofd der bevolking, van baby tot grijsaard, geen sprake zou zijn geweest.

Zo is het deze Socialistische Regering dan in enige luttele jaren gelukt om het welvaartsland van de eerste orde als Nederland was, na de schade, die de achter ons liggende oorlog reeds heeft toegebracht, te doen herscheppen in een armlastig met schulden beladen Staat, waar door de ingrijpende sociale bemoeiingen alle initiatief wordt gedood en menig energiek zakenman tot wanhoop wordt gebracht en de z.g. "dynamische progressiviteit" van deze Regering zich alleen openbaart in een losbandige geldverspilling en potverteren, het doen uiteenscheuren van de delen van de Nederlandse Staat, het dulden, dat een Communistische Republiek binnen het Staatsverband werd gesticht en aan die onverlaten de Souvereiniteit wordt toegekend om hun destructief werk verder te kunnen voortzetten.

Deze plichtsverzaking van de Partij van de Arbeid is daarom zo grievend, zo bedroevend, omdat zij in de Overzeesche Gewesten het ontstaan van een "Modern Oosters despotisme" in de hand heeft gewerkt.

Nu er nagenoeg geen kapitaalbronnen meer in Nederland zijn, is men o zo dankbaar, dat het z.g. kapitalistische Amerika - waar de socialistische baankbrekers geen kans hebben gezien de bronnen van de bezittende klasse te vernietigen - bereid zijn gebleken de Europese landen met SOCIALISTISCHE REGERINGEN te hulp te komen om hen van de gewisse ondergang te redden.

En U begrijpt het wel, men neemt deze hulp aan als een RECHT en men zal t.z.t. niet aarzelen, als de hulp eens niet meer nodig mocht zijn, weer met dezelfde haatlouzen tegen de bezittende klasse ten strijde te trekken en iedere bezitter van enig kapitaal als "bourgeois", "uitbouter", enz. uit te maken, terwijl men ver-geet, welk een belangrijke rol deze bevolkingsgroep in de samenleving speelt.

Was het plan-Marshall niet aangenomen geworden, dan zou Europa een goede voedingsbodem voor het communisme geworden zijn. Het is zeker niet aan het beleid der Europese socialistische Regeringen te danken, als wij voor de zegeningen van het communisme gespaard mogen blijven!

Zelfs om MILITAIRE Amerikaanse hulp hebben deze vijf Socialistische Europese Regeringen nu gevraagd, terwijl zij vroeger steeds alles in het werk stelden om tegen het z.g. "kapitalistische militairisme" van leer te trekken, dat immers zo graag oorlog voert, alhoewel het nu toch wel zeker is, dat ALS deze derde wereldoorlog mocht uitbreken, deze te wijten zou zijn aan dezelfde oorzaken als waardoor de op socialisme berustende communistische "Heilstaat" Rusland is opgebouwd.

In Europa en voor Nederland ook ten opzichte van Indië, heeft het socialisme dusdanig gefaald, dat men aan bewustzijnsvernaauwing moet lijden, indien men dit niet inziet.

De grondoorzaak ligt in de leer van het socialisme zelf, omdat zij de samenleving met haatdragende leuzen heeft ontworcht, omdat WAAR "IDEALISME" moet worden gedragen door "LIEFDE" en niet door "HAAT"!

Tengeover het socialisme en communisme - tussen beide bestaat slechts een gradueel verschil - vindt men de godsdienstige mens.

HIER vindt men een meer ontwikkeld besef van plicht, omdat de gelovigen in de eerste plaats het verantwoordelijkheidsbesef aan een hogere macht wordt ingeprent en de nastreving van rechten op het tweede plan komt.

HIER wordt de nadruk gelegd op de innerlijke ontplooiing van de mens, zoals deze bij de werkelijk culturele mens en de Christen worden aangekweekt door het evangelie van de LIEFDE.

De klemtoon leggende op de plichtsvervulling, is het niet te verwonderen, dat de Anti-Revolutionnaire- en de Staatkundig Gereformeerde partijen, die vasthouden aan vaste beginselen, in deze crisistijden blijken nagenoeg de enige politieke partijen te zijn, die voldoende ruggegraat tonen te bezitten, want in crisistijden slaagt alleen hij, die een bepaald doel rotsvast, dus principieel, voor ogen houdt en daarnaar handelt.

De Christelijk Historischen en de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, zoals deze zich op dit ogenblik doen gelden, dragen in zich de beginsel-onvastheid van die intellectuelen, die de compromisgedachten ook in crisistijden willen doorvoeren en komen ongeveer even scheef te liggen als de Katholieke Volkspartij, waardoor zij ongeschikt zijn als Regeringspartij in abnormale tijden.

Zij verdiepen zich dusdanig in de tegenargumenten hunner op-
ponenten, dat zij vergeten hun eigen argumenten met de nodige be-
zieling uit te dragen.

Als de aanhangers van het beginsel „Handhaving Rijkseenheid“
beseffen, dat het Indië-vraagstuk een kwestie van het allergrootste
Staatsbelang is, dan behoort men te stemmen op partijen, die hier-
in consequent zijn en zich afzijdig te houden van cameleontactiek.

Ik merk hierbij uitdrukkelijk op, dat ikzelf tot de groep par-
tijlozen behoer.

De huidige Regering is door verwarde en onsamenhangende drijf-
veren gekomen tot het sluiten van de Lingga Djatti-overeenkomst,
tot het tractaat op de Renville, omdat zij de innerlijke kracht
mist, die een Regering in crisistijden moet bezielen.

Deze Regering is er dan ook het voorbeeld van, dat in crisis-
tijden alleen mannen met een standvastig en moedig karakter, die
weten, wat zij willen, in staat zijn de juiste leiding te geven
en de ondergang kunnen voorkomen.

De moeilijkheden, waarin wij verkeren, is de uitsluitende
schuld van het wanbeleid van deze Regering en van niets anders.

Wij kunnen met de a.s. verkiezing voor de grondwetsherziening
niet voorzichtig genoeg zijn!

D A A R O M:

Laat Uw stem op de juiste plaats gelden bij de a.s. verkiezin-
gen en voorkomt de zelfmoord van de Nederlandse Staat!

D A A R O M:

Sluit U aan bij het Comité „HANDHAVING RIJKSEENHEID“, dat geen
politiek doel nastreeft, maar slechts het waarachtig belang van Ne-
derland en de Indische Volken wenst te dienen.

STEUN ONS FINANCIËEL EN MOREEL!

J. de RIDDER,
Lid van het Bestuur der Afd. Dordrecht.

WIJ VERWACHTEN U

MAANDAG 10 MEI a.s. om 8 uur in KUNSTMIN!

N.B.

Eventuele correspondentie te richten aan:

Mr. Dr. J. de Ridder,
Weeskinderdijk 185,
Dordrecht.